

Τ. Ε. Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΣΤΗ ΣΚΩΤΙΑ – ΜΙΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ :ΛΙΑΚΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΜΑΛΕΣΚΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΧΡΥΣΗ ΚΑΛΠΙΝΗ-ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ



Πάτρα Σεπτέμβριος 2010



Α. Τ. Ε. Ι. ΠΑΤΡΑΣ
Σ. Ε. Υ. Π.
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΣΚΩΤΙΑ – ΜΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

THE CHILD PROTECTION SYSTEM IN SCOTLAND – A LITERARY
REVIEW

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΛΙΑΚΟΥ ΕΛΕΝΑ
ΜΑΛΕΣΚΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΧΡΥΣΗ ΚΑΛΠΙΝΗ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Πτυχιακή εργασία για τη λήψη πτυχίου στην Κοινωνική Εργασία από το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Τ.Ε.Ι) Πατρας.

Πάτρα Σεπτέμβριος 2010

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Ευχαριστούμε θερμά την καθηγήτρια του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Α.Τ.Ε.Ι Πάτρας και υπεύθυνη για την επίβλεψη της παρούσας μελέτης κ. Χρυσή Καλπίνη Παπαδοπούλου για την πολύτιμη συμβολή της, καθώς και τους καθηγητές του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου του Dundee (Scotland), Brian Leslie και Murray Simpson για την υποστήριξή τους. Επίσης οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ, στην κοινωνική λειτουργό του Dundee Social Work Department, Lindsey Brown και στην Assistant Manager του οργανισμού Childcare@home στο Dundee, Frances Durward για την ουσιαστική βοήθειά τους.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι γονείς μας, μας στήριξαν οικονομικά και ψυχολογικά, επομένως τους οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ.

✓ ©2010, Copyright υπό: Λιάκου Έλενα, Μαλέσκου Μαρία

✓ ©2010 - All rights reserved

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	i
SUMMARY	ii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	iii
Αναγκαιότητα μελέτης	iv
Σκοπός μελέτης	v
Ορισμοί εννοιών	vi

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1	Εισαγωγή	1
1.2	Εξελίξεις της παιδικής προστασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο	1
1.3	Εξελίξεις της παιδικής προστασίας στη Σκωτία	5
1.3.1	Ο νόμος του 1968-the Social Work (Scotland) Act 1968	5
1.3.2	Αναθεώρηση της πρακτικής για την παιδική προστασία. Έτη 1970-1980	6
1.3.3	Ο νόμος του 1995-the Children (Scotland) Act 1995. Η βασικότερη νομοθεσία της Σκωτίας για τα παιδιά	8
1.3.3.1	Νέες παροχές στα πλαίσια του νόμου	9
1.3.3.2	Επείγοντα μέτρα για την προστασία των παιδιών	10
1.3.4	Οι εξελίξεις της παιδικής προστασίας στη Σκωτία από το 2000 έως σήμερα	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

2.1	Εισαγωγή	15
2.2	Το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας-the Social Work department	16
2.2.1	Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας	18
2.2.2	Κώδικες πρακτικής για εργαζόμενους και εργοδότες κοινωνικών υπηρεσιών-Codes of practice	21
2.3	Υγειονομικές υπηρεσίες	22
2.3.1	Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας	23
2.4	Υπηρεσίες ψυχικής υγείας	25
2.4.1	Ο ρόλος του ψυχολόγου	26
2.5	Υπηρεσίες εκπαίδευσης	26
2.5.1	Ειδική εκπαίδευση	27
2.6	Αστυνομία	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°
ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΚΡΟΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ-THE CHILDREN’S
HEARING SYSTEM

3.1	Εισαγωγή	28
3.2	Ιστορική αναδρομή του συστήματος ακρόασης	28
3.3	Η φιλοσοφία του συστήματος ακρόασης	29
3.4	Οι λόγοι παραπομπής των παιδιών στην ακρόαση	30
3.5	Διάρθρωση του συστήματος ακρόασης	30
3.6	Έκβαση των υποθέσεων	33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

4.1	Εισαγωγή	35
4.2	Αρχικό στάδιο-παραπομπές – Referrals	35
4.3	Έρευνα – Investigation	37
4.4	Διάσκεψη περίπτωσης - Case conference	38
4.4.1	Συμμετοχή στη διάσκεψη	39
4.4.2	Συμμετοχή των γονέων και των παιδιών	39
4.5	Κατάλογος των παιδιών - Child protection register	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°
ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

5.1	Εισαγωγή	42
5.2	Τα δικαιώματα των παιδιών	42
5.3	Ο Καταστατικός Χάρτης των παιδιών-the Children’s Charter	43
5.4	Πλαίσιο Κανόνων-Framework for Standards	45
5.5	Αρχές φροντίδας για τα παιδιά-National Care Standards	46
5.6	Οι αξίες του κοινωνικού λειτουργού	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°
ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ GIRFEC-GETTING IT RIGHT FOR EVERY CHILD

6.1	Εισαγωγή	53
6.2	Τι είναι το GIRFEC	54
6.2.1	Σε ποιούς απευθύνεται	55
6.2.2	Σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών	56
6.3	Η προσέγγιση GIRFEC	57
6.4	Τα κύρια συστατικά μέρη του GIRFEC	60
6.5	Αρχές και αξίες του GIRFEC	61
6.6	Η εφαρμογή του GIRFEC	62

6.6.1	Ο ρόλος του επικεφαλής επαγγελματία στην εφαρμογή του μοντέλου	63
6.6.2	Τα εργαλεία εφαρμογής του GIRFEC	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

7.1	Εισαγωγή	69
7.2	Αναδοχή	69
7.2.1	Κριτήρια για να γίνει κάποιος ανάδοχος	69
7.2.2	Είδη αναδοχής	70
7.3	Υιοθεσία	71
7.3.1	Προϋποθέσεις για υιοθεσία	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8°

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΣΚΩΤΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

8.1	Εισαγωγή	73
8.2	Υπηρεσίες για τα παιδιά	73
8.3	Υπηρεσίες για την οικογένεια	75
8.4	Υπηρεσίες για τους γονείς	78

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9°

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

9.1	Συμπεράσματα και προτάσεις	82
9.2	Επίλογος	84

	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	85
--	--------------	----

	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	90
--	-----------	----

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα εργασία μελετά τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται και εξελίσσεται η πολιτική της παιδικής προστασίας στη Σκωτία.

Συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο, γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην εξέλιξη του θεσμού της παιδικής προστασίας σε ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο τα τελευταία εκατό χρόνια και μια εκτεταμένη ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη του θεσμού της παιδικής προστασίας στη Σκωτία, όπου αναφέρονται οι σημαντικότερες νομοθεσίες και αναθεωρήσεις του θεσμού από το 1950 έως σήμερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται λεπτομερής αναφορά στη λειτουργία των πρωταρχικών υπηρεσιών για την παιδική προστασία, στη μεταξύ τους συνεργασία καθώς και στο ρόλο των επαγγελματιών των υπηρεσιών αυτών.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αναλύεται διεξοδικά το σύστημα ακρόασης των παιδιών στη Σκωτία, το οποίο είναι μοναδικό σε όλο τον κόσμο.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, περιγράφονται οι διαδικασίες που ακολουθούνται από τους κοινωνικούς λειτουργούς, όταν ένα παιδί βρίσκεται σε κίνδυνο παραμέλησης ή κακοποίησης.

Ακολουθεί το πέμπτο κεφάλαιο, με τις αρχές και τις αξίες που οφείλουν να διαθέτουν όσοι εργάζονται με παιδιά.

Στο έκτο κεφάλαιο, γίνεται ανάλυση του μοντέλου GIRFEC (Getting it Right for Every Child), που έχει σχεδιαστεί και προωθηθεί από την κυβέρνηση της Σκωτίας και αφορά την ομαλή ανάπτυξη των παιδιών. Χρησιμοποιείται από όλους τους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά.

Στο έβδομο κεφάλαιο, αναφέρονται τα προγράμματα της αναδοχής και της υιοθεσίας.

Τέλος, στο όγδοο κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι εθελοντικές υπηρεσίες που υπάρχουν στη Σκωτία για τα παιδιά, τους γονείς και όλη την οικογένεια.

SUMMARY

The present study explores the way the policy of the child protection is practiced and developed in Scotland.

In the first chapter, a short analysis of the child protection system in the entire United Kingdom, the last hundred years, is presented. The introduction of the most significant legislation and reviews with an extensive historical analysis of the development of child protection system in Scotland is followed.

The second chapter is described the fundamental services of the child protection system, the collaboration between them and the role of the professionals of those services.

In the third chapter, is analyzed, the children's hearing system in Scotland, which is unique in the whole world.

In the fourth chapter, the procedures that are followed from the social workers, when a child is at risk of abuse or neglect are described.

Professionals ethics and values are critically discussed in the fifth chapter.

In the sixth chapter, the GIRFEC (Getting it Right for Every Child) model is analyzed. It has been developed and promoted by the Scottish Government and is about the children's development. It is used by all the professionals that work with children.

In the seventh chapter, the programmes of fostering and adoption are presented.

Finally, in the eighth chapter the voluntary organizations that exist in Scotland and are related to children, the family, and the parents are presented.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όλα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα, έχουν το δικαίωμα στην προστασία από την κακοποίηση και την παραμέληση. Έχουν το δικαίωμα να νιώθουν ασφαλή, να νιώθουν ότι ανήκουν κάπου, να ακούγονται οι απόψεις τους, να λαμβάνουν επαρκή φροντίδα και να μεγαλώνουν σε ένα προστατευμένο περιβάλλον. Η συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού ενισχύει τα παραπάνω δικαιώματα.

Οι γονείς είναι υπεύθυνοι στο να διαμορφώνουν ένα προστατευτικό περιβάλλον μέσα στο σπίτι και την οικογένεια. Το σχολείο και η κοινότητα οφείλουν να δημιουργούν ένα ασφαλές και φιλικό προς τα παιδιά περιβάλλον όταν αυτά βρίσκονται εκτός σπιτιού. Στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινότητα τα παιδιά θα πρέπει να προστατεύονται πλήρως ώστε να επιβιώσουν, να ανατραφούν, να μάθουν και να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους.

Κάθε χώρα οφείλει να αναπτύσσει πολιτικές για την παιδική προστασία και να διατηρεί ένα οργανωμένο σύστημα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και της παιδικής παραμέλησης.

Κρατικές και εθελοντικές υπηρεσίες, είναι αρμόδιες στο να προωθούν την ευημερία των παιδιών και να στηρίζουν τα παιδιά με ποικίλους τρόπους. Το θέμα της παιδικής κακοποίησης δεν αφορά μια και μοναδική υπηρεσία. Όταν πρόκειται για την προστασία των παιδιών, όλες οι υπηρεσίες και οι επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά, πρέπει να έχουν στενή συνεργασία για τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Η προστασία των παιδιών αφορά όλους και όλοι είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της ευημερίας των παιδιών.

Το θέμα της παιδικής προστασίας βρίσκεται σε υψηλή θέση στην πολιτική ατζέντα της Σκωτίας. Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζονται οι δομές του συστήματος της παιδικής προστασίας στη Σκωτία, τα προγράμματα που υπάρχουν και οι διαδικασίες που ακολουθούνται όταν ένα παιδί δεν λαμβάνει την προστασία που χρειάζεται.

Αναγκαιότητα μελέτης

Το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης έχει λάβει παγκόσμια ανησυχητικές διαστάσεις, γεγονός που έχει σαν συνέπεια να επηρεάζει την μετέπειτα ζωή των παιδιών και μάλιστα πολλά από αυτά να μετατρέπονται σε προβληματικούς ενήλικες.

Το παραπάνω φαινόμενο, στάθηκε αφορμή για να ασχοληθούμε με την παιδική προστασία, στα πλαίσια της πραγματοποίησης της πτυχιακής μας εργασίας.

Η επιθυμία μας αυτή έγινε πραγματικότητα, με την άσκηση της εξάμηνης πρακτικής μας στο αντικείμενο της παιδικής προστασίας στη Σκωτία, όπου βρεθήκαμε με το πρόγραμμα Erasmus. Εκεί, στην πόλη του Dundee, εργαστήκαμε στο τμήμα κοινωνικής εργασίας (social work department), που είναι πρωτογενής υπηρεσία για την προστασία των παιδιών.

Στη διάρκεια της παραμονής μας στην υπηρεσία αυτή, διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν στη Σκωτία καινοτομίες και προγράμματα, άγνωστα για την Ελλάδα.

Επίσης, μας έκανε εντύπωση, η οργάνωση του συστήματος για την προστασία των παιδιών και η πολύ καλή συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών, κρατικών και εθελοντικών, που ασχολούνται με τα παιδιά.

Για τους λόγους αυτούς θελήσαμε να εμβαθύνουμε στην εφαρμογή της πολιτικής και των νόμων της Σκωτίας για την προστασία των παιδιών ώστε μαζί με την εμπειρία που αποκτήσαμε να μπορέσουμε να παρουσιάσουμε την εργασία αυτή, θέλοντας να συμβάλουμε στην άσκηση παρόμοιας πολιτικής και στην Ελλάδα.

Σκοπός μελέτης

Σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι η βιβλιογραφική μελέτη του θεσμού της παιδικής προστασίας στην κοινωνία της Σκωτίας. Ειδικότερα, η διερεύνηση των δομών και των προγραμμάτων που υφίστανται στην Σκωτία για την προστασία των παιδιών, όπως επίσης και το νομικό πλαίσιο που περιβάλλει το σύστημα παιδικής προστασίας στη Σκωτία. Για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού, τέθηκαν ορισμένοι επιμέρους στόχοι:

- Αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων παιδικής προστασίας στην ευημερία των παιδιών και των οικογενειών τους.
- Διερεύνηση του ρόλου των κοινωνικών υπηρεσιών και κατ' επέκταση του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στην προστασία των παιδιών.
- Αξιολόγηση του βαθμού παρέμβασής των κοινωνικών λειτουργών στη ζωή της οικογένειας.

Ορισμοί εννοιών

Παιδί

Ένα παιδί καθορίζεται με διαφορετικούς τρόπους στην σκωτσέζικη νομοθεσία. Στον νόμο των παιδιών του 2003 όπου προβλέπεται η καταγραφή σε κατάλογο των ατόμων που είναι ακατάλληλα να εργαστούν με παιδιά το παιδί ορίζεται κάτω από την ηλικία των 18. Με τον νόμο του 1995 οι κοινωνικές υπηρεσίες έχουν το καθήκον να προωθούν και να προστατεύουν την ευημερία των παιδιού, το οποίο ορίζεται κάτω από τα 18 έτη. Οι γονικές ευθύνες απέναντι στο παιδί επεκτείνονται ως την ηλικία των 18. Ωστόσο υπάρχουν ιδιαίτερες περιστάσεις όπου ένα νεαρό άτομο ηλικίας από 16 έως 18 δεν θεωρείται παιδί. Παραδείγματος χάριν, ο νόμος του 1995, ορίζει ότι τα γονικά δικαιώματα και οι ευθύνες για και την υγεία ενός παιδιού, την ανάπτυξη και την ευημερία, για την παροχή της κατεύθυνσης και των οδηγιών, για τις προσωπικές σχέσεις και τη δράση του γονέα ως νομικού αντιπροσώπου του παιδιού ισχύουν για τα παιδιά κάτω από 16 μόνο. Ομοίως, το σύστημα ακροάσεων των παιδιών ισχύει για τα παιδιά που δεν είναι ακόμα 16 (αν και μπορεί να επεκταθεί σε εκείνα ηλικίας 16 και 17 που υπόκεινται στις απαιτήσεις επίβλεψης) (Donnelley, 2007:35).

Γονέας

Είναι αυτός που έχει γονική ευθύνη και δικαιώματα απέναντι στο παιδί. Ο γονέας σε σχέση με το παιδί έχει την ευθύνη να προάγει την υγεία την ανάπτυξη και την ευημερία του παιδιού. Να παρέχει καθοδήγηση στο παιδί με τρόπο κατανοητό για την ηλικία και την ανάπτυξη του. Εάν το παιδί δεν ζει μαζί του, έχει την ευθύνη να διατηρήσει την σχέση να έχει συχνή επικοινωνία μαζί του και να δρα σαν νομικός αντιπρόσωπος του παιδιού. Ο γονέας έχει το δικαίωμα να ζει μαζί με το παιδί του ή αν αυτό δεν είναι εφικτό, να αποφασίζει αυτός το που θα ζει το παιδί (Children (Scotland) Act 1995. Part I: Parents, children and guardians).

Δικαίωμα του παιδιού στην προστασία

Το παιδί έχει δικαίωμα στην σωματική και προσωπική ακεραιότητα, να προστατεύεται από κάθε είδους σωματικής ή ψυχολογικής βίας, τραυματισμού ή κακοποίησης, παραμέλησης ή σεξουαλικής κακοποίησης από τους ίδιους τους γονείς ή άλλους ενήλικες. Επίσης το παιδί έχει δικαίωμα:

- Να συμβουλευέται.
- Να λαμβάνει πληροφορίες.
- Να εκφράζει την άποψη του.
- Να σέβονται τον ιδιωτικό του χώρο

(Children (Scotland) Act 1995. Part I: Parents, children and guardians).

Είδη παιδικής κακοποίησης

Το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις κατά τα τελευταία χρόνια. Πρόκειται για ένα ζήτημα οι συνέπειες του οποίου έχουν διάρκεια και επηρεάζουν την μετέπειτα ζωή του παιδιού μετατρέποντάς το σε έναν προβληματικό ενήλικο. Δημιουργεί άτομα με έντονα προβλήματα στις προσωπικές τους σχέσεις τα οποία δυσκολεύονται να αγαπήσουν και να εμπιστευτούν. Έχουν τάση στις καταχρήσεις, εμφανίζουν αγχώδεις διαταραχές, προβλήματα προσαρμοστικότητας και κατάθλιψη. Επίσης οι άνθρωποι που υπέστησαν κακοποίηση όταν ήταν παιδιά ενδέχεται να προβούν οι ίδιοι σε κακοποίηση παιδιών όταν ενηλικιωθούν (Ελληνική Παιδιατρική Εταιρία, 2010: Παιδική κακοποίηση).

Παραμέληση

Η παραμέληση συνίσταται στη *σωματική* (έλλειψη τροφής, ένδυσης, στέγασης, καθαριότητας και υγιεινής καθώς και επιτήρησης). *Εκπαιδευτική* (όταν ο γονιός-κηδεμόνας αδιαφορεί για τις σχολικές υποχρεώσεις του παιδιού στερώντας του το δικαίωμα από την απαραίτητη μόρφωση). *Συναισθηματική* (όταν το παιδί γίνεται μάρτυρας οικογενειακής βίας ή όταν οι γονείς-κηδεμόνες του το αγνοούν αλλά και όταν το υποτιμούν, το απορρίπτουν, δεν του δείχνουν στοργή, το απομονώνουν, το τρομοκρατούν ή το εξωθούν σε εγκληματικές ή ταπεινωτικές συμπεριφορές). *Ιατρική* (όταν οι γονείς-κηδεμόνες δεν παρέχουν στο παιδί την απαραίτητη ιατρική βοήθεια με κίνδυνο αυτό να ασθενήσει, να παρουσιάσει σοβαρά προβλήματα υγείας ή και να πεθάνει)

Ένα παιδί που παραμελείται από τους γονείς-κηδεμόνες διακρίνεται από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: είναι λιποβαρές και κουρασμένο, συνήθως μόνο του ακόμα και τις βραδινές ώρες, η εξωτερική του εμφάνιση είναι ατημέλητη και η σωματική του υγιεινή κακή. Ενδεχομένως πάσχει από προβλήματα υγείας που δεν αντιμετωπίζονται και επιδεικνύει προβλήματα συμπεριφοράς, αντικοινωνικές τάσεις καθώς και προβλήματα παρακολούθησης στο σχολείο.

Παραμέληση παρατηρείται κυρίως σε μονό-γονικές οικογένειες, οικογένειες με πολύ νέους γονείς ή πολλά παιδιά στην εφηβεία, με γονείς άνεργους ή χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, χρήστες ουσιών με προβλήματα ψυχικής υγείας ή συναισθηματικά προβλήματα (χαμηλή αυτοεκτίμηση, γονείς που είχαν οι ίδιοι κακή σχέση με τους δικούς τους γονείς (Ελληνική Παιδιατρική Εταιρία, 2010: Παιδική κακοποίηση).

Συναισθηματική κακοποίηση

Η μορφή αυτή κακοποίησης εμφανίζεται όταν οι γονείς /κηδεμόνες αγνοούν το παιδί τους, το μειώνουν, το τρομοκρατούν ή το θέτουν σε κίνδυνο. Μπορεί να έχουν υπερβολικές απαιτήσεις από αυτό και να το κατηγορούν όταν δεν ανταποκρίνεται σε αυτές ή να το κάνουν να αισθάνεται ότι δεν αξίζει την αγάπη τους. Τέτοιες συμπεριφορές παρατηρούνται βάσει ερευνών σε οικογένειες που παρουσιάζουν

προβλήματα ψυχικής υγείας.

Οι επιπτώσεις της συναισθηματικής κακοποίησης είναι εξίσου σοβαρές με εκείνες της σωματικής. Τα μωρά που δεν δέχονται αγάπη και συναισθηματική κάλυψη εμφανίζουν αναπτυξιακά προβλήματα. Τα παιδιά που υπόκεινται σε τέτοιου είδους κακοποίηση εμφανίζουν ορισμένες φορές νευρωτική συμπεριφορά, στοιχεία παλινδρόμησης (όπως είναι το ρούφηγμα του αντίχειρα), βίαιη συμπεριφορά (βασανισμός ζώων), ανασφάλεια, χαμηλή αυτοεκτίμηση και τάση για καταχρήσεις.

Ωστόσο η συναισθηματική κακοποίηση δεν εμφανίζει πολύ εμφανή προβλήματα γι αυτό και είναι δύσκολο να ανιχνευτεί (Ελληνική Παιδιατρική Εταιρία, 2010: Παιδική κακοποίηση)

Σωματική κακοποίηση

Η σωματική κακοποίηση συνίσταται σε κάθε είδους σωματική επίθεση και κακομεταχείριση (ξυλοδαρμός, δυνατό τράνταγμα, εγκαύματα, πνιγμός, και άλλα βασανιστήρια). Μεγάλο ποσοστό παιδιών υφίστανται τέτοιου είδους κακοποίηση καθώς οι γονείς /κηδεμόνες τους δεν είναι πολύ συχνά σε θέση να ξεχωρίσουν τα όρια του θεμιτού και του επιτρεπτού όταν τιμωρούν τα παιδιά ή δεν είναι σε θέση να ελέγξουν τις σωματικές τους αντιδράσεις. Γονείς μικρής ηλικίας με άγνοια των γονικών τους καθηκόντων, με κακές εμπειρίες από την δική τους σχέση με τους γονείς τους οι οποίοι κάνουν χρήση ουσιών ενδέχεται να προβούν σε τέτοιου είδους συμπεριφορά.

Τα παιδιά που υφίστανται σωματική κακοποίηση φέρουν κακώσεις και μελανιές στο σώμα τους, παραπονιούνται συχνά για πόνους, εμφανίζουν τάσεις φυγής ή αυτοκαταστροφικές τάσεις, μειωμένη κοινωνικότητα και φόβο απέναντι στην προοπτική της επικοινωνίας του γιατρού ή του σχολικού συμβούλου με τους γονείς/κηδεμόνες τους. Σύμφωνα με έρευνες οι πιθανότητες που έχουν τα άτομα που έχουν υποστεί σωματική κακοποίηση να κακοποιήσουν τα δικά τους παιδιά ανέρχονται σε ποσοστό 30% ενώ έχει αποδειχτεί ότι η ψυχοθεραπευτική παρέμβαση μπορεί να αποτρέψει την συνέχιση αυτής της θλιβερής συμπεριφοράς (Ελληνική Παιδιατρική Εταιρία, 2010: Παιδική

κακοποίηση).

Σεξουαλική κακοποίηση

Αυτό το είδος κακοποίησης συμβαίνει συχνότερα από όσο θεωρούν οι περισσότεροι καθώς πολλές περιπτώσεις δεν αναφέρονται στις αρχές. Η σεξουαλική κακοποίηση περιλαμβάνει κάθε είδους ερωτικές θωπείες και εξαναγκαστική σωματική επαφή του παιδιού με κάποιον άλλο ή ακόμα και επίδειξη στα παιδιά πορνογραφικού υλικού καθώς και χρησιμοποίηση των παιδιών στην παραγωγή αυτού. Στις περισσότερες περιπτώσεις θύτης μιας τέτοιας συμπεριφοράς είναι κάποιος γνωστός του παιδιού, ένα πρόσωπο ισχύος που το παιδί γνωρίζει και εμπιστεύεται. Η σεξουαλική κακοποίηση έχει καταστροφικές συνέπειες για το παιδί που παγιδεύεται ανάμεσα στην επιθυμία του να σταματήσει η κακοποίηση του και στο αίσθημα αφοσίωσης προς το άτομο που την επιβάλλει (Ελληνική Παιδιατρική Εταιρία, 2010: Παιδική κακοποίηση).

Ποιοι γονείς κακοποιούν

Τα ευρήματα ερευνών πολλών ευρωπαϊκών χωρών έχουν δείξει ότι οι γονείς που κακοποιούν είναι άτομα με ιδιαίτερες ανάγκες για φροντίδα και στήριξη τόσο από τους κοινωνικούς φορείς όσο και τους ειδικούς της ψυχικής υγείας. Μπορεί να χαρακτηρίζονται από:

- Σοβαρές ψυχικές δυσκολίες (πχ να πληρούν τα κριτήρια για ψυχιατρικές διαγνώσεις όπως κατάθλιψη, διαταραχή προσωπικότητας, σπανιότερα ψύχωση)
- Περιορισμένες νοητικές ικανότητες
- Σημαντική δυσκολία να ελέγχουν τον εαυτό τους και τις παρορμήσεις τους (κυρίως επιθετικές)
- Συναίσθημα βαριάς ανεπάρκειας για το γονικό τους ρόλο και την εικόνα του εαυτού τους γενικότερα.

- Έντονες ναρκισσιστικές ανάγκες για εξάρτηση και προσοχή από τους άλλους τις οποίες τείνουν να καλύπτουν χρησιμοποιώντας τα παιδιά τους ως πηγή φροντίδας. Έτσι τα παιδιά τους αναλαμβάνουν να στηρίζουν τους γονείς παραμελώντας τις δικές τους φυσιολογικές ανάγκες για φροντίδα.
- Κακές σχέσεις με τους δικούς τους γονείς .Οι περισσότεροι γονείς που κακοποιούν έχουν υπάρξει οι ίδιοι θύματα κακοποίησης ή μάρτυρες βίαιων εικόνων μέσα στις δικές τους οικογένειες. Με την κακοποίηση του παιδιού τους τείνουν ασυνείδητα να ανακουφίζουν και να ελέγχουν τα δικά τους ψυχικά τραύματα μέσα από μέσα από την διαδικασία της ταύτισης με τον βίαιο και επιθετικό γονιό τους (ο λεγόμενος μηχανισμός ταύτισης με τον επιτιθέμενο). Έτσι ένα παιδί ενδέχεται να γίνει ένας βίαιος γονιός στο μέλλον συνεχίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο το δια-γενεαλογικό πέρασμα της βίας στην οικογένεια.
- Συχνότερη χρησιμοποίηση λεκτικής επιθετικότητας ,σωματική τιμωρίας και επιβολής δύναμης στα παιδιά συγκριτικά με τους φυσιολογικούς γονείς. Επίσης εκδηλώνουν σημαντικά σπανιότερα θετικές αλληλεπιδράσεις (πχ παιχνίδι, διάλογο, καθοδήγηση) με τα παιδιά τους .
- Ακαμψία στις σχέσεις τους απέναντι στο παιδί αλλά και σε θέματα ζωής γενικότερα.
- Τάση να αντιλαμβάνονται και να περιγράφουν το παιδί με τρόπο αρνητικό (δύσκολο, κακό ,προβληματικό).Έτσι αρνητικά βλέπουν τον ίδιο τους τον εαυτό (Cleaver, 1999:56)

Ο ρόλος της οικογένειας

Σε οικογένειες που εκδηλώνεται κακοποίηση υπάρχουν συχνά διαταραγμένες σχέσεις ανάμεσα στους γονείς (μονό-γονικές οικογένειες, μητέρες που δεν στηρίζονται επαρκώς οικονομικά και συναισθηματικά από τον σύζυγο). Στους γονείς και το παιδί και ανάμεσα στους γονείς και την

εκτεταμένη οικογένεια (παππούδες και άλλους συγγενείς). Επίσης οι οικογένειες αυτές είναι κοινωνικά απομονωμένες χωρίς βοήθεια από φίλους ,γείτονες ή άλλα κοινωνικά πλαίσια στήριξης (Howe, 2005:132).

Ο ρόλος των έξω-οικογενειακών παραγόντων

Η σημασία των έξω-οικογενειακών παραγόντων αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο τα τελευταία χρόνια. Είναι γεγονός ότι παιδική σωματική κακοποίηση εκδηλώνεται συχνότερα σε οικογένειες χαμηλού μορφωτικού-οικονομικού επιπέδου .Οι οικονομικές αντιξοότητες (ανεργία, στέρηση υλικών αγαθών) και οι περιορισμένες παροχές και πηγές στήριξης αυξάνουν σημαντικά το στρες και μειώνουν την αντοχή του γονέα στις αναμενόμενες πιέσεις από το παιδί και την ανατροφή του (Howe, 2005:135).

Παιδιά με ειδικές ανάγκες

Η παιδική κακοποίηση και τα παιδιά με ειδικές ανάγκες είναι δύο διαφορετικά πράγματα γι αυτό και οι αρμόδιες υπηρεσίες είναι ξεχωριστές για το κάθε θέμα. Από την μία οι επαγγελματίες της παιδικής προστασίας γνωρίζουν πολύ καλά την δουλειά τους ωστόσο δεν έχουν πείρα στα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Αντίστροφα οι επαγγελματίες που δουλεύουν με παιδιά με ειδικές ανάγκες είναι διστακτικοί στο τι ακριβώς πρέπει να κάνουν όταν υπάρχει θέμα κακοποίησης. Τα παιδιά λοιπόν βρίσκονται απροστάτευτα στη μέση. Η έρευνα των Patricia Sullivan και John Knutson, (2000) έδειξε ότι στην Αμερική τα παιδιά με ειδικές ανάγκες κακοποιούνται τρεις φορές περισσότερο ενώ η έρευνα της Jenny Morris, (1999) στο U.K έδειξε ότι το 10 % των παιδιών που βρίσκονται στις λίστες του Child Protection Register είναι παιδιά με αναπηρία.

Λόγοι για την αύξηση της κακοποίησης στα παιδιά με αναπηρία:

- Έχουν λιγότερες κοινωνικές επαφές.
- Δέχονται φροντίδα από ένα πλήθος επαγγελματιών και συναναστρέφονται μαζί τους, αυξάνοντας έτσι την έκθεσή τους στον κίνδυνο.
- Έχουν εξασθενημένη ικανότητα να αντιστέκονται ή να αποφεύγουν

την κακοποίηση.

- Έχουν επικοινωνιακές δυσκολίες με αποτέλεσμα να μην τους είναι εύκολο να αναφέρουν τι συμβαίνει.
- Δεν εκφράζουν τα παράπονα τους από φόβο μήπως χάσουν την παροχή υπηρεσιών.
- Είναι ευάλωτα στην κακοποίηση από συνομηλίκους τους ή άλλα παιδιά με ειδικές ανάγκες που μπορεί να είναι επιθετικά.
- Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες δεν είναι μια ομοιογενής ομάδα καθώς υπάρχουν πολλές και διαφορετικές περιπτώσεις. Ένα παιδί με κινητικές δυσκολίες διαφέρει από ένα παιδί με νοητική υστέρηση ,ένα παιδί με αυτισμό ή ένα παιδί με σύνδρομο Down. Συνεπώς ο κίνδυνος κακοποίησης από τα ίδια τα παιδιά αυξάνεται (Beckett, 2007: 101)

Οικογενειακοί παράγοντες

Η γέννηση ενός παιδιού με ειδικές ανάγκες είναι κάτι δύσκολο για τους γονείς .Οι γονείς βιώνουν σαν απώλεια θανάτου την γέννηση του παιδιού και από τα 5 στάδια του πένθους ο θυμός είναι ο κυρίαρχος. Ο θυμός αυτός περνάει στο παιδί με αποτέλεσμα να γίνεται δέκτης όλων των αρνητικών συναισθημάτων που νιώθουν οι γονείς (ματαίωση ,αίσθημα αδικίας ,αδυναμία χειρισμού της κατάστασης , άγχος για το μέλλον).Σε έρευνα της Morris 1999 βρέθηκε ότι τα παιδιά αυτά γίνονται δέκτες κυρίως συναισθηματικής κακοποίησης και παραμέλησης (Cleaver, 1999:98)

Κοινωνικοί παράγοντες

Οι οικογένειες συνυπάρχουν με ένα ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Συνήθως το κοινωνικό αυτό πλαίσιο προκαλεί άγχος στις οικογένειες όπου υπάρχει παιδί με αναπηρία και κύριο μέλημά τους πέρα από την καθημερινότητά τους είναι το πώς θα τους αποδεχτεί (Beckett, 2007:108)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1 Εισαγωγή

Κάθε χώρα οργανώνει τα συστήματα και τις διαδικασίες προστασίας των παιδιών με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με την ιστορία της, την κουλτούρα και τα κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά της.

Οι Stafford and Vincent (2008), αναφέρουν ότι «τα συστήματα παιδικής προστασίας ανά τον κόσμο μπορούν να διακριθούν σε δύο είδη. Αυτά που συναντάμε στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Βόρεια Αμερική και την Αυστραλία και αυτά των Δυτικό-Ευρωπαϊκών χωρών. Στις Δυτικό-Ευρωπαϊκές χώρες, όπως τη Σουηδία και το Βέλγιο, δίνεται μεγάλη έμφαση στην πρόωρη παρέμβαση και την πρόληψη. Οι υπηρεσίες που σχετίζονται με την προστασία των παιδιών, συχνά λειτουργούν ξεχωριστά από την αστυνομία και τα δικαστήρια. Τα παιδιά σπάνια απομακρύνονται από τις οικογένειες τους, γονείς και παιδιά δεν «φοβούνται» τις κοινωνικές υπηρεσίες και γενικότερα η δημόσια εικόνα των επαγγελματιών, είναι πολύ καλύτερη σε σχέση με αυτή που υπάρχει στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Βόρεια Αμερική και την Αυστραλία (Stafford and Vincent, 2008:9)»

Στα υποκεφάλαια που ακολουθούν, γίνεται μια ιστορική αναδρομή που αφορά τις αλλαγές και τις εξελίξεις στην πολιτική και τη νομοθεσία για την παιδική προστασία στο Ηνωμένο Βασίλειο και κυρίως στην Σκωτία.

1.2 Εξελίξεις της παιδικής προστασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο

Το 1889, καθιερώνεται η πρώτη Πράξη του κοινοβουλίου για την πρόληψη της βίας κατά των παιδιών, γνωστή ως καταστατικός χάρτης παιδιών (Children's Charter). Η πολιτεία έχει την δυνατότητα να παρεμβαίνει για πρώτη φορά στις σχέσεις μεταξύ γονέων-παιδιών. Η αστυνομία μπορεί και συλλαμβάνει κάποιον που κακομεταχειρίζεται ένα παιδί και έχει το δικαίωμα να εισβάλλει σε ένα σπίτι εάν θεωρεί ότι ένα παιδί βρίσκεται σε κίνδυνο. Η πράξη επίσης περιλαμβάνει οδηγίες για την

παιδική εργασία και την επαιτεία. Η ηλικία της νόμιμης εργασίας για ένα παιδί αυξάνεται από τα δώδεκα έτη στα δεκαέξι.

Το 1894, η Πράξη τροποποιείται, επιτρέποντας στα παιδιά να δίνουν στοιχεία στο δικαστήριο και είναι πλέον αδίκημα να αρνηθεί κάποιος ιατρική βοήθεια σε ένα άρρωστο παιδί.

Το 1908, με την Πράξη για τα παιδιά (Children's Act 1908) καθιερώνονται τα δικαστήρια ανηλίκων και η έννοια της ανάδοξης οικογένειας. Η σεξουαλική κακοποίηση μέσα στην οικογένεια περνά στην αρμοδιότητα της πολιτείας. Έως τότε παρενέβαινε η εκκλησία.

Το 1932, η Πράξη για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα (The Children and Young Persons Act 1932) διευρύνει τις αρμοδιότητες των δικαστηρίων των ανηλίκων και εισάγονται οι εντολές επίβλεψης (**Supervision Orders**) για τα παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο. Τον επόμενο χρόνο, με Πράξη του κοινοβουλίου, συσσωρεύονται σε ένα νομικό κομμάτι οι ισχύοντες νόμοι για την παιδική προστασία (Batty, 2005).

Το 1968, με τον νόμο της Κοινωνικής Εργασίας στην Σκωτία (Social Work (Scotland) Act 1968), δημιουργούνται τα τμήματα Κοινωνικής Εργασίας, που έχουν το νομικό καθήκον να ερευνούν και να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία των παιδιών. Καθιερώνεται επίσης στην Σκωτία το Σύστημα Ακρόασης Παιδιών (**Children's Hearing System**), μοναδικό σε όλη την Βρετανία. Λεπτομερής αναφορά στο Σύστημα Ακρόασης Παιδιών, γίνεται στο τρίτο κεφάλαιο.

Το 1974, μετά τη δολοφονία της Maria's Cowell από τον πατριό της, επισημαίνεται μια σοβαρή έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την προστασία των παιδιών. Αυτό οδηγεί στην δημιουργία τοπικών επιτροπών (**Child Protection Committees**) με σκοπό να συντονίζουν τις ενέργειες των υπηρεσιών για την καλύτερη δυνατή προστασία των παιδιών.

Το 1991, το Ηνωμένο Βασίλειο, επικύρωσε την Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού. Επίσης οι επιτροπές για την παιδική προστασία (Child Protection Committees)

αναλαμβάνουν την ευθύνη να ερευνούν και να επιθεωρούν τις υπηρεσίες που ασχολούνται με παιδιά, προκειμένου να διαπιστώσουν αν ακολουθούνται οι διαδικασίες για την παιδική προστασία (Batty, 2005).

Το 1995, στην πράξη της Σκωτίας για τα παιδιά (Children (Scotland) Act 1995), ενσωματώνονται τρεις βασικές αρχές της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των παιδιών, στον Σκωτσέζικο Νόμο. Κάθε παιδί πρέπει :

- Να προστατεύεται από κάθε είδους διάκριση
- Η προστασία και η ευημερία του να είναι θέμα πρωταρχικής σημασίας για όλους
- Να ακούγονται και να λαμβάνονται υπ' όψιν οι απόψεις και η γνώμη του

Το 2001, ο υπουργός Παιδιών της Σκωτίας Jack McConnell, διέταξε μια αναθεώρηση του συστήματος παιδικής προστασίας στη Σκωτία, με αφορμή τον θάνατο ενός τρίχρονου παιδιού. Η έρευνα, η οποία δημοσιεύτηκε τον επόμενο χρόνο, έδειξε ότι σχεδόν το 50% των παιδιών που βρίσκονταν σε κίνδυνο κακοποίησης ή παραμέλησης, δεν λάμβαναν την κατάλληλη προσοχή. Τρία χρόνια αργότερα, ο εκτελεστικός διευθυντής της Σκωτίας (Scottish Executive), δημοσίευσε τον Καταστατικό Χάρτη των Παιδιών (**Children's Charter**) ο οποίος θέτει συντεταγμένες για το πως, οι φροντιστές και οι επαγγελματίες, πρέπει να προστατεύουν και να σέβονται τα δικαιώματα των παιδιών καθώς και κανόνες που απευθύνονται σε όλες τις υπηρεσίες που εργάζονται με παιδιά (**Framework for Standards**). Οι αρχές και οι κανόνες του Καταστατικού Χάρτη παρουσιάζονται στο πέμπτο κεφάλαιο.

Τον Ιανουάριο του 2003, ο Lord Laming, Άγγλος κοινωνικός λειτουργός και διοικητής της βρετανικής Κυβέρνησης, δημοσίευσε την έκθεσή του για την δολοφονία ενός εννιάχρονου κοριτσιού, της Victoria Climbié. Ο θάνατος της, ήταν αποτέλεσμα συνεχούς σωματικής κακοποίησης από την θεία της και τον σύντροφο της θείας της. Στην έκθεσή του ο Lord Laming τόνισε ότι η αστυνομία, οι υπηρεσίες υγείας και οι

κοινωνικές υπηρεσίες, λόγω έλλειψης συντονισμού έχασαν πολλές ευκαιρίες να σώσουν το παιδί. Η Victoria αλλά και η θεία της, είχαν απασχολήσει τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες υγείας και στο παρελθόν. Κάποτε η θεία της Victoria, επισκέφθηκε την κοινωνική υπηρεσία για να ζητήσει οικονομική ενίσχυση και είχε μαζί της και την Victoria. Η εμφάνιση της Victoria, ήταν πολύ κακή και μάλιστα, ένα μέλος του προσωπικού σχολίασε αργότερα ότι το παιδί θύμιζε διαφήμιση της Action Aid. Ωστόσο, οι κοινωνικοί λειτουργοί, δεν ανέλαβαν περαιτέρω δράση γιατί θεώρησαν ότι η εμφάνιση της ήταν σκόπιμη προκειμένου να τονιστεί η ανέχεια της οικογένειας και έτσι η οικογένεια να λάβει την οικονομική ενίσχυση. Αυτό το περιστατικό αλλά και άλλα παρόμοια ώθησαν τον Lord Laming να ασκήσει έντονη κριτική στους επαγγελματίες και στις υπηρεσίες (Wikipedia, 2010: Murder of Victoria Climbié)

Με την Πράξη για τα παιδιά του 2004, (Children's Act) δημιουργείται το σύστημα ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης για τα παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο (**e care**). Το σχολείο, οι υπηρεσίες υγείας και οι κοινωνικές υπηρεσίες έχουν πρόσβαση σε αυτό. Σκοπός αυτού του συστήματος είναι ο καλύτερος συντονισμός των υπηρεσιών για την προστασία κάθε παιδιού (Batty, D 2005).

Πρόκειται για ένα ηλεκτρονικό πρόγραμμα που επιτρέπει στους επαγγελματίες (εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες υγείας, κοινωνικούς λειτουργούς), να μοιράζονται πληροφορίες για υποθέσεις κακοποίησης και να προσθέτουν νέα στοιχεία. Οι επαγγελματίες γλιτώνουν χρόνο, ενημερώνονται για τις παρεμβάσεις άλλων επαγγελματιών και έχουν μια ολιστική εικόνα που τους επιτρέπει να κάνουν μια πιο αποτελεσματική αξιολόγηση και παρέμβαση. Το πρόγραμμα ευνοεί και τους χρήστες υπηρεσιών καθώς δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνουν την ιστορία τους κάθε φορά και μπορούν να έχουν μια άμεση και ολοκληρωμένη στήριξη.

Παρακάτω αναφέρονται οι σημαντικότερες εξελίξεις για την παιδική προστασία στη Σκωτία, από το 1950 έως και σήμερα.

1.3 Εξελίξεις της παιδικής προστασίας στη Σκωτία

Μια σύντομη ιστορική αναδρομή είναι ουσιαστική για την κατανόηση της πολιτικής της Σκωτίας για την προστασία των παιδιών.

Μπορεί να υποστηριχτεί ότι η Σκωτία, υπόκειται σε παρόμοιες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές τάσεις με το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία, Ουαλία, Βόρειος Ιρλανδία). Επίσης οι χώρες του Ηνωμένου Βασιλείου, μοιράζονται τα ίδια μέσα μαζικής ενημέρωσης, γεγονός που παίζει σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της πολιτικής αλλά και της κοινής γνώμης. Η Βρετανική Κυβέρνηση και το Κοινοβούλιο, έχουν διαδραματίσει έναν βασικό ρόλο στην διαμόρφωση της πολιτικής της Σκωτίας και - με μερικές σημαντικές εξαιρέσεις - η πολιτική και η πρακτική προστασίας των παιδιών στη Σκωτία, έχουν ακολουθήσει ένα παρόμοιο μοντέλο με αυτό της Βρετανίας.

Ακολουθεί η παρουσίαση των βασικών δομών που αφορούν την παιδική προστασία στη Σκωτία από το 1950 έως σήμερα αλλά και σημαντικών γεγονότων παιδικής κακοποίησης που στάθηκαν αφορμή για αναθεωρήσεις και αλλαγές στο σύστημα παιδικής προστασίας της Σκωτίας.

1.3.1 Ο νόμος του 1968 – The Social Work (Scotland) Act 1968

Στην δεκαετία του '50 και του '60, αναπτύχθηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος της παιδικής προστασίας στην Σκωτία που ισχύουν μέχρι σήμερα. Στα πλαίσια του νόμου Κοινωνικής Εργασίας του 1968 (The Social Work (Scotland) Act 1968), δημιουργήθηκαν τα τοπικά **Τμήματα Κοινωνικής Εργασίας (Social Work Departments)** που έχουν την νομική αρμοδιότητα να παρεμβαίνουν για την προστασία των παιδιών.

Ο νόμος, προέβλεπε έναν σαφή ρόλο για τις τοπικές αρχές στην κάλυψη των αναγκών των παιδιών και - σημαντικότερα - μεταβίβασε την ευθύνη για την προστασία των παιδιών από τον εθελοντικό τομέα στο κράτος. Μέχρι την εφαρμογή του νόμου του 1968, την ευθύνη για την προστασία των παιδιών είχε η Βασιλική Κοινότητα της Σκωτίας για την πρόληψη της σκληρότητας απέναντι στα παιδιά (The Royal Scottish Society

for Prevention of Cruelty to Children – RSPCC), μια εθελοντική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1889 και σύντομα καθιερώθηκε ως η αρμόδια υπηρεσία για την επιτήρηση των οικογενειών και την επιβολή του νόμου για την προστασία των παιδιών.

Νομιμοποιήθηκε επίσης το Σύστημα Ακρόασης των Παιδιών (Children’s Hearing System). Άρχισε να δίνεται έμφαση στην επαγγελματική παρέμβαση στις οικογένειες προκειμένου να αποτραπεί όσο το δυνατόν η απομάκρυνση των παιδιών από το σπίτι τους (Stafford and Vincent, 2008:18).

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και στον ρόλο των οικογενειακών σχέσεων. Στη Σκωτία, άνοιξε η πρώτη κλινική για παιδιά που αντιμετώπιζαν συναισθηματικές και συμπεριφοριστικές δυσκολίες. Επίσης, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η έρευνα ενός ψυχαναλυτή του John Bowlby, πάνω στις συνέπειες της ιδρυματικής φροντίδας των παιδιών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η έλλειψη της μητρικής φροντίδας είχε αρνητικά αποτελέσματα στην συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών (Corby, 2006:44).

Μια άλλη σημαντική ανάπτυξη κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής, υπήρξε η ευρύτερη αναγνώριση της σωματικής κακοποίησης στην οποία συνέβαλλε σημαντικά η εργασία του αμερικανού ψυχιάτρου Henry Kempe. Ο Kempe υποστήριξε, ότι οι γονείς που κακοποιούν τα παιδιά τους έχουν πολύ πιθανόν κακοποιηθεί και οι ίδιοι στην παιδική τους ηλικία και ότι χρειάζονται ψυχολογική υποστήριξη (Stafford and Vincent, 2008).

1.3.2 Αναθεώρηση της πρακτικής για την παιδική προστασία – Έτη

1970 – 1980.

Η περίοδος αυτή, χαρακτηρίστηκε από μια σειρά σκανδάλων που αφορούσαν στην παιδική κακοποίηση και είχαν μεγάλο αντίκτυπο στην πολιτική και την πρακτική για την παιδική προστασία. Δόθηκε σημαντική έμφαση και ασκήθηκε έντονη κριτική στην αποτελεσματικότητα της επαγγελματικής παρέμβασης στις οικογένειες.

Το 1973, ο θάνατος της επτάχρονης Maria's Cowell από παραμέληση και σωματική κακοποίηση, θεωρήθηκε εθνικό σκάνδαλο για την Αγγλία και οι κοινωνικές υπηρεσίες κατηγορήθηκαν για αδιαφορία και έλλειψη συντονισμού. Η επτάχρονη επέστρεψε στην μητέρα της και τον πατριό της - παρά την θέλησή της - μετά από πέντε χρόνια διαμονής στο σπίτι της θείας της, η οποία είχε οριστεί ανάδοχη. Ο θάνατός της, ήταν αποτέλεσμα υποσιτισμού και σοβαρής σωματικής κακοποίησης από τον πατριό της, παρά το γεγονός ότι κατά το διάστημα της κακοποίησης το παιδί και η οικογένεια βρισκόταν υπό την επίβλεψη κοινωνικού λειτουργού και επισκέπτες υγείας τους είχαν επισκεφτεί αρκετές φορές και είχαν εκφραστεί ανησυχίες από τον δάσκαλο και την γειτονιά. Αν και αυτό ήταν μια αγγλική περίπτωση, ο αντίκτυπός του στη Σκωτία ήταν σημαντικός.

Η Σκωτία αντέδρασε με τον ίδιο τρόπο με αυτό της Αγγλίας εισάγοντας ένα νέο σύστημα για την προστασία των παιδιών που ισχύει μέχρι σήμερα. Το 1975 εκδόθηκε εγκύκλιος που μοιράστηκε σε όλες τις κοινωνικές υπηρεσίες της Σκωτίας και περιελάμβανε οδηγίες, σχετικά με την προσέγγιση του νέου συστήματος. Σημαντικές δομές ήταν, **οι διασκέψεις περίπτωσης (case conferences), οι κατάλογοι των παιδιών που χρίζουν προστασίας (child protection registers) και οι επιτροπές παιδικής προστασίας (child protection committees)** (Stafford and Vincent, 2008:35). Λεπτομέρειες των παραπάνω δομών αναφέρονται στο τέταρτο κεφάλαιο.

Δύο άλλα σκάνδαλα που ξέσπασαν στο Cleveland της Αγγλίας και στο Orkney της Σκωτίας, επίσης είχαν μεγάλο αντίκτυπο και έφεραν σημαντικές αναθεωρήσεις στο σύστημα παιδικής προστασίας στη Σκωτία. Και οι δυο περιπτώσεις μεταδόθηκαν εκτενώς από τα μέσα ενημέρωσης και υπήρξε μια δημοφιλή αντίληψη, ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί είχαν επέμβει άπρεπα και απομάκρυναν τα παιδιά από τα σπίτια τους βάση ανεπαρκών ενδείξεων.

Στο Cleveland, 121 παιδιά απομακρύνθηκαν από τα σπίτια τους με παρέμβαση των κοινωνικών λειτουργών, καθώς υπήρχαν ενδείξεις ότι

κακοποιούνται από μέλη των οικογενειών τους, ενώ στο Orkney, οι κοινωνικοί λειτουργοί απομάκρυναν από τα σπίτια τους 9 παιδιά γιατί πίστεψαν ότι τα παιδιά συμμετείχαν σε σατανικές τελετές με μέλη των οικογενειών τους. Και στις δύο υποθέσεις, το δικαστήριο αποφάσισε τα παιδιά να επιστρέψουν στα σπίτια τους και κατηγόρησε τους κοινωνικούς λειτουργούς για υπερβολικό ζήλο, κατάχρηση της εξουσίας τους και παρέμβαση άνευ επαρκών ενδείξεων. Σύμφωνα με μαρτυρίες των παιδιών οι κοινωνικοί λειτουργοί τα πίεσαν να παραδεχτούν την κακοποίηση μέσα από εξαντλητικές συνεντεύξεις.

Ο αντίκτυπος των περιπτώσεων αυτών στη Σκωτία υπήρξε αρκετά σημαντικός. Τονίστηκε η ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ των κοινωνικών λειτουργών, της αστυνομίας και των επαγγελματιών υγείας. Η κυβέρνηση εξέδωσε οδηγό για τους επαγγελματίες, που τους προέτρεπε να ενημερώνουν πλήρως τους γονείς για όλες τις διαδικασίες και να δίνουν έμφαση στις επιθυμίες των παιδιών (Stafford and Vincent, 2008).

Την ίδια περίοδο, οι επικρατούντες ορισμοί της παιδικής κακοποίησης, υποβλήθηκαν σε σημαντική αλλαγή. Για πρώτη φορά, δόθηκε σημαντική έμφαση και προσοχή στην συναισθηματική και την σεξουαλική κακοποίηση. Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών από ένα οριακό, μερικώς αναγνωρισμένο ζήτημα, εντάχθηκε στα βασικά είδη της κακοποίησης μαζί με την σωματική κακοποίηση και την παραμέληση. Αρχικά, εξηγήθηκε από γιατρούς σαν αποτέλεσμα δυσλειτουργίας μέσα στην οικογένεια. Ωστόσο, η αντίληψη αυτή επηρεάστηκε έντονα από το φεμινιστικό κίνημα που υποστήριζε ότι η σεξουαλική κακοποίηση ήταν θέμα επιβολής εξουσίας και δύναμης (Corby, 2006:51).

1.3.3 Ο νόμος του 1995 - The Children's (Scotland) Act 1995. Η

βασικότερη νομοθεσία της Σκωτίας για τα παιδιά

Ακολουθώντας μια σειρά από έρευνες, αναφορές και ανασκοπήσεις που αφορούσαν τον νόμο και την πολιτική για την προστασία των παιδιών, ο νόμος της Σκωτίας του 1995 για τα παιδιά (Children's (Scotland) Act 1995), αποτελεί τη βασικότερη νομοθεσία που πέρασε στη Σκωτία για τα παιδιά μετά το 1968.

Ο νόμος, ενσωματώνει τις βασικές αρχές που υπάρχουν στον νόμο των παιδιών του 1989, (Children Act 1989): ευημερία και ελάχιστες αρχές παρέμβασης, έμφαση στην ευθύνη των γονέων και στα δικαιώματα τους, έμφαση στην αποτελεσματική πρόληψη και στην παροχή οικογενειακής υποστήριξης. Ο νόμος των παιδιών του 1995 (The Children (Scotland) Act 1995), καθόρισε και ρύθμισε τις οικογενειακές σχέσεις, καθώς και τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των τοπικών αρχών και άλλων υπηρεσιών σχετικά με την παιδική πρόνοια και την προστασία. Ο νόμος δηλώνει ότι οι επιθυμίες και οι απόψεις των παιδιών πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν όταν πρέπει να ληφθεί κάποια απόφαση που τα αφορά. «Ο νόμος προωθεί πλέον μια παιδο-κεντρική προσέγγιση περισσότερο από ποτέ (Stafford and Vincent, 2008: 52)».

Οι βασικές αρχές είναι οι ακόλουθες:

- Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να αντιμετωπίζεται ως μοναδικό
- Κάθε παιδί που μπορεί να διαμορφώσει άποψη πάνω σε θέμα που το επηρεάζει, έχει το δικαίωμα να την εκφράζει εάν το επιθυμεί
- Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στην προστασία από τη κακοποίηση την παραμέληση και την εκμετάλλευση
- Οι γονείς είναι αρμόδιοι για την ανατροφή των παιδιών
- Οι δημόσιες αρχές πρέπει να προωθούν την ανατροφή των παιδιών από τις οικογένειες τους
- Οποιαδήποτε παρέμβαση σε οικογένειες πρέπει να δικαιολογείται κατάλληλα

1.3.3.1 Νέες παροχές στα πλαίσια του νόμου

Εξετάζοντας τις προηγούμενες ανησυχίες για την επαγγελματική υπευθυνότητα, με τον νόμο του 1995 γίνεται προσπάθεια να καθοριστούν και να ρυθμιστούν οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των τοπικών αρχών και των άλλων υπηρεσιών σχετικά με την παιδική προστασία.

Ο νόμος, καθορίζει τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες οι παραπομπές για θέματα παιδικής προστασίας πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψιν από τις τοπικές αρχές ώστε να ξεκινήσουν μια έρευνα. Η αστυνομία, τα τμήματα κοινωνικής εργασίας και το σύστημα ακροάσεων διατήρησαν την νομική τους αρμοδιότητα, με την διαφορά ότι στα τμήματα κοινωνικής εργασίας δόθηκαν περισσότερες ευθύνες σε σχέση με περιπτώσεις παιδιών υψηλού κινδύνου (**children in need**). Σύμφωνα με τον νόμο μια περίπτωση παιδιού σε υψηλό κίνδυνο υφίσταται όταν ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους όρους ικανοποιούνται:

- Χρειάζεται περίθαλψη και προσοχή γιατί είναι απίθανο να επιτύχει ή να διατηρήσει ή να έχει την ευκαιρία να επιτύχει ή να διατηρήσει λογικά πρότυπα υγείας και ανάπτυξης
- Η υγεία του είναι πιθανόν να ζημιωθεί
- Είναι παιδί με ειδικές ανάγκες
- Επηρεάζεται δυσμενώς από μέλος της οικογένειας του με ειδικές ανάγκες

Οι κοινωνικές υπηρεσίες λοιπόν, με βάση τον νόμο του 1995, έχουν το καθήκον να ερευνούν για τις συνθήκες διαβίωσης των παιδιών που αναφέρονται σε αυτές, ώστε να προσδιορίσουν κατά πόσο τα παιδιά βρίσκονται σε κίνδυνο, εάν χρειάζονται υποχρεωτική επίβλεψη ή αν χρειάζεται να ληφθούν επείγοντα μέτρα για την προστασία τους. Η έννοια της υποχρεωτικής επίβλεψης αναλύεται στο τρίτο κεφάλαιο.

1.3.3.2 Επείγοντα μέτρα για την προστασία των παιδιών

Σύμφωνα με έκθεση του Tayside Educational Department (1995), τρεις νέες διαταγές εισάγονται για την άμεση προστασία των παιδιών. Αυτές είναι: α) η εντολή αξιολόγησης του παιδιού (**child assessment order**), β) η εντολή προστασίας του παιδιού (**child protection order**) και γ) η εντολή αποκλεισμού (**exclusion order**).

α) Εντολή αξιολόγησης του παιδιού

Το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας και μόνο αυτό, μπορεί να κάνει αίτηση στον Σερίφη για να εκτελέσει την εντολή αξιολόγησης ενός παιδιού. Με την εντολή αυτή, διεξάγεται έρευνα από τους κοινωνικούς λειτουργούς, για τις συνθήκες διαβίωσης του παιδιού, ώστε να αποφασιστεί εάν απαιτείται περαιτέρω δράση για την προστασία του. Μετά την έρευνα και την συλλογή στοιχείων, ο Σερίφης, μελετά την υπόθεση και είναι αυτός που θα αποφασίσει αν χρειάζεται να εκτελέσει την εντολή προστασίας του παιδιού.

β) Εντολή προστασίας του παιδιού

Σύμφωνα με τον νόμο, οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει αίτηση στον Σερίφη για εντολή προστασίας. Ο Σερίφης θα την εκτελέσει, εάν θεωρήσει ότι υπάρχουν βάσιμα στοιχεία ότι το παιδί κινδυνεύει. Με την εντολή αυτή το παιδί θα μεταφερθεί σε ασφαλές μέρος. Η εντολή διαρκεί ανάλογα με την περίπτωση. Το μέγιστο είναι οχτώ ημέρες. Στο μεσοδιάστημα, επανεκτιμάται η κατάσταση από τους κοινωνικούς λειτουργούς και μετά το πέρας των οχτώ ημερών και σε συνεννόηση με τον Σερίφη, αποφασίζουν εάν το παιδί θα επιστρέψει στην οικογένειά του ή εάν θα κληθούν ανάδοχοι γονείς για να το φροντίσουν.

γ) Εντολή αποκλεισμού

Με την εντολή αποκλεισμού, ο Σερίφης, έχει το δικαίωμα να απαιτήσει την απομάκρυνση ενός ατόμου από το σπίτι όπου ζει μαζί με κάποιο παιδί και το παιδί κινδυνεύει από αυτό το άτομο (Tayside Educational Department, 1995).

Να σημειωθεί εδώ πως ο Σερίφης είναι πολιτικό πρόσωπο. Είναι συνήθως δικηγόρος με αρκετή εμπειρία και η αρμοδιότητα του είναι να εφαρμόζει τον νόμο και εκτελεί ο ίδιος τις παραπάνω εντολές. Στη Σκωτία υπάρχει το δικαστήριο των Σερίφηδων (Sheriff Court), όπου εκδικάζονται

υποθέσεις του αστικού και ποινικού δικαίου. Εντούτοις, οι δυνάμεις του δικαστηρίου είναι περιορισμένες, ώστε σημαντικά εγκλήματα όπως ο βιασμός ή η δολοφονία και οι σύνθετες υποθέσεις να εξετάζονται στο ανώτατο δικαστήριο (High Court), για τα εγκληματικά θέματα ή στο δικαστήριο της συνόδου (Court of Session), για τα αστικά θέματα.

1.3.4 Οι εξελίξεις της παιδικής προστασίας στη Σκωτία από το 2000 έως σήμερα.

Ο νόμος του 2003 για την Προστασία των Παιδιών, εισήγαγε την **Λίστα** με τα ονόματα των ατόμων που δεν έχουν τα προσόντα να εργάζονται με παιδιά (**Disqualified from Working with Children List**). Κάθε άτομο, που έχει βλάψει ένα παιδί ή έθεσε το παιδί σε κατάσταση κινδύνου, πρέπει να αναφέρεται στην λίστα. Η λίστα διατηρείται από τον Εκτελεστικό Παράγοντα της Σκωτίας (Scottish Executive).

Μια υπηρεσία φροντίδας παιδιών, στην οποία εργάζονται είτε μισθωτοί είτε εθελοντές έχει την υποχρέωση να αναφέρει στον Εκτελεστικό Παράγοντα, εάν κάποιο άτομο που εργάζεται στην υπηρεσία έβλαψε ένα παιδί. Η υπηρεσία θα διαπράξει αδίκημα αν προσλάβει ένα άτομο που βρίσκεται στη Λίστα, αν αποτύχει να απομακρύνει ένα άτομο από την θέση του ενώ το όνομα του είναι στην λίστα ή εάν δεν αναφέρει ένα άτομο που έχει βλάψει ή έχει θέσει ένα παιδί σε κίνδυνο.

Στις υπηρεσίες φροντίδας παιδιών, κρατικές και εθελοντικές, πριν από την πρόσληψη ενός ατόμου είναι απαραίτητο εκτός από τις συστάσεις και την προηγούμενη εμπειρία του, να γίνεται έλεγχος του ποινικού του μητρώου (The Scottish Government, 2004: Protection of Children (Scotland) Act 2003)

Το 2004, ανακοινώνεται από την Κυβέρνηση της Σκωτίας, ένα πρόγραμμα μεταρρύθμισης για το σύστημα παιδικής προστασίας το οποίο περιλαμβάνει:

- Την έκδοση του Καταστατικού Χάρτη παιδιών (the Children's Charter), που αντανακλά τις απόψεις των παιδιών και θέτει το τι πρέπει να περιμένουν τα παιδιά από τους ενήλικες που τα φροντίζουν
- Ένα νέο, αυστηρότερο σύστημα επιθεώρησης των υπηρεσιών που εργάζονται με παιδιά
- Ένα νέο, εθνικό πλαίσιο αρχών για την παιδική προστασία (framework for standards), που παρέχει οδηγίες για όλες τις υπηρεσίες (υγείας, εκπαίδευσης, κοινωνικές υπηρεσίες, αστυνομία)
- Ανάπτυξη και ενδυνάμωση του ρόλου των τοπικών επιτροπών για την παιδική προστασία (Child Protection Committees)

(The Scottish Government, 2002. Child protection in Scotland: Policy)

Την ίδια περίοδο νομοθετείται στη Σκωτία ο θεσμός του **Συνηγόρου του Παιδιού (Children's Commissioner)**. Καθιερώθηκε για πρώτη φορά στην Νορβηγία το 1981. Υφίσταται στην Ουαλία από το 2001, στην Βόρειο Ιρλανδία από το 2003 και στην Αγγλία από το 2005. Είναι ένα ανεξάρτητο σώμα, με κρατική δύναμη ωστόσο. Κύρια αρμοδιότητά του είναι, η προώθηση και η διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών και των νεαρών ατόμων. Στις αρμοδιότητες του επίσης περιλαμβάνονται:

- Η ενθάρρυνση της συμμετοχής των παιδιών και η προώθηση του σεβασμού στις απόψεις τους, πάνω στα ζητήματα που τα αφορούν
- Η αξιολόγηση και η ανασκόπηση της αποτελεσματικότητας του νόμου, της πολιτικής και της πρακτικής που σχετίζονται με την προστασία των παιδιών
- Η συμβολή στην ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών που παρέχουν φροντίδα στα παιδιά

- Η έρευνα σε θέματα που σχετίζονται με την προστασία και την ασφάλεια των παιδιών

Ο συνήγορος του παιδιού, διατάζει επιθεωρήσεις στις υπηρεσίες φροντίδας παιδιών και αναφέρει κατευθείαν στην πολιτεία και την κυβέρνηση τα ευρήματα και τα συμπεράσματά του (Kendrick, 2004).

Το 2008, προωθείται μια νέα προσέγγιση για την υποστήριξη των παιδιών και των νέων. Το **Getting it Right for Every Child (GIRFEC)** είναι ένα εθνικό πρόγραμμα-μοντέλο που σχεδιάστηκε από την Κυβέρνηση της Σκωτίας και εφαρμόζεται σε όλες τις υπηρεσίες που εργάζονται με παιδιά και νεαρά άτομα. Είναι σχεδιασμένο ώστε, να εξασφαλίσει την αποτελεσματική εργασία των οικογενειών και των επαγγελματιών για την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των παιδιών και των νέων. (The Scottish Government (2008). Getting it right for every child). Στο 5^ο κεφάλαιο αναλύεται η προσέγγιση και η εφαρμογή του μοντέλου GIRFEC.

Συνοψίζοντας, μπορεί να θεωρηθεί ότι η προστασία των παιδιών στη Σκωτία, αποτελούσε και συνεχίζει να αποτελεί σημαντικό μέλημα της Κυβέρνησης και της Σκωτσέζικης κοινωνίας γενικότερα. Σημαντικός παράγοντας για την παιδική προστασία είναι η συνεργασία όλων των αρμόδιων υπηρεσιών. Στο επόμενο κεφάλαιο αναφέρεται ο ρόλος της κάθε υπηρεσίας και των επαγγελματιών των υπηρεσιών, που σχετίζονται με την παιδική προστασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή

Από την γέννησή τους, όλα τα παιδιά θα κληθούν να γίνουν χρήστες μιας σειράς διαφορετικών υπηρεσιών μέσα στην κοινότητα. Συνηθέστερες είναι οι υπηρεσίες που σχετίζονται με την υγεία, την ημερήσια φροντίδα και την εκπαίδευση.

Ένα πλήθος επαγγελματιών που περιλαμβάνει μαίες, επισκέπτες υγείας, γενικούς ιατρούς, νοσηλευτικό προσωπικό και δασκάλους θα παίξουν σημαντικό ρόλο στην ευημερία και την ανάπτυξη των παιδιών. Τα παιδιά που είναι περισσότερο ευάλωτα έπειτα από την αξιολόγηση των παραπάνω επαγγελματιών θα παραπεμφθούν στις κοινωνικές υπηρεσίες, για περαιτέρω αξιολόγηση και βοήθεια.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες με την σειρά τους θα κάνουν τους σωστούς χειρισμούς ώστε να πράξουν ανάλογα, να δώσουν λύσεις και κυρίως να προλάβουν δυσάρεστες εξελίξεις στη ζωή των παιδιών.

Για να γίνει κατανοητό τι ακριβώς συμβαίνει σ' ένα ευάλωτο παιδί και στην οικογένειά του είναι απαραίτητο οι πληροφορίες να διασταυρώνονται από πολλές πηγές, διαφορετικούς επαγγελματίες καθώς και από την ίδια την οικογένεια. Η διαδικασία εκτίμησης της κατάστασης περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Δημιουργία μιας καλής επαγγελματικής σχέσης μεταξύ κοινωνικού λειτουργού, παιδιού και οικογένειας
- Ανάπτυξη μιας βαθύτερης κατανόησης των πολλαπλών προσεγγίσεων στη διαδικασία της αξιολόγησης
- Χτίσιμο μιας καλής δι-επαγγελματικής συνεργασίας με τους άλλους επαγγελματίες

Τα παιδιά σπάνια έρχονται σε άμεση επαφή με την αστυνομία και τους κοινωνικούς λειτουργούς σε περίπτωση που κακοποιούνται. Οι περισσότερες παραπομπές προέρχονται από άλλες υπηρεσίες όπως σχολεία, υπηρεσίες υγείας αλλά και από τους πολίτες, γονείς συγγενείς φίλους γείτονες.

Όλες οι υπηρεσίες, έχουν το καθήκον να προωθούν τη δημόσια συναίσθηση για τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα παιδιά και έχουν το καθήκον να αναπτύξουν την εμπιστοσύνη του κοινού απέναντι στους επαγγελματίες. Οι επαγγελματίες, οφείλουν να ενημερώνουν τους πολίτες ότι η εμπιστευτικότητα δεν μπορεί να εξασφαλιστεί όταν πρόκειται για υπόθεση παιδικής κακοποίησης και ότι θα πρέπει να διαβιβάσουν τις πληροφορίες που θα λάβουν στη αστυνομία, στο τμήμα κοινωνικής εργασίας ή στον ανεξάρτητο δημοσιογράφο των παιδιών (Beckett, 2007).

Στη συνέχεια περιγράφεται ο ρόλος των πρωταρχικών υπηρεσιών για την προστασία των παιδιών. Η ιδιότητα του δημοσιογράφου των παιδιών αναφέρεται στο επόμενο κεφάλαιο.

2.2 Το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας (Υπηρεσία παιδιών) - The Social Work Department (Children Service)

Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο κεφάλαιο, τα τμήματα Κοινωνικής Εργασίας δημιουργήθηκαν το 1968 στα πλαίσια του νόμου της Κοινωνικής Εργασίας στην Σκωτία (Social Work (Scotland) Act 1968). Η υπηρεσία κοινωνικής εργασίας έχει το νομική αρμοδιότητα της προστασίας των παιδιών. Όταν η υπηρεσία λαμβάνει καταγγελίες ότι ένα παιδί είναι πιθανόν να κακοποιείται ή παραμελείται διεξάγει έρευνα και μεταφέρει στον ανεξάρτητο δημοσιογράφο όλες τις πληροφορίες που συνέλεξε για το παιδί. Οι κοινωνικές υπηρεσίες οφείλουν να προσφέρουν στήριξη και βοήθεια στα παιδιά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Να παρέχουν πρωτίστως άμεση προστασία στα παιδιά που βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο
- Να παρέχουν κατάλληλη ημερήσια φροντίδα
- Να παρέχουν κατάλυμα σε κάθε παιδί που το χρειάζεται

- Να συμβουλεύουν, να βοηθούν, να είναι φιλικοί προς το παιδί όταν αυτά δεν προσφέρονται από την οικογένεια
- Να παρέχουν υπηρεσίες ειδικής φροντίδας και εκπαίδευσης
- Να παρέχουν υπηρεσίες ενημέρωσης και πρόληψης, με σκοπό την απαλοιφή της ενδοοικογενειακής βίας και της παιδικής κακοποίησης
- Να στηρίζουν και να συμβουλεύουν τα παιδιά ώστε να μην έχουν προβλήματα με τον νόμο
- Να παρέχουν στήριξη σε όλη την οικογένεια

Η παροχή υπηρεσιών μπορεί να έχει διπλό σκοπό. Από την μία την πρόληψη δυσμενών καταστάσεων και από την άλλη την βελτίωση και την ανάπτυξη της υγείας των παιδιών. Οι αποφάσεις όσον αφορά ποια υπηρεσία θα κληθεί να βοηθήσει βασίζονται στην αξιολόγηση των παιδιών και των οικογενειών τους και διακρίνονται στις εξής τρεις κατηγορίες

- αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών
- γονική ικανότητα
- οικογενειακοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες

Συνήθως, όταν ένα παιδί χρειάζεται βοήθεια το ίδιο ισχύει και για την οικογένειά του και είναι καθήκον της υπηρεσίας να βοηθήσει. Στις περισσότερες περιπτώσεις βοηθώντας την οικογένεια έχουμε το καλύτερο αποτέλεσμα στην στήριξη του παιδιού που έχει ανάγκη προστασίας και κυρίως των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

Οι υπηρεσίες μπορεί να παρέχονται άπαξ σε ένα παιδί αλλά συνήθως παρέχονται σε συνεχόμενη βάση ιδίως σε περιπτώσεις όπου το παιδί μετακινείται από το σπίτι του ή όταν έπονται διαδικασίες δικαστηρίου. Το τμήμα κοινωνικής εργασίας είναι ο επικεφαλής των υπηρεσιών που συμμετέχουν στο δια-υπηρεσιακό σύστημα παιδικής προστασίας. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι το προσωπικό του τμήματος κοινωνικής εργασίας είναι υπεύθυνο για τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, την συνεργασία και την επικοινωνία των διαφόρων επαγγελματιών και υπηρεσιών.

Με κάθε παραπομπή παιδιού ή οικογένειας οι κοινωνικές υπηρεσίες θα πρέπει να ελέγχουν την γονική υπευθυνότητα ανεξάρτητα από τις ανάγκες του παιδιού, πράγμα που σημαίνει ότι ενδεχομένως οι γονείς να χρειαστεί να παραπεμφθούν σε άλλο τμήμα ειδικό για ενήλικες (achieving fairer access to adult social care) που ανήκει στο τμήμα υγείας (Department of Health). Η αξιολόγηση των αναγκών του παιδιού και της γονικής ικανότητας, καλύπτει τα απαιτούμενα στοιχεία για να συμπληρωθεί ο σκελετός μιας πρώτης εκτίμησης των παιδιών και των οικογενειών τους (The Scottish Parliament Information Center, 1999).

2.2.1 Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στο τμήμα κοινωνικής εργασίας

Σύμφωνα με τον Parrot 2006, όλοι οι επαγγελματίες που εμπλέκονται στο δια-υπηρεσιακό σύστημα για την προστασία του παιδιού έχουν ένα πολύ σημαντικό ρόλο. Βασική αρχή είναι η συνεργασία με τις υπόλοιπες υπηρεσίες για την επίτευξη του στόχου. Το ίδιο φυσικά ισχύει και για τους κοινωνικούς λειτουργούς αν και ο δικός τους ρόλος είναι περισσότερο επιβαρυνμένος. Ο κοινωνικός λειτουργός εκτός της δουλειάς του με τα παιδιά και τους γονείς είναι εκείνος που εποπτεύει την δουλειά των υπολοίπων επαγγελματιών και επίσης είναι εκείνος που θα θέσει το πλάνο εργασίας για όλους. Έτσι λοιπόν, καθήκοντα του κοινωνικού λειτουργού είναι τα ακόλουθα:

- Να δέχεται παραπομπές που αφορούν παιδιά από άλλες υπηρεσίες αλλά και πολίτες. Εάν κάποιος πιστεύει ότι ένα παιδί κακοποιείται ή κινδυνεύει να κακοποιηθεί θα πρέπει να το αναφέρει στην πλησιέστερη κοινωνική υπηρεσία ή να επικοινωνήσει με την ανοιχτή γραμμή προστασίας του παιδιού.
- Να διεξάγει τις αρχικές έρευνες συνήθως με την βοήθεια και συμμετοχή της αστυνομίας. Η διαδικασία αυτή απαιτεί πλήρη υπευθυνότητα για τη σωστή συλλογή στοιχείων και διεξαγωγή μεγάλων και παραγωγικών συζητήσεων με γονείς, συγγενείς, δασκάλους, γείτονες και καταγγέλλοντες.

- Εάν από την έρευνα προκύψει ότι δεν χρειάζονται περαιτέρω διαδικασίες παιδικής προστασίας, ελέγχει για το τι άλλες ανάγκες υπάρχουν στην οικογένεια και πάνω σε τι θα μπορούσε να βοηθήσει.
- Να δράσει αμέσως εάν αντιληφθεί ότι ένα παιδί κινδυνεύει. Σε μερικές περιπτώσεις αυτό σημαίνει την απομάκρυνση του παιδιού με εντολή του Σερίφη.
- Να ζητήσει την διεξαγωγή αρχικής διάσκεψης και να καταθέσει όλα τα προκαταρκτικά στοιχεία που έχει συλλέξει.
- Να έχει ήδη κάνει την αξιολόγησή του και να καταθέσει μια τεκμηριωμένη άποψη στη γραπτή έκθεσή του κατά την διάρκεια της διάσκεψης.
- Να πληροφορήσει και να προετοιμάσει την οικογένεια και το παιδί για την διάσκεψη και την ενδεχόμενη διαδικασία που μπορεί να σύμφωνα με το πρωτόκολλο παιδικής προστασίας.
- Εάν κατά την διάσκεψη αποφασιστεί ότι δεν είναι απαραίτητο για το παιδί να τεθεί σε πλάνο προστασίας, ο κοινωνικός λειτουργός συζητά με την οικογένεια άλλα θέματα που την απασχολούν και αν η οικογένεια επιθυμεί την παροχή στήριξης σε άτυπη βάση.
- Η διάσκεψη περίπτωσης, είναι μια διαδικασία του συστήματος της παιδικής προστασίας και αναλύεται στο τέταρτο κεφάλαιο.

Εάν όμως αποφασιστεί ότι το παιδί τίθεται σε πλάνο προστασίας τότε ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού είναι να:

- Παρουσιάσει μια κεντρική αξιολόγηση μέσα σε συγκεκριμένη χρονική κλίμακα
- Εποπτεύει όλη την ομάδα που είναι υπεύθυνη να φέρει εις πέρας το πλάνο προστασίας
- Διασφαλίσει την καλή επικοινωνία μεταξύ οικογένειας και υπηρεσιών και επίσης να φροντίσει να ενημερωθεί το παιδί για την νέα κατάσταση με τρόπο κατανοητό για την ηλικία του

- Κατέχει καθοδηγητικό ρόλο στην εφαρμογή του πλάνου προστασίας
- Ετοιμάσει τις εκθέσεις για τις μετέπειτα διασκέψεις

Εάν στην διαδικασία εμπλέκονται και οι δικαστικές αρχές ο κοινωνικός λειτουργός οφείλει:

- να συνεργαστεί και να δώσει τα στοιχεία που απαιτούνται,
- να συνεργαστεί με τους δικηγόρους
- να στηρίζει την οικογένεια και το παιδί.

Εάν τέλος, το παιδί μετακινηθεί από την οικογένειά του είτε σε φυσική είτε σε ανάδοχη οικογένεια ο κοινωνικός λειτουργός είναι υποχρεωμένος να:

- Βρει το κατάλληλο μέρος διαμονής για το παιδί
- Να υποστηρίξει τους ανάδοχους γονείς
- Να υποστηρίξει παιδί και οικογένεια και να διασφαλίσει τα δικαιώματά τους
- Να φροντίσει την καλή επικοινωνία και επαφή μεταξύ παιδιού και της φυσικής του οικογένειας, σε περίπτωση αναδοχής
- Να συζητήσει με το παιδί και να λάβει υπ' όψιν του τα συναισθήματά του, την πρόοδό του και την συμπεριφορά του απέναντι στα νέα δεδομένα (Parrot, 2006).

2.2.2. Κώδικες πρακτικής για εργαζόμενους και εργοδότες κοινωνικών υπηρεσιών - Codes of Practice

Το συμβούλιο κοινωνικών υπηρεσιών της Σκωτίας (Scottish Social Services Council - SSSC), ξεκίνησε την λειτουργία του τον Οκτώβριο του 2001. Έχει το καθήκον να συνεισφέρει στην βελτίωση των παροχών των κοινωνικών υπηρεσιών. Ανέπτυξε έτσι τους κώδικες πρακτικής για τους εργαζόμενους και τους εργοδότες των κοινωνικών υπηρεσιών. Το συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την εγγραφή σε κατάλογο όλων όσων εργάζονται στις κοινωνικές υπηρεσίες. Ο κατάλογος αυτός είναι ένα δημόσιο έγγραφο και όσοι είναι καταγεγραμμένοι, έχουν τις προϋποθέσεις να εργαστούν στις κοινωνικές υπηρεσίες και έχουν αποδεχτεί τους κώδικες πρακτικής που υφίστανται. Επίσης, το συμβούλιο είναι αυτό που θα πάρει την απόφαση να διαγράψει κάποιον από τον κατάλογο, σε περίπτωση που δεν ανταποκρίνεται στα καθήκοντα του.

Ο κώδικας πρακτικής για τους εργοδότες καθορίζει τις ευθύνες των εργοδοτών απέναντι στους υπαλλήλους τους. Σύμφωνα με το SSSC, ο εργοδότης πρέπει να είναι βέβαιος, ότι τα άτομα που ανήκουν στο δυναμικό μιας κοινωνικής υπηρεσίας είναι ικανά και κατανοούν τον ρόλο και την ευθύνη τους. Ελέγχει το ποινικό μητρώο του υποψήφιου εργαζομένου, ζητά συστάσεις από προηγούμενες εργασίες και αξιολογεί ώστε να διαπιστώσει αν έχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που η απαιτεί η εργασία. Επίσης αναλαμβάνει να ενημερώσει το προσωπικό, για τους ρόλους και τις ευθύνες τους και να δώσει τις πληροφορίες σχετικά με την πολιτική και τις διαδικασίες της υπηρεσίας που πρέπει να ακολουθούν.

Ο εργοδότης πρέπει να παρέχει στον εργαζόμενο την δυνατότητα περαιτέρω εκπαίδευσης, για την ανάπτυξη των γνώσεων και τεχνικών του. Έχει την ευθύνη να καταγράψει και να διαθέσει στους υπαλλήλους τις πολιτικές και τις διαδικασίες της υπηρεσίας. Ο εργοδότης πρέπει να προστατεύει τον εργαζόμενο από διακρίσεις και να τον ενθαρρύνει να καταγγέλλει επικίνδυνες, ρατσιστικές ή συμπεριφορές εκμετάλλευσης από εξυπηρετούμενους αλλά και συνάδελφους.

Ο κώδικας πρακτικής για τους εργαζόμενους περιγράφει τα καθήκοντα των εργαζομένων στην καθημερινή τους εργασία.

Ο εργαζόμενος πρέπει να προστατεύει τα δικαιώματα και να προωθεί τα συμφέροντα των εξυπηρετούμενων. Να θεωρεί το κάθε άτομο μοναδικό, να σέβεται τις απόψεις του και τον τρόπο που αυτός βλέπει τα πράγματα, να σέβεται την κουλτούρα και τις αξίες του, να υποστηρίζει και να ενθαρρύνει τον εξυπηρετούμενο να αναλαμβάνει τον έλεγχο της ζωής του και να κάνει τις επιλογές του.

Ο εργαζόμενος οφείλει να καθιερώσει και να διατηρήσει την εμπιστοσύνη των εξυπηρετούμενων στην υπηρεσία. Οφείλει να είναι ειλικρινής και να επικοινωνεί με ανοιχτό και σαφή τρόπο. Να σέβεται τις πληροφορίες που του εμπιστεύεται ο εξυπηρετούμενος και να τον ενημερώνει για την πολιτική της υπηρεσίας σχετικά με το απόρρητο.

Ο εργαζόμενος πρέπει να προστατεύει τα δικαιώματα των χρηστών της υπηρεσίας, ενώ παράλληλα να διαβεβαιώνει ότι η συμπεριφορά τους δεν βλάπτει τον εαυτό τους, ούτε κάποιον άλλον. Να αναγνωρίζει ότι ο χρήστης, μπορεί να πάρει μια απόφαση που μπορεί να τον βλάψει, ωστόσο να είναι σε θέση να τον βοηθήσει να καθορίσει και να διαχειριστεί του κινδύνους από την απόφαση αυτή.

Ο εργαζόμενος είναι υπεύθυνος για την επαγγελματική του ανάπτυξη και βελτίωση. Να λαμβάνει περαιτέρω εκπαίδευση και να συνεισφέρει στην μάθηση και την ανάπτυξη των άλλων. Να ενημερώνει τον διευθυντή του για πιθανές δυσκολίες και να ζητά βοήθεια. Να συνεργάζεται αρμονικά με τους συναδέλφους του και να τους σέβεται (Practice Government Group, 2004)

2.3 Υγειονομικές υπηρεσίες

Κάθε υγειονομική υπηρεσία, καλείται να συνεργαστεί με τις τοπικές υπηρεσίες και να τις εμπιστευτεί. Καθήκον της είναι να θεωρήσει τις ανάγκες των ασθενών προτεραιότητα καθώς και να βρει τρόπους να τις εξαλείψει. Οι υγειονομικές υπηρεσίες, σε συνεργασία με τα γκρουπ πρώιμης φροντίδας, θα πρέπει να διαβεβαιώσουν ότι συμμετέχουν στο

συνεργατικό πλαίσιο για την παιδική προστασία. Οι υγειονομικές υπηρεσίες οφείλουν να συνεργάζονται και να προστατεύουν τα ευάλωτα παιδιά. Το προσωπικό των υπηρεσιών που έρχεται καθημερινά σε επαφή με τα παιδιά και τους γονείς τους θα πρέπει να επαγρυπνεί, να αξιολογεί σωστά καταστάσεις που συναντά και να αναφέρει στην κοινωνική υπηρεσία οτιδήποτε αξιοσημείωτο που αφορά την φυσική ή ψυχολογική κατάσταση παιδιών και γονέων.

2.3.1 Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας

Ο Γενικός Γιατρός και η Ομάδα Πρώιμης Φροντίδας (General Practitioner and the Primary Health Team)

Ο Γενικός Γιατρός και η Ομάδα Πρώιμης Φροντίδας είναι ακόμη μια ομάδα που έρχεται σε άμεση επαφή με το παιδί. Είναι υποχρεωμένοι να έχουν σωστή κατάρτιση και κρίση. Να μπορούν να αξιολογούν, εάν ένα παιδί διατρέχει κίνδυνο παραμέλησης ή κακοποίησης, να αναγνωρίσουν τα σημάδια (σωματικά και ψυχολογικά) και να εκτιμήσουν την κατάσταση των γονέων εάν δηλαδή πληρούν τα κριτήρια γονικής ικανότητας. Εάν κάτι πέσει στην αντίληψή τους θα πρέπει να ενημερώσουν άμεσα το τμήμα κοινωνικής εργασίας.

Νοσηλεύτριες, μαίες ,επισκέπτες υγείας και σχολικές νοσηλεύτριες.

Οι νοσηλεύτριες, δουλεύουν σε διάφορα πλαίσια που μπορεί να συναντήσουν ευάλωτα παιδιά. Εάν θεωρήσουν ότι οι καταστάσεις το απαιτούν, οφείλουν να παραπέμψουν τα παιδιά στις κοινωνικές υπηρεσίες για περεταίρω εκτίμηση. Η βοήθειά τους είναι πολύ σημαντική για το δια-υπηρεσιακό σύστημα συνεργασίας.

Οι μαίες και οι επισκέπτες υγείας, μπορούν να αντιληφθούν τα προβλήματα που υπάρχουν σε μια οικογένεια κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης, της γέννησης και της πρώιμης φροντίδας του μωρού. Προβλήματα που συνήθως απαντώνται, είναι η επιλόχεια κατάθλιψη

καθώς και η συνειδητοποίηση της κακής κατάστασης που επικρατεί στο σπίτι, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει η σωματική ακεραιότητα ή ακόμα και η ζωή του νέου μέλους.

Τέλος πολύ σημαντικός θεωρείται ο ρόλος της σχολικής νοσηλεύτριας εφόσον έρχεται σε καθημερινή επαφή με τα παιδιά. Πολλοί από τους παραπάνω επαγγελματίες μπορούν να παρέχουν στήριξη στους γονείς μέσω ειδικών σεμιναρίων και προγραμμάτων (The Scottish Government, 2005: Health for all children. Guidance on implementation in Scotland).

Παιδιάτροι

Όταν το τμήμα κοινωνικής εργασίας που ασχολείται με την παιδική προστασία, ζητήσει την γνώμη ενός ειδικού μιας παιδιατρικής υπηρεσίας, η υπηρεσία με την σειρά της θα πρέπει να έρθει σε επαφή και συνεννόηση με μέλη της πρώιμης φροντίδας υγείας, ώστε να διαβεβαιώσουν εάν το παιδί κακοποιείται και στην συνέχεια να τηρηθούν οι διαδικασίες προστασίας.

Η παιδιατρική ομάδα πιθανόν να γνωρίζει ήδη το παιδί για το οποίο ζητήθηκε διερεύνηση από την κοινωνική υπηρεσία, εφόσον ασχολείται με παιδιά που πάσχουν από χρόνιες σοβαρές παθήσεις, παιδιά με ειδικές ανάγκες και γενικότερα παιδιά που αντιμετωπίζουν προβλήματα και διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να κακοποιηθούν.

Πολλές παιδιατρικές υπηρεσίες τίθενται επικεφαλής στην ενημέρωση και στην συμβουλευτική κοινωνικών λειτουργών και γονέων, για το πως θα επιτύχουν καλύτερη πρόσβαση και εξυπηρέτηση στις διάφορες υπηρεσίες που σχετίζονται με την παιδική προστασία. Υπεύθυνος των παιδιατρικών υπηρεσιών είναι συνήθως κοινωνικός λειτουργός

Επαγγελματίες -Συνεργάτες υγείας

Άλλοι επαγγελματίες υγείας όπως φυσικοθεραπευτές, εργοθεραπευτές και λογοθεραπευτές παίζουν επίσης πολύ σημαντικό ρόλο στις ζωές των παιδιών με αναπηρία. Ειδικότερα οι λογοθεραπευτές

εμπλέκονται ιδιαίτερα στην αξιολόγηση κατάστασης ενός παιδιού. Αυτό συμβαίνει επειδή η γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και επηρεάζεται από το οικογενειακό περιβάλλον και τις συνθήκες που επικρατούν μέσα σε αυτό. Επίσης ο λόγος, μπορεί να παρέχει μια σωστότερη επικοινωνία που είναι ιδιαίτερα χρήσιμη κατά την διάρκεια αξιολόγησης του παιδιού (The Scottish Government, 2005: Health for all children. Guidance on implementation in Scotland).

2.4 Υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Τα προβλήματα ψυχικής υγείας, είναι σχετικά συχνά στα παιδιά. Πρόσφατα αποτελέσματα έρευνας έδειξαν ότι το 10% παιδιών μεταξύ 10-15 ετών στην Αγγλία, τη Σκωτία και την Ουαλία, εμφανίζουν κάποιους τύπους ψυχικών διαταραχών, που σχετίζονται με το στρες και την χρήση ουσιών στις περισσότερες περιπτώσεις (Office for National Statistics 1999).

Η ίδια έρευνα έδειξε ότι τα παιδιά οικογενειών με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο είναι τρεις φορές πιο επιρρεπή σε προβλήματα ψυχικής υγείας, από τα παιδιά που προέρχονται από γονείς με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο. Κατά συνέπεια η ψυχική τους υγεία επηρεάζεται από την γενικότερη κατάσταση της οικογένειάς τους (Office for National Statistics (1999). Prevalence of mental disorders among children).

Έτσι λοιπόν σύμφωνα με τα παραπάνω, οι επαγγελματίες υπηρεσιών ψυχικής υγείας επιβαρύνονται με αρκετή και σημαντική δουλειά. Σκοπός τους είναι να θεραπεύσουν και κυρίως να προλάβουν την εξέλιξη ψυχικών νόσων που μπορεί να εμφανιστούν στο μέλλον στην ενήλικη ζωή των παιδιών αυτών. Επειδή στις περιπτώσεις αυτές τα προβλήματα είναι περίπλοκα και πολυδιάστατα απαιτείται η κινητοποίηση πολλών επαγγελματιών και υπηρεσιών που απευθύνονται όχι μόνο στο παιδί αλλά και τους γονείς.

Η ψυχολογική στήριξη και κυρίως η συμβουλευτική σε θέματα συμπεριφοράς προς τους γονείς είναι αναγκαία. Οι επαγγελματίες που εμπλέκονται, θα πρέπει να επαγρυπνούν και να αξιολογούν τους γονείς στην ικανότητά τους να ανταπεξέλθουν σε τέτοιες περιπτώσεις με το

σκεπτικό ότι πολλές φορές οι ψυχιατρικές παθήσεις συχνά είναι συγγενείς. Πρέπει να εκτιμήσουν την κατάσταση όσο καλύτερα γίνεται , να λάβουν υπ' όψιν τους όλες τις παραμέτρους, να πάρουν τα ρίσκα τους και να κινηθούν αναλόγως.

2.4.1 Ο ρόλος του ψυχολόγου

Οι κλινικοί ψυχολόγοι και οι επαγγελματίες συμβουλευτικής που δουλεύουν με τα παιδιά και τις οικογένειες τους, συμβάλλουν ενεργά στο να προκύψει μια σωστή εκτίμηση απαραίτητη για τις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν καθώς και στην υποστήριξη αυτών. Οι ψυχολόγοι που δουλεύουν στον χώρο της εκπαίδευσης με παιδιά, γονείς, σχολεία και άλλες υπηρεσίες, προωθούν την κοινωνική, ψυχολογική και πνευματική τους ανάπτυξη.

2.5 Υπηρεσίες εκπαίδευσης

Βασικός προστατευτικός παράγοντας για την ζωή του παιδιού, είναι να έχει μια καλή σχέση με το σχολείο του. Το εκπαιδευτικό προσωπικό μέσα από την καθημερινή επαφή που έχει με τους μαθητές παίζει ένα ρόλο υψίστης σημασίας, για την απόκτηση θετικών εμπειριών των παιδιών κατά την σχολική τους ζωή. Οι ψυχολόγοι που συνεργάζονται με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μέσα από την εμπειρία τους μπορούν να έχουν άποψη για κάθε παιδί που συναναστρέφονται. Αν θεωρήσουν ότι ένα παιδί βρίσκεται σε ανάγκη θα το παραπέμψουν στις κοινωνικές υπηρεσίες. Με την γονική συναίνεση όλα αυτά τα θέματα μπορούν να συζητηθούν με τους επαγγελματίες των κοινωνικών υπηρεσιών.

Τα σχολεία, δεν φέρουν ευθύνη έρευνας ωστόσο εάν ρωτηθούν από τις κοινωνικές υπηρεσίες, είναι υποχρεωμένοι να δώσουν πληροφορίες.

2.5.1 Ειδική εκπαίδευση

Η ειδική εκπαίδευση, καλύπτει ένα ευρύ φάσμα περιπτώσεων. Δεν σημαίνει ότι ένα παιδί με κινητικά προβλήματα έχει και νοητική στέρηση ή

το αντίθετο. Οι ειδικοί επαγγελματίες είναι υπεύθυνοι για την αξιολόγηση των περιπτώσεων. Εάν είναι απαραίτητο οι κοινωνικές υπηρεσίες θα αναλάβουν να βοηθήσουν το παιδί και την οικογένειά του.

2.6 Αστυνομία

Ο ρόλος της αστυνομίας έχει αποδειχθεί σωτήριος, τόσο για την προστασία του πολίτη όσο και των παιδιών στην προκειμένη περίπτωση. Δεν είναι λίγες οι φορές που κοινωνικοί λειτουργοί ζητούν την συνοδεία αστυνομίας όταν πρόκειται να επισκεφθούν ένα σπίτι ώστε να εξασφαλίσουν την σωματική τους ακεραιότητα και την προστασία τους από εξαγριωμένους γονείς. Επίσης η αστυνομία μπορεί να παρέχει πληροφορίες στις κοινωνικές υπηρεσίες, για το οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού εάν την έχουν απασχολήσει στο παρελθόν.

Όλες οι παραπάνω υπηρεσίες, στηρίζουν τα παιδιά και τις οικογένειες με ποικίλους τρόπους. Άλλη μια δομή του συστήματος παιδικής προστασίας στη Σκωτία είναι το σύστημα ακρόασης των παιδιών (the Children's Hearing System), το οποίο περιγράφεται λεπτομερώς στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΚΡΟΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ – THE CHILDREN’S HEARING SYSTEM

3.1 Εισαγωγή

Με έμφαση στην αναγνώριση των αναγκών του παιδιού, στον ζωτικής σημασίας ρόλο της οικογένειας, στη συμμετοχή της οικογένειας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του παιδιού και την υιοθέτηση μιας προληπτικής και εκπαιδευτικής προσέγγισης, το σύστημα ακρόασης των παιδιών αποτελεί μέχρι και σήμερα, μια πολύ σημαντική δομή για προστασία των παιδιών στη Σκωτία.

3.2 Ιστορική αναδρομή του συστήματος ακρόασης

Στην δεκαετία του 1960, η αυξανόμενη δημόσια ανησυχία για τα κοινωνικά προβλήματα και κυρίως για την εγκληματικότητα των νέων, οδήγησε στη δημιουργία διαφόρων επιτροπών από εμπειρογνώμονες που συγκάλεσε η Κυβέρνηση της Σκωτίας προκειμένου να εξετάσουν το θέμα.

Μια από τις επιτροπές αυτές που κλήθηκε να εξετάσει πως θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν καλύτερα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα που βρίσκονται ενώπιον των δικαστηρίων, ήταν αυτή με επικεφαλής τον δικαστή Λόρδο Kilbrandon. Έως τότε, τα παιδιά και οι νέοι που είχαν εγκληματική συμπεριφορά ή είχαν ανάγκη από προσοχή και προστασία ή βρίσκονταν πέρα από τον γονικό έλεγχο, παρευρίσκονταν στα δικαστήρια όπως ακριβώς και οι ενήλικες. Στην αναφορά του ο Kilbrandon, περιγράφει την παραπομπή των παιδιών στα δικαστήρια, ως αποτυχία στην κοινωνική εκπαίδευσή τους και ότι είναι καθήκον της κοινωνίας να θεραπεύσει αυτήν την αποτυχία (Stafford and Vincent, 2008:21).

Η λύση που προτάθηκε από την επιτροπή, ήταν η δημιουργία ενός νέου συστήματος ακρόασης, μια άτυπης και χαλαρής ρύθμισης στην οποία μια λαϊκή επιτροπή, μετά την συγκέντρωση βασικών πληροφοριών και την προώθηση της αποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ όλων των

συμβαλλόμενων μερών, θα μπορούσε να κάνει μια αξιολόγηση και να αποφασίσει για την έκβαση της υπόθεσης. Συγκεκριμένα, αυτή η ρύθμιση θα δημιουργούσε μια ατμόσφαιρα χαλαρή προκειμένου να διευκολυνθεί η πλήρης συμμετοχή του παιδιού και της οικογένειας. Η επιτροπή θα είχε τη δύναμη να διατάξει την επίβλεψη του παιδιού και της οικογένειας από το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ή την υποχρεωτική απομάκρυνση των παιδιών από τα σπίτια τους.

Η λειτουργία του συστήματος ακρόασης των παιδιών, όπως περιγράφεται από την έκθεση του Kilbrandon, έχει παραμείνει κατά ένα μεγάλο μέρος αμετάβλητη (Stafford and Vincent, 2008:22).

3.3 Η φιλοσοφία του συστήματος ακρόασης

Οι ακροάσεις των παιδιών στην Σκωτία, είναι μια μοναδική και ζωτικής σημασίας λειτουργία για το σύστημα φροντίδας και προστασίας των παιδιών. Από την έναρξή του, το σύστημα ακρόασης έχει υπογραμμίσει την φωνή του παιδιού. Η άτυπη φύση του ενθαρρύνει την ειλικρίνεια και την εξερεύνηση των περιστάσεων στις οποίες τα παιδιά βρίσκονται. Το παιδί τοποθετείται στο κέντρο και οι αποφάσεις είναι βασισμένες στις ανάγκες κάθε παιδιού.

Μια άλλη πτυχή του συστήματος που είναι πολύ σημαντική είναι η πολύ-αντιπροσωπευτική προσέγγιση στην εξέταση των παιδιών που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Οι υπηρεσίες συνεργάζονται μεταξύ τους και ανταλλάσσουν πληροφορίες, συμβάλλοντας στο να έχει η επιτροπή μια συνολική εικόνα για την υγεία, την κοινωνική και εκπαιδευτική κατάσταση του παιδιού και να πάρει μια ολοκληρωμένη απόφαση (Shaw, 1995).

Η φύση της ακρόασης είναι εμπιστευτική. Ο χώρος που διεξάγεται είναι ανεπίσημος. Μπορεί ακόμα να είναι και το σπίτι του παιδιού. Όλοι κάθονται γύρω από ένα στρόγγυλο τραπέζι. Το παιδί, οι γονείς/φροντιστές του, ο κοινωνικός λειτουργός. Μπορούν επίσης να παρευρεθούν, ο δάσκαλος, κάποιος που εργάζεται εθελοντικά με την οικογένεια και οποιοσδήποτε συμβάλλει ώστε να υπάρχει μια σφαιρική εικόνα για την υπόθεση. Τα παιδιά και οι γονείς έχουν το δικαίωμα αλλά και την

υποχρέωση να παρευρίσκονται στην ακρόαση και η πλήρης εμπλοκή του παιδιού και των γονιών του στις διαδικασίες της ακρόασης είναι ένας από τους σημαντικότερους στόχους του συστήματος.

3.4 Οι λόγοι παραπομπής των παιδιών στην ακρόαση

Οι λόγοι παραπομπής ενός παιδιού ή νεαρού ατόμου στο σύστημα ακρόασης καθορίζονται στην παράγραφο 52 (2) του νόμου του 1995 (the Children's (Scotland) Act 1995) και περιλαμβάνουν ότι το παιδί:

- είναι πέρα από τον έλεγχο των γονέων ή αυτών που το φροντίζουν
- είναι ή ήταν το θύμα μιας παράβασης, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού τραυματισμού ή της σεξουαλικής κακοποίησης
- είναι πιθανό να υποστεί σοβαρή ζημιά στην υγεία ή την ανάπτυξη του μέσω της έλλειψης προσοχής
- κάνει κακή χρήση των ναρκωτικών, του οινοπνεύματος
- έχει σημειώσει μια παράβαση
- δεν παρακολουθεί το σχολείο τακτικά χωρίς μια αληθοφανή δικαιολογία (Children (Scotland) Act 1995. Part I: Parents children and guardians)

3.5 Διάρθρωση του συστήματος ακρόασης

Το σύστημα ακρόασης αποτελείται από τρία κύρια σώματα, α) τον **ανεξάρτητο δημοσιογράφο των παιδιών (the children's reporter)**, β) την **επιτροπή (the children's panel)** και γ) το τμήμα **Κοινωνικής Εργασίας (the Social Work Department)**.

α) Ο ανεξάρτητος δημοσιογράφος, είναι ένας ανεξάρτητος ανώτερος υπάλληλος, που ενεργεί διοικητικά στο σύστημα ακροάσεων. Συμβουλεύει σε θέματα νομικά και διαδικαστικά και εξετάζει όλες τις παραπομπές που φτάνουν σε αυτόν.

Ο ανεξάρτητος δημοσιογράφος έχει το καθήκον να διεξάγει μια

έρευνα πριν πάρει οποιαδήποτε απόφαση. Θα ζητήσει εκθέσεις από το τμήμα κοινωνικής εργασίας, το σχολείο και οποιαδήποτε άλλη υπηρεσία που γνωρίζει και έχει εμπλακεί στην υπόθεση του παιδιού. Ο κοινωνικός λειτουργός θα πάρει συνέντευξη από το παιδί και τους γονείς του ή αυτούς που το φροντίζουν και έπειτα θα τους παραδώσει τα αντίγραφα από την έκθεσή του καθώς και από τις άλλες εκθέσεις που έχουν συνταχθεί για αυτούς. Το παιδί και οι γονείς/φροντιστές παραμένουν πάντα ενήμεροι για τις εξελίξεις. Ο ανεξάρτητος δημοσιογράφος θα λάβει υπ' όψιν τις εκθέσεις και τις πληροφορίες και αν θεωρήσει ότι υφίσταται κάποιο από τους «λόγους παραπομπής» και ότι το παιδί χρειάζεται υποστήριξη σε υποχρεωτική βάση, θα συγκαλέσει ακρόαση.

Αυτή η επιλογή δεν είναι μοναδική για τον δημοσιογράφο. Μετά την διεξαγωγή της έρευνας μπορεί να αποφασίσει ότι δεν χρειάζεται να ληφθεί κάποιο μέτρο ή μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στο τμήμα κοινωνικής εργασίας για εθελοντική φροντίδα και υποστήριξη του παιδιού και της οικογένειας (Scottish Association of children's Panel, 2004: The foundation of the Children's Hearing System).

β) Το πάνελ των παιδιών έχει ουσιαστικό ρόλο στην διεξαγωγή της ακρόασης. Αποτελείται από τρία άτομα οι οποίοι είναι εκπαιδευμένοι εθελοντές και είναι αυτοί που θα πάρουν την απόφαση για το είδος προστασίας και φροντίδας που έχει ανάγκη κάθε παιδί.

Αυτήν τη στιγμή στην Σκωτία υπάρχουν περίπου 1750 μέλη. Τα μέλη επιλέγονται από την συμβουλευτική επιτροπή για το πάνελ των παιδιών. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από μέλη της κάθε κοινότητας και από κοινωνικούς λειτουργούς. Γνωρίζουν την κοινότητά τους και αυτό τους καθιστά ικανούς να προτείνουν μέλη

ικανά για αυτήν τη θέση. Από την στιγμή που ένα άτομο θα αρχίσει να υπηρετεί την θέση του σαν μέλος του πάνελ, η συμβουλευτική επιτροπή για το πάνελ των παιδιών έχει το καθήκον να επιβλέπει την πορεία του. Η εργασία του μέλους είναι εθελοντική και παρόλο που είναι μερικής απασχόλησης έχει ευθύνες και απαιτήσεις.

Το μέλος του πάνελ είναι ένας απλός πολίτης της κοινότητας με γνώση, εμπειρία και συναίσθηση για τα παιδιά. Οφείλει να είναι απαλλαγμένος από προκαταλήψεις (φυλετικές, θρησκευτικές κ.α.) και να συμπεριφέρεται με ευγενικό, σκεπτόμενο και συμπονετικό τρόπο.

Το μέλος του πάνελ περνά περισσότερο χρόνο στο να ετοιμαστεί σε μια ακρόαση παρά στο να είναι παρόν, μελετώντας εκθέσεις και λεπτομέρειες για την κάθε υπόθεση.

Πρέπει να είναι ικανός στη συνεργασία καθώς εργάζεται με τα άλλα δυο μέλη του πάνελ. Τα τρία αυτά μέλη κατά την διάρκεια της ακρόασης συζητούν όχι μόνο μεταξύ τους αλλά και με την οικογένεια τον κοινωνικό λειτουργό, τον δημοσιογράφο και οποιονδήποτε άλλον επαγγελματία παρευρίσκεται. Για τον λόγο αυτό πρέπει να είναι καλός ακροατής και επικοινωνιακός (Beckett, C. 2007).

Τους πρώτους πέντε μήνες από την στιγμή που επιλέγεται ως μέλος θα περάσει ένα στάδιο εκπαίδευσης. Αυτό περιλαμβάνει παρακολούθηση ακροάσεων, κατάρτιση πάνω στο σύστημα της ακρόασης, τις διαδικασίες και την φιλοσοφία του καθώς και σε θέματα σχετικά με την ανάπτυξη και τις ανάγκες των παιδιών. Η εκπαίδευσή του συνεχίζεται και κατά την διάρκεια της θητείας του. Το ότι τα μέλη του πάνελ είναι απλοί πολίτες της κοινότητας είναι ένα γεγονός ανακουφιστικό για τους γονείς που αντιλαμβάνονται ότι έχουν να κάνουν με ανθρώπους σαν και αυτούς. Την απόφαση για

το τι θα συμβεί την παίρνουν τα μέλη και όχι ο δημοσιογράφος.

γ) Το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας είναι η υπηρεσία που θα εφαρμόσει την απόφαση της επιτροπής.

3.6 Έκβαση των υποθέσεων

Ο σκοπός της ακρόασης είναι να ληφθεί μια απόφαση για το καλύτερο δυνατό συμφέρον του παιδιού. Τα μέλη της επιτροπής θα ακούσουν προσεκτικά όλους έχοντας πάντα κατά νου την οπτική και το συμφέρον του παιδιού. Οι αποφάσεις που μπορεί να πάρουν τα μέλη της επιτροπής είναι:

1. Να τοποθετηθεί το παιδί κάτω υπό την επίβλεψη ενός κοινωνικού λειτουργού (supervision requirement). Αυτό μπορεί να συμβεί ενώ το παιδί παραμένει στην οικεία του ή να απαιτείται να απομακρυνθεί από το οικογενειακό του περιβάλλον για κάποιο διάστημα. Μια απαίτηση επίβλεψης διαρκεί ένα έτος. Στην διάρκεια αυτού του έτους είναι δυνατόν να ζητηθεί αναθεώρηση της απόφασης αυτής από το παιδί, την οικογένεια, ή τον κοινωνικό λειτουργό. Ο ανεξάρτητος δημοσιογράφος, πριν ολοκληρωθεί το έτος θα καλέσει μια ακρόαση ώστε να εξεταστεί η εξέλιξη της υπόθεσης και να αποφασίσει αν είναι αναγκαίο να συνεχιστεί η επίβλεψη ή όχι. Στη δεύτερη περίπτωση το παιδί και η οικογένεια παύουν να επιβλέπονται υποχρεωτικά από το τμήμα κοινωνικής εργασίας και μπορούν να δεχθούν – αν το επιθυμούν - άτυπη υποστήριξη. Ωστόσο, εάν κρίνεται απαραίτητο, η υποχρεωτική επίβλεψη συνεχίζεται μέχρι το παιδί να ολοκληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του.
2. Άτυπη – προαιρετική επίβλεψη του παιδιού και της οικογένειας. Το παιδί και η οικογένεια συνεργάζονται εθελοντικά με κοινωνικό λειτουργό, για στήριξη και καθοδήγηση. Ο κοινωνικός λειτουργός είναι αυτός που θα κρίνει τι είδους βοήθεια χρειάζεται το παιδί και η οικογένεια. Ανάλογα με την φύση του προβλήματος και των

αναγκών τους, η στήριξη παρέχεται κυρίως μέσα από εθελοντικές υπηρεσίες που προσφέρουν σεμινάρια, συμμετοχή σε ομάδες, σε δραστηριότητες. Η οικογένεια στα πλαίσια της άτυπης επίβλεψης δεν είναι υποχρεωμένη να συμμετέχει και να δεχτεί οποιαδήποτε παροχή στήριξης, ωστόσο ο κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει να παροτρύνει την οικογένεια και το παιδί να δεχτούν την στήριξη προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες.

3. Απομάκρυνση του παιδιού από το σπίτι του και τοποθέτηση του σε ανάδοχη οικογένεια ή παροχή ιδρυματικής φροντίδας (Pepper, 2009).

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου το παιδί και οι γονείς/φροντιστές του χρειάζεται να παρευρεθούν στο δικαστήριο. Αυτές είναι:

- Όταν το παιδί έχει διαπράξει κάποιο σοβαρό αδίκημα
- Όταν το παιδί ή οι γονείς/φροντιστές του διαφωνούν με την απόφαση της επιτροπής κατά την ακρόαση

Η απόφαση κατά την ακρόαση λαμβάνεται, μόνο εάν όλα τα συμβαλλόμενα μέρη δέχονται τα γεγονότα. Εάν υπάρχουν διαφωνίες ή αμφισβητήσεις η υπόθεση παραπέμπεται στο δικαστήριο. Συνήθως όμως επιστρέφει πίσω στην ακρόαση.

Στην ακρόαση των παιδιών συμμετέχουν επαγγελματίες από διάφορες υπηρεσίες ώστε να συμβάλλουν στο να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη άποψη για την κάθε περίπτωση παιδιού που παραπέμπεται στην ακρόαση και να ληφθεί η καλύτερη δυνατή απόφαση. Στο επόμενο κεφάλαιο περιγράφονται οι διαδικασίες που ακολουθούν οι επαγγελματίες των υπηρεσιών, όταν υπάρχει ανησυχία κακοποίησης ή παραμέλησης για ένα παιδί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Η συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού και ο Νόμος Παιδιών της Σκωτίας (1995), θέτουν βασικές αρχές για την προστασία των παιδιών. Οι αρχές υπογραμμίζουν την φωνή και τις απόψεις των παιδιών και των οικογενειών τους. Οι κοινωνικές υπηρεσίες έχουν το καθήκον να προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια, σε πρώιμο στάδιο, προκειμένου να αποτραπεί η υποχρεωτική παρέμβασή τους στη ζωή της οικογένειας. Ωστόσο, όταν η οικογένεια δεν είναι ικανή να φροντίσει το παιδί, οι υπηρεσίες πρέπει να δράσουν προκειμένου να το προστατέψουν. Μια σειρά διαδικασιών ακολουθείται όταν υπάρχουν ανησυχίες για κακοποίηση ή παραμέληση ενός παιδιού.

4.2 Αρχικό στάδιο-παραπομπές - Referrals

Οι ανησυχίες για ένα παιδί μπορούν να εκφραστούν από πολλά διαφορετικά άτομα. Από τον φίλο ενός παιδιού, έναν γονέα ή άλλο οικογενειακό μέλος, έναν γείτονα, έναν επαγγελματία ή άλλο ενδιαφερόμενο πρόσωπο (πχ δάσκαλο, κοινωνικό λειτουργό, γιατρό, εργαζόμενο νεολαίας, κλπ). Ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο μπορεί να έχει αναφέρει σε οποιουδήποτε από αυτούς τους ανθρώπους, ότι κακοποιείται ή παραμελείται, ή αυτοί οι ενήλικοι μπορεί να έχουν υποψιαστεί ή να έχουν υποθέσει ότι κάτι δεν πάει καλά. Μερικοί ενήλικοι, μπορεί να αποφασίσουν να μην μιλήσουν σε κάποιον για τις ανησυχίες τους. Εναλλακτικά μπορούν να επιδιώξουν τις συμβουλές. Παραδείγματος χάριν, είναι κοινή πρακτική για τους επισκέπτες υγείας να διατηρούν έναν κατάλογο παιδιών για τα οποία έχουν ανησυχίες και, όταν κρίνουν απαραίτητο, έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από τις κοινωνικές υπηρεσίες, να ελεγχθεί ένα παιδί από τον κατάλογο πιο στενά ή μπορούν να επιδιώξουν τις άτυπες συμβουλές χωρίς την αίτηση επίσημης παραπομπής. Τα ίδια τα παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση ή κινδυνεύουν να κακοποιηθούν, καθώς και φίλοι ή συγγενείς τους, αλλά και μέλη του κοινού, μπορούν να καλέσουν τις τηλεφωνικές

υπηρεσίες βοήθειας, όπως το ChildLine ή το ParentLine προκειμένου να πάρουν συμβουλές για το τι πρέπει να κάνουν ή για να μιλήσουν για τις ανησυχίες τους (The Scottish Executive, 2004).

Μερικές φορές, οι υπηρεσίες ή άλλοι ενήλικοι μπορεί να έχουν ανησυχίες για κάποιον γονέα. Παραδείγματος χάριν, ένας γονέας είναι πιθανόν να έχει πρόβλημα αλκοολισμού ή χρήσης ναρκωτικών, σοβαρά οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η βοήθεια από την υπηρεσία κοινωνικής εργασίας, ή άλλες υγειονομικές υπηρεσίες μπορεί να επιδιωχθεί για το γονέα έτσι ώστε να συνεχίσει να φροντίζει το παιδί του. Οι τοπικές αρχές έχουν καθήκον να παρέχουν τις υπηρεσίες για τα παιδιά «υψηλού κινδύνου» για κακοποίηση ή παραμέληση. Είναι καθήκον τους επίσης να προστατεύσουν και να προωθήσουν την ευημερία των παιδιών υψηλού κινδύνου για κακοποίηση ή παραμέληση και να προωθήσουν την ανατροφή των παιδιών από τις οικογένειές τους (εφ' όσον αυτό είναι σύμφωνο με την προώθηση της ευημερίας ενός παιδιού). Η βοήθεια κυμαίνεται από την παροχή πληροφοριών μέσω της υποστήριξης για μια οικογένεια, έως την τοποθέτηση του παιδιού σε ένα πλαίσιο φροντίδας. Στις περισσότερες περιπτώσεις η βοήθεια θα παρασχεθεί σε άτυπη βάση από το τμήμα κοινωνικής εργασίας, κατόπιν διαβουλεύσεων και συνεργασίας με άλλα τμήματα ή υπηρεσίες.

Τα ενδιαφερόμενα άτομα, που έχουν αποφασίσει ότι απαιτείται η προστατευτική δράση για ένα παιδί, μπορούν να αναφέρουν την περίπτωση στο τμήμα κοινωνικής εργασίας, ή την αστυνομία, καθώς είναι οι υπηρεσίες που έχουν την νομική αρμοδιότητα να ερευνήσουν για την κακοποίηση ή την παραμέληση ανηλίκου. Εναλλακτικά μπορούν να επιλέξουν να μιλήσουν στον δάσκαλο, το γιατρό ή άλλο επαγγελματία που θα λάβει την απόφαση εάν πρέπει να γίνει μια παραπομπή. Μια παραπομπή μπορεί επίσης να προέλθει άμεσα από το παιδί. Επίσης, αντί για την επαφή με την αστυνομία ή την υπηρεσία κοινωνικής εργασίας, ένα άτομο μπορεί να κάνει μια παραπομπή στο ανεξάρτητο δημοσιογράφο. Καθένας που έχει βάσιμες υποψίες και θεωρεί ότι ένα παιδί χρειάζεται υποχρεωτικά μέτρα

επίβλεψης μπορεί να κάνει μια παραπομπή στο ανεξάρτητο δημοσιογράφο των παιδιών.

4.3 Έρευνα - Investigation

Το τμήμα κοινωνικής εργασίας θα εξετάσει τις περιπτώσεις των παιδιών που παραπέμπονται σε αυτό προκειμένου να καθοριστεί εάν κάποιο παιδί έχει ανάγκη προστασίας, εάν τα υποχρεωτικά μέτρα επίβλεψης είναι απαραίτητα ή εάν απαιτείται εντολή αποκλεισμού για την προστασία τους.

Οι υπάλληλοι της αστυνομίας, έχουν καθήκον να ερευνήσουν οποιαδήποτε υποτιθέμενα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται σε αυτούς. Δεν θα θεωρηθούν όλα τα γεγονότα της κακοποίησης και της παραμέλησης ποινικά αδικήματα. Η αστυνομία εμπλέκεται λιγότερο συχνά σε περιπτώσεις παραμέλησης. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι το παιδί δεν υπόκειται σε πολλαπλές συνεντεύξεις, η αστυνομία και η υπηρεσία κοινωνικής εργασίας, αποφασίζουν ποια υπηρεσία θα αναλάβει τις έρευνες ή εάν απαιτείται μια κοινή προσέγγιση.

Όταν η υπηρεσία κοινωνικής εργασίας ή η αστυνομία λάβει μια παραπομπή μπορεί να αποφασίσει να μη διεξάγει έρευνα, οπότε σε αυτή την περίπτωση είτε θα κλείσει η υπόθεση είτε θα αποφασιστεί ότι οι ανάγκες του παιδιού θα καλυφθούν με το να προσφερθούν άλλου είδους κοινωνικές παροχές σε αυτό και την οικογένειά του. Εάν η παραπομπή είναι αρκετά σοβαρή και επιβάλλεται δράση για την προστασία ενός παιδιού, θα γίνουν περεταίρω έρευνες σε συνεργασία με άλλες σχετικές υπηρεσίες.

Έπειτα από την έρευνα θα πρέπει να ληφθεί μια κοινή απόφαση για το τι πρέπει να γίνει στη συνέχεια. Εάν χρειάζεται περεταίρω δράση για την προστασία του παιδιού, θα κληθεί μια διάσκεψη περίπτωσης και είναι πιθανόν να ακολουθήσει παραπομπή στον ανεξάρτητο δημοσιογράφο των παιδιών. (The City of Edinburgh Council, 2005: Child Protection Procedures).

4.4 Διάσκεψη περίπτωσης - Case conference

Η διάσκεψη περίπτωσης, είναι ένα ουσιαστικό χαρακτηριστικό της δια-υπηρεσιακής συνεργασίας για την προστασία των παιδιών. Διεξάγεται σε ένα πρώιμο στάδιο, όταν υπάρχουν υποψίες για κακοποίηση ή παραμέληση ενός παιδιού. Επιτρέπει στις υπηρεσίες να εξετάσουν τις πληροφορίες, τους ισχυρισμούς ή της υποψίες για μια περίπτωση κακοποίησης ή παραμέλησης ενός παιδιού και συντελεί στον σχεδιασμό της υποστήριξης προς παιδί και την οικογένειά του.

Το τμήμα κοινωνικής εργασίας, θα συγκαλέσει μια διάσκεψη εάν η περίπτωση απαιτεί δια-υπηρεσιακή συζήτηση και σχεδιασμό. Οποιαδήποτε υπηρεσία μπορεί να ζητήσει από το τμήμα κοινωνικής εργασίας να οργανώσει μια διάσκεψη.

Στόχοι της διάσκεψης περίπτωσης είναι:

- Η ανταλλαγή πληροφοριών από όλους τους επαγγελματίες που εργάζονται με το παιδί
- Η αξιολόγηση του υπάρχοντος ή πιθανού μελλοντικού κινδύνου
- Ο προσδιορισμός των αναγκών του παιδιού και ο καθορισμός του είδους στήριξης από τις υπηρεσίες
- Η αναθεώρηση του τρέχοντος πλάνου στήριξης

Κατά την διάσκεψη περίπτωσης θα αποφασιστεί:

- Εάν το όνομα του παιδιού θα πρέπει να τοποθετηθεί ή να παραμείνει, αν υπάρχει ήδη, καταγεγραμμένο στον κατάλογο προστασίας παιδιών (child protection register)
- Ο σχεδιασμός του πλάνου προστασίας, εάν το όνομα του παιδιού είναι ήδη στον κατάλογο
- Η αφαίρεση του ονόματος του παιδιού από τον κατάλογο.

Κάθε ένας που συμμετέχει σε μια διάσκεψη περίπτωσης θα πρέπει να γνωρίζει τον σκοπό της διάσκεψης, τον ρόλο και την συνεισφορά του στην διαχείριση της υπόθεσης (The Scottish Executive, 1997).

4.4.1. Συμμετοχή στη διάσκεψη

Ο αριθμός των ατόμων που συμμετέχουν σε μια σύσκεψη, θα πρέπει να περιορίζεται σε αυτούς που γνωρίζουν και μπορούν να συνεισφέρουν στην υπόθεση. Εκτός από τον κοινωνικό λειτουργό άλλοι συμμετέχοντες μπορεί να είναι ο ανεξάρτητος δημοσιογράφος των παιδιών, επαγγελματίες υγείας, δάσκαλοι, εκπαιδευτικοί, ψυχολόγοι αλλά και εκπρόσωποι από εθελοντικές οργανώσεις που εργάζονται με το παιδί και την οικογένεια. Οι υπηρεσίες πρέπει να ενθαρρύνουν τους γονείς και όποτε είναι απαραίτητο και δυνατόν, το παιδί, να συμμετέχουν στη διάσκεψη που τους αφορά.

4.4.2 Συμμετοχή των γονέων και των παιδιών

Κατά την διάσκεψη θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν οι απόψεις και τα συναισθήματα του παιδιού, με γνώμονα την ηλικία και την ανάπτυξή του. Όταν το παιδί είναι σε θέση να εκφράσει τις απόψεις και τα συναισθήματά του και είναι ικανό να συνεισφέρει στην αξιολόγηση, το σχεδιασμό ή την ανασκόπηση της υπόθεσης τότε θα πρέπει να καλείται να συμμετάσχει στη διάσκεψη. Ο κοινωνικός λειτουργός θα προετοιμάσει το παιδί δίνοντάς του πληροφορίες για τη διάσκεψη και θα το παροτρύνει να φέρει μαζί του κάποιο αγαπημένο πρόσωπο εάν το επιθυμεί. Εάν το παιδί δεν επιθυμεί να παρευρεθεί οι επαγγελματίες που εργάζονται μαζί του θα πρέπει να έχουν πληροφορίες -γραπτές- για τις απόψεις του.

Οι επαγγελματίες θα πρέπει να αναπτύξουν συνεργασία με τους γονείς, να είναι ειλικρινείς απέναντι τους και να τους παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το λόγο και το σκοπό της διάσκεψης, το ρόλο των άλλων υπηρεσιών καθώς και για τα δικαιώματά τους.

4.5 Κατάλογος παιδιών - Child Protection Register

Πρόκειται για έναν κατάλογο, που αφορά όλα τα παιδιά που θεωρείται ότι κινδυνεύουν να κακοποιηθούν ή να παραμεληθούν ή ήδη έχουν κακοποιηθεί ή παραμεληθεί. Είναι ένα βασικό εργαλείο δουλειάς που διευκολύνει το δια-υπηρεσιακό σύστημα προστασίας παιδιών. Η διαδικασία καταγραφής γίνεται ξεχωριστά για κάθε περιοχή και επικεφαλής τίθεται συνήθως κάποιος από την κοινωνική υπηρεσία. Να σημειωθεί βέβαια ότι πρόσβαση έχουν μόνο οι κοινωνικές υπηρεσίες καθώς και οι κρατικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στο σύστημα παιδικής προστασίας (inter-agency system). Οι κοινωνικές υπηρεσίες που θα έρθουν σε επαφή με το παιδί, θα εκτιμήσουν εάν πρέπει το όνομά του να συμπεριληφθεί στον κατάλογο αφού βέβαια έχει προηγηθεί η διάσκεψη για την συγκεκριμένη περίπτωση (case conference).

Όταν λοιπόν αποφασισθεί από την διάσκεψη περίπτωσης να τοποθετηθεί το όνομα του παιδιού στον κατάλογο, πρέπει να προσδιοριστεί ο ακριβής λόγος, σύμφωνα με τις παρακάτω περιπτώσεις:

- σωματική κακοποίηση
- σεξουαλική κακοποίηση
- συναισθηματική κακοποίηση
- παραμέληση
- γενικότερες κακές συνθήκες διαβίωσης

Μετά την εγγραφή του παιδιού στον κατάλογο, τίθεται ένα πλάνο προστασίας όπου εμπλέκονται όλες οι υπηρεσίες και οι επαγγελματίες με σκοπό να βοηθήσουν το παιδί να ξεπεράσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει.

Όταν ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει το παιδί μειωθεί ή εξαλειφθεί, το όνομά του θα αφαιρεθεί από τον κατάλογο. Η απόφαση αυτή θα ληφθεί μετά από μια διάσκεψη ανασκόπησης της περίπτωσης, όπου θα συμμετέχουν όλοι οι επαγγελματίες που εργάζονται στην υπόθεση. Το ότι το όνομα του παιδιού αφαιρέθηκε από τον κατάλογο δεν σημαίνει ότι το παιδί θα πάψει να λαμβάνει υποστήριξη από τις κοινωνικές υπηρεσίες. Ο

κίνδυνος μπορεί να έχει μειωθεί ή εξαλειφθεί ωστόσο το παιδί έχει ακόμα ανάγκη υποστήριξης (Tayside Educational Department, 1995).

Οι παραπάνω διαδικασίες αφορούν το πρακτικό μέρος της παιδικής προστασίας. Ωστόσο οι επαγγελματίες που εμπλέκονται στις διαδικασίες, παράλληλα με τις ενέργειές τους για να προστατεύουν ένα παιδί, οφείλουν να διακατέχονται από βασικές αρχές και από υψηλό αίσθημα ευθύνης απέναντι στα παιδιά, στους γονείς αλλά και στους συναδέλφους τους. Οι αρχές και οι αξίες των επαγγελματιών που εργάζονται με παιδιά αναφέρονται στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ ΚΑΛΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

5.1 Εισαγωγή

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, αποτελεί έναν κώδικα για τα δικαιώματα που όλα τα παιδιά πρέπει να απολαμβάνουν. Θέτει στοιχειώδεις αρχές για την ευημερία των παιδιών στα διάφορα στάδια εξέλιξης. Όσοι εργάζονται με παιδιά οφείλουν να αφομοιώσουν τις αρχές αυτές και να λειτουργούν πάντα με γνώμονα την ευημερία των παιδιών.

5.2 Τα δικαιώματα των παιδιών

Ένα παιδί μπορεί να γίνει πιο ευάλωτο από έναν ενήλικα αν ληφθεί υπ' όψιν ότι τα δικαιώματα των παιδιών δεν τηρούνται με την πρέπουσα αυστηρότητα. Όλα τα παιδιά δικαιούνται φροντίδα και προστασία. Καθημερινά στις ακροάσεις μπορεί κάποιος να συναντήσει περιπτώσεις όπου αναφέρονται οι αρνητικές εμπειρίες των παιδιών. Κανένα παιδί δεν αξίζει να είναι θύμα κακοποίησης, παραμέλησης ή να υποφέρει από τους γονείς του. Ένα παιδί πάντα θα πρέπει να προστατεύεται από την κακοποίηση σε όλες τις εκφάνσεις της. Η παιδική ηλικία απαιτεί και είναι συνώνυμη της φροντίδας και της βοήθειας και το παιδί, προκειμένου να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη και αρμονική προσωπικότητα θα πρέπει να μεγαλώσει σε ένα ζεστό οικογενειακό περιβάλλον με δεσπόζουσες αρχές την αγάπη και την κατανόηση

«Οι ξεκάθαρες αρχές του United Nations Convention δεν θα πρέπει να θεωρούνται σαν ασαφείς ιδεαλισμοί που μπορεί μια μέρα να επιτύχουν την ουτοπία αλλά σαν αυτά που κάθε παιδί δικαιούται να προσδοκά» (Howe, 2005:142).

Σύμφωνα με τις αρχές λοιπόν, όσον αφορά στη προστασία του παιδιού κάθε παιδί θα πρέπει να:

- προστατεύεται από την κακοποίηση και την παραμέληση

- υπάρχει σεβασμός στις απόψεις του και να εκφράζει ελεύθερα την γνώμη του
- υπάρχει υποστήριξη ώστε να ζει με την οικογένειά του
- τα ενδιαφέροντα του και οι ανάγκες του να είναι πρωταρχικής σημασίας για την κοινωνία
- να απολαμβάνει ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής, που περιλαμβάνει την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, τη ψυχαγωγία.

5.3 Ο Καταστατικός Χάρτης των παιδιών - The Children's charter

Ο καταστατικός χάρτης παιδιών, αντανακλά την φωνή των παιδιών και των νεαρών ατόμων της Σκωτίας, καθώς και το πώς αισθάνονται, τι χρειάζονται και τι πρέπει να περιμένουν όταν αντιμετωπίζουν προβλήματα και έχουν ανάγκη από προστασία. Απευθύνεται ουσιαστικά σε όλους, όπως στους πολιτικούς, στην κοινότητα, στους γονείς, στους γείτονες αλλά και στην αστυνομία, τις υπηρεσίες υγείας, τις υπηρεσίες εκπαίδευσης, στους κοινωνικούς λειτουργούς και σε όλους όσους εργάζονται άμεσα ή έμμεσα με τα παιδιά και τους νέους.

Το ξεκάθαρο μήνυμα που στέλνουν στους Σκωτσέζους τα παιδιά και τα νεαρά άτομα είναι: «Σαν παιδιά και σαν νέοι έχουμε το δικαίωμα να είμαστε προστατευμένοι και ασφαλείς. Όταν αντιμετωπίζουμε δυσκολίες, περιμένουμε:

- Να μας γνωρίσετε.
- Να μιλήσετε μαζί μας .
- Να μας ακούσετε.
- Να μας πάρετε στα σοβαρά.
- Να ασχοληθείτε μαζί μας.
- Να σεβαστείτε τον ιδιωτικό μας χώρο
- Να είστε υπεύθυνοι για μας.
- Να σκεφτείτε τις ζωές μας σαν ολότητα.
- Να σκεφτείτε προσεκτικά πως θα χρησιμοποιήσετε τις πληροφορίες που έχετε για μας.

- Να έρθετε σε επαφή με τους κατάλληλους ανθρώπους.
- Να χρησιμοποιήσετε την δύναμή σας για να μας βοηθήσετε.
- Να μας βοηθήσετε να είμαστε ασφαλείς».

Αντίστοιχα η υπόσχεση της Σκωτίας και των αρμόδιων τοπικών αρχών είναι ότι:

- Θα παρέχουν την βοήθειά τους όταν και όποτε χρειαστεί.
- Πάντα ένας επαγγελματίας (δάσκαλος, γιατρός, κοινωνικός λειτουργός), θα είναι εκεί να εποπτεύει ότι όλα είναι καλά και το παιδί δεν διατρέχει πλέον κανένα κίνδυνο.
- Θα εισακούονται οι επιθυμίες τους και οι επαγγελματίες θα χρησιμοποιούν την δύναμή τους για να τα βοηθήσουν.
- Θα είναι διαθέσιμοι να συζητήσουν προσωπικά τους θέματα εάν και όποτε ζητηθεί.
- Θα εμπλακούν και θα βοηθήσουν τα παιδιά να κατανοήσουν αποφάσεις που αφορούν την ζωή τους.

Για να επαληθεύσει αυτές τις υποσχέσεις, η κυβέρνηση της Σκωτίας:

- Ίδρυσε μια εθνική, πολύ-υπηρεσιακή οργάνωση κανόνων (framework for standards) για την παιδική προστασία που μεταφράζει τον καταστατικό χάρτη (charter) στην πράξη.
- Δούλεψε με υπηρεσίες ώστε να εγείρουν τις αντιλήψεις της κοινότητας στην προστασία από την παιδική κακοποίηση .
- Πήρε τις διαβεβαιώσεις από τους επικεφαλής των τοπικών αρχών , τους εκπροσώπους υγείας και αστυνομίας ότι μπορούν να εγγυηθούν για την παροχή των υπηρεσιών τους αλλά και την βελτίωση αυτών όπου είναι αναγκαίο.
- Διαβεβαίωσε ότι τόσο το Charter όσο και το Framework for standards θα βρίσκονται έγκαιρα, θα μελετηθούν και θα κατανοηθούν από όλους τους επαγγελματίες που συνεργάζονται στο πολύ-υπηρεσιακό σύστημα παιδικής προστασίας. (The Scottish

Government, 2004. Protecting children and young people: The Charter).

5.4 Πλαίσιο Κανόνων - Framework for standards

Το framework for standards δημιουργήθηκε βασιζόμενο στις αρχές που εκφράζονται μέσα από το Charter, τις αρχές της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα των παιδιών (UNCRC), έρευνες και στοιχεία από τους απολογισμούς παιδικής θνησιμότητας και την τρέχουσα νομοθεσία. Απευθύνεται στα παιδιά και στις οικογένειές τους. Συγκεκριμένα στα παιδιά εκείνα που σε κάποια φάση της ζωής τους, θα έρθουν αντιμέτωπα με δυσκολίες και θα χρειαστούν βοήθεια, στήριξη και την ανάμειξη των ενηλίκων και των επαγγελματιών. Επίσης αφορά όλους τους επαγγελματίες και τις υπηρεσίες που σχετίζονται με την παιδική προστασία (τοπικές αρχές, αστυνομία, υπηρεσίες του εθνικού συστήματος υγείας, εθελοντικές υπηρεσίες). Ουσιαστικά το Framework for standards δεν είναι άλλο πέρα από τους «χρυσούς κανόνες» που συγκροτούν ένα σύγχρονο και επιτυχές σύστημα παιδικής προστασίας. Οι κανόνες αυτοί είναι:

- Τα παιδιά παίρνουν την βοήθεια που θελήσουν όταν και όποτε την θελήσουν.
- Οι επαγγελματίες δρουν άμεσα και αποτελεσματικά προκειμένου να προστατέψουν τα παιδιά.
- Οι επαγγελματίες διαβεβαιώνονται ότι τα παιδιά εισακούγονται και τα λεγόμενά τους γίνονται σεβαστά.
- Οι υπηρεσίες και οι επαγγελματίες μοιράζονται πληροφορίες για τα παιδιά μόνο εάν αυτό είναι απαραίτητο για την παροχή προστασίας τους.
- Οι υπηρεσίες και οι επαγγελματίες συνεργάζονται για να καλύψουν ανάγκες, να εξαλείψουν κινδύνους και να σχεδιάσουν αποτελεσματικά πλάνα.
- Οι επαγγελματίες τηρούν την εχεμύθεια.
- Οι υπηρεσίες δουλεύουν σε συνεργασία με μέλη της κοινότητας.

- Σωστή καθοδήγηση και εποπτεία επαγγελματιών και υπηρεσιών (The Scottish Government, 2004. Protecting children and young people: Framework for Standards)

5.5 Αρχές φροντίδας για τα παιδιά - National care standards

Οι αρχές αφορούν τις υπηρεσίες που φροντίζουν και εργάζονται με παιδιά και νεαρά άτομα και έχουν εδραιωθεί με βάση τον Νόμο του 2001 για την φροντίδα των παιδιών (Regulation of Care (Scotland) Act 2001). Οι υπηρεσίες αυτές μπορεί να είναι κρατικές, ιδιωτικές και εθελοντικές όπως νηπιαγωγεία, σχολεία, παιδότοποι, υπηρεσίες για εξωσχολικές δραστηριότητες κ.α.

Η κυβέρνηση της Σκωτίας δημιούργησε και εξουσιοδότησε μια επιτροπή ώστε να θέσει αυτές τις αρχές (National Care Standards Committee-NCSC). Στην επιτροπή συμμετείχαν διάφορες ομάδες ανθρώπων όπως χρήστες των υπηρεσιών (παιδιά και γονείς), προσωπικό, επαγγελματίες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, μέλη τοπικών κοινοτήτων. Οι αρχές αναπτύχθηκαν με βάση την οπτική και τις απόψεις των χρηστών των υπηρεσιών ώστε να απολαμβάνουν την καλύτερη δυνατή ποιότητα. Δίνουν οδηγίες στους διευθυντές και το προσωπικό πως να διαχειρίζονται τις υπηρεσίες τους. Υπάλληλοι του NCSC επιθεωρούν τις υπηρεσίες τακτικά, κάνουν συστάσεις, αξιολογούν τις προσφερόμενες υπηρεσίες, και στέλνουν αναφορές στο συνήγορο του παιδιού (children's commissioner). Αυτός έχει την εξουσία ακόμα και να διακόψει την λειτουργία μιας υπηρεσίας είτε είναι κρατική είτε ιδιωτική, αν αυτή μετά από αρκετές συστάσεις δεν συμμορφωθεί (The Scottish Executive, 2005).

Αρχή 1

Κάθε παιδί και νεαρό άτομο θα είναι ευπρόσδεκτο και θα θεωρείται μοναδικό Το παιδί θα πρέπει να νιώθει άνετα, να του δίνεται ο απαραίτητος χρόνος και η προσοχή. Οι γονείς και τα παιδιά θα πρέπει να έχουν την δυνατότητα να επισκεφτούν την υπηρεσία πριν την χρησιμοποιήσουν και η υπηρεσία να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες.

Αρχή 2

Γονείς και παιδιά πρέπει να νιώθουν ότι το περιβάλλον είναι ασφαλές. Ο χώρος θα πρέπει να είναι καθαρός, να έχουν ληφθεί μέτρα σε περίπτωση πυρκαγιάς και μόλυνσης, ο εξοπλισμός του χώρου να παραμένει καλοδιατηρημένος. Το προσωπικό θα πρέπει να είναι εκπαιδευμένο για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Αρχή 3

Η ευημερία του παιδιού να είναι πρωταρχικός παράγοντας. Το προσωπικό θα πρέπει να είναι εκπαιδευμένο να αναγνωρίζει σημάδια κακοποίησης ή παραμέλησης. Να δίνονται στα παιδιά δυνατότητες να μαθαίνουν για την υγιεινή τους και την προσωπική τους ασφάλεια.

Αρχή 4

Θα πρέπει να υπάρχει αποτελεσματική και ενθουσιώδης αλληλεπίδραση μεταξύ του προσωπικού και των παιδιών. Το προσωπικό θα πρέπει να γνωρίζει και να κατανοεί τα στάδια ανάπτυξης και μάθησης των παιδιών και να αλληλεπιδρά με το παιδί με τρόπο που να προωθείται η ομαλή ανάπτυξη και αυτοπεποίθησή του.

Αρχή 5

Κάθε παιδί θα πρέπει να λαμβάνει υποστήριξη από το προσωπικό της υπηρεσίας που φροντίζει το παιδί, ώστε να ικανοποιούνται οι ατομικές του ανάγκες. Το προσωπικό θα πρέπει να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους γονείς για την ομαλή ανάπτυξη του παιδιού καθώς και με άλλες υπηρεσίες όπως υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες.

Αρχή 6

Θα πρέπει να προωθείται από την υπηρεσία ο σεβασμός, η εμπιστοσύνη και η αποτελεσματική επικοινωνία. Το προσωπικό θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν την οπτική και τις απόψεις γονέων και παιδιών και να τους ενθαρρύνει να κάνουν προτάσεις για βελτίωση των παροχών

Αρχή 7

Το δίκτυο των υπηρεσιών που ασχολούνται με την προστασία του παιδιού, θα πρέπει να συνεισφέρει στην κοινότητα και να αναζητά ευκαιρίες να σχετιστεί με την κοινότητα. Να υπάρχουν σύνδεσμοι με άλλους οργανισμούς, να δίνονται πληροφορίες σε γονείς και παιδιά για πηγές και παροχές της κοινότητας και να τους ενθαρρύνει να λαμβάνουν μέρος στις δραστηριότητες της κοινότητας.

Αρχή 8

Το προσωπικό θα πρέπει να είναι προσεκτικά επιλεγμένο. Να έχει περάσει από τη διαδικασία αξιολόγησης και να έχει ικανοποιητικές συστάσεις (The Scottish Executive, 2005).

5.6 Οι αξίες του κοινωνικού λειτουργού

Είναι γεγονός το ότι να δουλεύει κάποιος ως κοινωνικός λειτουργός στην παιδική προστασία δεν είναι εύκολο. Πολλές φορές τίθεται στους επαγγελματίες το ερώτημα «προστατεύω ένα παιδί ή καταστρέφω μια οικογένεια». Χαρακτηριστική είναι η φράση μιας κοινωνικής λειτουργού «όταν παίρνω ένα παιδί από τη μητέρα του νιώθω ότι πηγαίνω ενάντια στη φύση (Beckett, 2007)»

Κάθε επαγγελματίας ωστόσο βλέπει τα πράγματα από την δική του σκοπιά γιατί καθένας είναι διαφορετικός άνθρωπος και έχει διαφορετικές εμπειρίες. Σύμφωνα με τη Beckett (2007), κάποιος μπορεί να υπήρξαν οι ίδιοι θύματα κακοποίησης σαν παιδιά ή σαν ενήλικες ,κάποιος μπορεί να αντιμετώπισαν στο παρελθόν θέματα χρήσης αλκοόλ ή ναρκωτικών

ουσιών, κάποιος μπορεί να έπασχαν από μια ψυχική νόσο, κάποιος μπορεί να θεωρούν ότι δεν είναι καλοί γονείς. Σε γενικές γραμμές ωστόσο, οι φόβοι που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικοί λειτουργοί όταν χειρίζονται περιστατικά παιδικής προστασίας είναι κοινοί για τους παρακάτω λόγους:

- Φόβος για το άγνωστο

Είναι φυσικό για όλους να αποφεύγουν καταστάσεις που θεωρούν επίπονες ωστόσο δεν θα πρέπει να ισχύει το ίδιο για κάποιον που δουλεύει στην παιδική προστασία. Πολλοί είναι εκείνοι που όταν επισκέπτονται ένα σπίτι χτυπούν μια ή δυο φορές την πόρτα και βιάζονται να επιστρέψουν στην ασφάλεια του γραφείου τους και να γράψουν στην έκθεση τους «χτύπησα, δεν μου άνοιξαν».

- Φόβος μήπως θυμώσουν οι γονείς

Δεν είναι λίγες οι φορές που οι γονείς αντιδρούν άσχημα στην θέα ενός κοινωνικού λειτουργού στο σπίτι τους. Αμέσως σκέφτονται ότι κάτι δεν πάει καλά και στην καλύτερη των περιπτώσεων θα έχουν έναν άγνωστο να τους επιτηρεί και να τους επισκέπτεται όποτε εκείνος θελήσει.

- Φόβος μήπως κάνουν λάθη και έπειτα κατηγορηθούν

Όταν κάτι δεν πάει καλά στο πλάνο παιδικής προστασίας οι πρώτοι που θα κατηγορηθούν είναι οι κοινωνικοί λειτουργοί. Πολλές καριέρες έχουν τελειώσει στα πρωτοσέλιδα εφημερίδων και οι φωτογραφίες επαγγελματιών έχουν συνοδευτεί από υβριστικά σχόλια.

- Φόβος για την επιθετικότητα των μελών της οικογένειας

Πολλοί από τους επαγγελματίες στην παιδική προστασία έχουν βρεθεί αντιμέτωποι με πραγματικά οργισμένους συγγενείς. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι επαγγελματίες ασυνείδητα και θέλοντας να προστατευτούν αναπτύσσουν την «θεωρία των ομήρων» σύμφωνα με το σύνδρομο της Στοκχόλμης. Πρόκειται για ένα γεγονός που συνέβη στην Στοκχόλμη το 1973. Ενώ άνθρωποι που κρατήθηκαν σαν όμηροι θα περίμενε κανείς να κατηγορήσουν τους απαγωγείς τους όταν τέλειωσε η ομηρία τους εκείνοι παραδόξως θέλησαν να τους προστατέψουν από την αστυνομία. Σύμφωνα

με έρευνα των Stanley και Goddard (2002), επαγγελματίες που ρωτήθηκαν απάντησαν ότι όντως όταν ένιωθαν ότι κινδυνεύουν ασυνείδητα υποβάθμισαν την επικινδυνότητα της κατάστασης (Howe, 2005:203).

- Φόβος μήπως αναστατώσουν και προσβάλλουν τους γονείς

Είναι αλήθεια ότι πολλές φορές οι γονείς είναι εκείνοι που νιώθουν όμηροι των κοινωνικών λειτουργών και του συστήματος παιδικής προστασίας. Σε αρκετές περιπτώσεις παραμέλησης οι επαγγελματίες που επισκέπτονται το σπίτι ανακαλύπτουν πως δεν υπάρχει τέτοιο θέμα απλά οι γονείς απορροφούνται από δικά τους καθημερινά προβλήματα και ίσως για λίγο αλλάζουν χωρίς οι ίδιοι να το καταλάβουν οι προτεραιότητές τους.

Πέρα όμως από τους φόβους τους οι κοινωνικοί λειτουργοί θα πρέπει να προσέξουν και ορισμένα σημαντικά σημεία, όπως:

- Επικέντρωση στο παιδί

Είναι πιθανόν ορισμένες φορές, οι επαγγελματίες να ταυτίζονται με τους γονείς καθώς είναι πολύ πιο κοντά στην ηλικία και στις εμπειρίες τους. Έτσι πολλοί παραμερίζουν τις ανάγκες του παιδιού και ασχολούνται κατά κύριο λόγο με θέματα που αντιμετωπίζουν οι γονείς. Φυσικά σε πολλές περιπτώσεις αυτό είναι απαραίτητο και ενδεχομένως να χρειάζεται περισσότερη δουλειά με τους γονείς παρά με το παιδί ωστόσο δεν θα πρέπει ποτέ να παραβλέπεται ο αρχικός στόχος που είναι η παιδική προστασία και συνεπώς το παιδί.

- Σεβασμός στις οικογενειακές σχέσεις

Συνήθως οι γονείς δεν αποδέχονται εύκολα ότι είναι υπό επιτήρηση και ότι ένας κοινωνικός λειτουργός με την συνοδεία αστυνομίας τους επισκέπτεται και παίρνει συνέντευξη από το παιδί τους. Η πραγματικότητα είναι ότι είναι όντως δυσάρεστο και καθόλου κολακευτικό για ένα γονιό να βρίσκεται σε αυτή την θέση. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που ενώ οι γονείς δεν κακοποιούν ούτε παραμελούν τα παιδιά τους η θέα αγνώστων στο σπίτι τους και η συναναστροφή με το παιδί τους σε συνδυασμό με την υποψία ότι κακοποιείται τους προσβάλλει και τους θυμώνει.

Κατά συνέπεια οι επαγγελματίες που επισκέπτονται σπίτια θα πρέπει να είναι απόλυτα προσεκτικοί και παρατηρητικοί, αμερόληπτοι και σαφώς απολύτως σίγουροι πριν προχωρήσουν σε διαδικασίες του συστήματος προστασίας.

Η δουλειά για την παιδική προστασία απαιτεί την τήρηση ενός αυστηρού και λεπτομερούς πλάνου από όλους τους επαγγελματίες που εμπλέκονται. Το πλεονέκτημα σε αυτό είναι ότι έτσι υπάρχει καλύτερος έλεγχος και ισορροπία σε σύγκριση με την μεμονωμένη εργασία ενός και μόνο ατόμου.

Δυστυχώς όμως τα μειονεκτήματα υπερτερούν. Η γραφειοκρατική δουλειά που απαιτείται, η συμπλήρωση εκθέσεων, αναφορών, φακέλων είναι μια διαδικασία που απαιτεί χρόνο. Οι επαγγελματίες υποχρεούνται να τηρήσουν τις προβλεπόμενες από την υπηρεσία διαδικασίες έστω και αν δεν συμφωνούν. Στην ουσία ορισμένες από τις διαδικασίες αυτές προστατεύουν την υπηρεσία και όχι αυτού καθεαυτού το παιδί που βρίσκεται σε κίνδυνο συμβάλλοντας έμμεσα στη συνέχιση της κακοποίησής του. Πολλές φορές παίρνονται αποφάσεις σύμφωνα με «τα βιβλία» και όχι με την κοινή λογική από ένα πλήθος επαγγελματιών ώστε να είναι μοιρασμένη η ευθύνη (Beckett,2007:157).

Σύμφωνα πάντα με τον Beckett (2007), οι κοινωνικοί λειτουργοί κάτω από το συναισθηματικό βάρος που βιώνουν καθημερινά έχουν αναπτύξει μηχανισμούς άμυνας που αποπροσωποποιούν ανθρώπους και

τους αντιμετωπίζουν σαν «περιστατικά» χρησιμοποιώντας μια κοινή βαρύγδουπη γλώσσα όπως «ομάδα πυρήνας», «συνάντηση στρατηγικής», «πλάνο παιδικής προστασίας», «όχι τυχαίος τραυματισμός». Έτσι καταφέρνουν να διαχειρίζονται καλύτερα καταστάσεις που βιώνουν και να γίνονται μέρη του γραφειοκρατικού συστήματος που τους επιβάλλεται. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα από την έρευνα της Isabel Menzies Lyth, όπου νοσηλεύτριες νοσοκομείων δεν αναφέρουν τους γονείς με τα ονόματά τους αλλά με τον αριθμό του κρεβατιού ή την ασθένεια «έχουμε μια πνευμονία στο 10 ή έναν καρκίνο στο 2» (Beckett 2007:158).

Οι επαγγελματίες πρέπει να χρησιμοποιούν όλα τα μέσα και τα εργαλεία που διαθέτουν για την προστασία των παιδιών. Το πρόγραμμα Getting It Right For Every Child (GIRFEC) θεωρείται ένα εργαλείο των επαγγελματιών που εργάζονται με παιδιά. Αφορά όλες τις υπηρεσίες που ασχολούνται με παιδιά και είναι σχεδιασμένο ώστε να προωθεί την ευημερία και την ομαλή ανάπτυξή τους. Η ανάλυση του προγράμματος GIRFEC ακολουθεί στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

TO MONTELO GIRFEC - GETTING IT RIGHT FOR EVERY CHILD

6.1 Εισαγωγή

Κάθε παιδί και έφηβος στη Σκωτία, διανύει το ταξίδι του στην ζωή περνώντας μέσα από γρήγορες εναλλαγές, από την παιδική ηλικία στην εφηβεία και από την εφηβεία στην ενήλικη ζωή. Μέσα σε αυτή την διαδρομή, μερικά παιδιά και έφηβοι, μπορεί να αντιμετωπίσουν προσωρινές δυσκολίες, προκλήσεις, αντιπερισπασμούς ή και ακόμη περισσότερο πολύπλοκα θέματα. Δεν έχει σημασία που ζουν ή ποιες είναι οι δυσκολίες τους, τα παιδιά και οι οικογένειές τους θα πρέπει να ξέρουν που μπορούν να βρουν βοήθεια, τι είδους στήριξη μπορεί να είναι διαθέσιμη καθώς και οτιδήποτε είναι βοηθητικό γι αυτούς. Επιδίωξη όλων στη Σκωτία είναι τα παιδιά και τα νεαρά άτομα καθώς μεγαλώνουν και αναπτύσσονται να είναι:

1. **Υγιή:** Η προσφορά των υψηλότερων επιπέδων σωματικής και ψυχικής υγείας και η υποστήριξη των παιδιών, ώστε να κάνουν υγιείς και ασφαλείς επιλογές
2. **Πετυχημένα:** Η δυνατότητα να δέχονται στήριξη και καθοδήγηση στη ζωή τους, η ενίσχυση των ικανοτήτων τους, η τόνωση της αυτοπεποίθησής τους
3. **Μορφωμένα:** Να έχουν πρόσβαση στην μόρφωση και ένα υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον
4. **Δραστήρια:** Να παίρνουν μέρος σε δραστηριότητες που τους βοηθούν να αναπτυχθούν και να χτίσουν ένα μέλλον με εφόδια και ενδιαφέροντα
5. **Άτομα με δική τους βούληση:** Να έχουν άποψη και να την εκφράζουν όταν πρόκειται να επηρεάσει την ζωή τους και την ευημερία τους
6. **Υπεύθυνα:** Να είναι υπεύθυνα όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους στο σχολείο αλλά και στην ζωή τους γενικότερα
7. **Να δέχονται βοήθεια** και καθοδήγηση όταν βρίσκονται σε

- ανάγκη, όταν αντιμετωπίζουν οικονομικές, μορφωτικές ανισότητες
9. **Και πάνω από όλα να είναι ασφαλή**, προστατευμένα από κάθε είδους κακοποίηση και παραμέληση

6.2 Τι είναι το GIRFEC

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, το Getting it Right for Every Child – GIRFEC, είναι ένα εθνικό πρόγραμμα – μοντέλο που σχεδιάστηκε από την κυβέρνηση της Σκωτίας, προωθήθηκε το 2008 και εφαρμόζεται σε όλες τις υπηρεσίες που εργάζονται με παιδιά.

Το Getting It Right For Every Child, είναι η θεμελιώδης βάση εργασίας για όλους τους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά και νεαρά άτομα αλλά και εκείνων που εργάζονται σε υπηρεσίες ενηλίκων με γονείς και κηδεμόνες. Δημιουργήθηκε από τις υπηρεσίες παγκόσμιας υγείας και εκπαίδευσης και οδηγεί στην ανάπτυξη που θα βελτιώσει την έκβαση του συστήματος παιδικής προστασίας, αλλάζοντας τον τρόπο που σκέφτονται και πράττουν οι ενήλικες στο μέγεθος των παιδιών τους. Απαιτείται μια θετική μετατόπιση στην κουλτούρα, στα συστήματα και στην εφαρμογή των υπηρεσιών απέναντι στα παιδιά, στα νεαρά άτομα και στους ενήλικες (Scottish Executive 2006).

Το GIRFEC, είναι ένας βασικός τρόπος εργασίας, ο οποίος στηρίχτηκε στην έρευνα και σε στοιχεία πρακτικής. Σκοπός του είναι να βοηθήσει τους επαγγελματίες να εστιάσουν στο τι κάνει θετική διαφορά στα παιδιά και τα νεαρά άτομα και κατ' επέκταση να γνωστοποιήσουν και να διαδώσουν αυτές τις βελτιώσεις. Το GIRFEC, είναι ο συνδυασμός κριτικής της υπάρχουσας πολιτικής, της νομοθεσίας και της πρακτικής που επηρεάζει παιδιά, νεαρά άτομα αλλά και τις οικογένειές τους. Εφαρμόζοντας την μέθοδο αυτή βελτιώνεται η έκβαση του συστήματος παιδικής προστασίας.

Σκοπός της μεθόδου αυτής είναι να διαμορφώσει άτομα με αυτοπεποίθηση, μορφωμένα, συνεργάσιμα και πάνω απ' όλα υπεύθυνους πολίτες. Το μοντέλο GIRFEC μπορεί να χρησιμοποιηθεί τοπικά από τους κοινωνικούς λειτουργούς ώστε να συμπληρώσει τις αρχές της κοινωνικής εργασίας και να τους βοηθήσει να βελτιώσουν την προστασία των παιδιών και των νέων ατόμων (The Scottish Executive, 2006).

6.2.1 Σε ποιούς απευθύνεται

Για τον οδηγό αυτό, θα πρέπει να είναι ενήμεροι όλοι όσοι εμπλέκονται με παιδιά και υπηρεσίες παιδικής προστασίας αλλά και οι επαγγελματίες εκείνοι που δουλεύουν με γονείς και κηδεμόνες. Το μοντέλο GIRFEC βοηθά να προκύψουν αλλαγές, που σχετίζονται με την κουλτούρα, τα συστήματα και την πρακτική που έχει σχεδιαστεί να βοηθά τα παιδιά και τα νεαρά άτομα.

Τι σημαίνει το GIRFEC για τα παιδιά, τα νεαρά άτομα και τις οικογένειές τους:

- Αίσθημα σιγουριάς για την βοήθεια που παίρνουν
- Κατανόηση του τι συμβαίνει και γιατί
- Οι επιθυμίες τους εισακούονται και γίνονται κατανοητές
- Παίρνουν μέρος σε συζητήσεις και αποφάσεις που τους αφορούν
- Γνωρίζουν ότι οποιαδήποτε στιγμή χρειαστούν βοήθεια, θα την λάβουν το συντομότερο δυνατό
- Σωστή και αποδοτική συνεργασία με τους επαγγελματίες

Τι σημαίνει το GIRFEC για τους επαγγελματίες:

- Τοποθέτηση του παιδιού και του νεαρού ατόμου στο κέντρο του ενδιαφέροντός των επαγγελματιών και ανάπτυξη μιας κοινής αντιμετώπισης με τις υπόλοιπες υπηρεσίες.
- Χρησιμοποίηση κοινών εργαλείων και διαδικασιών θεωρώντας το παιδί μια ολότητα και ενισχύοντας μια στενότερη συνεργασία, όπου αυτή απαιτείται, με τους άλλους επαγγελματίες

Τι σημαίνει το GIRFEC για τους διευθυντές των υπηρεσιών παιδικής προστασίας:

- Παροχή ηγεσίας και στρατηγικής υποστήριξης, ώστε να εφαρμοστούν οι αλλαγές στην κουλτούρα, στα συστήματα και την πρακτική που απαιτείται μέσα στις υπηρεσίες ώστε να προωθηθεί το GIRFEC
- Σχεδιασμός για μεταφορά προσωπικού υπηρεσιών από την τρέχουσα δουλειά τους, σε νέα κέντρα παιδικής προστασίας

6.2.2 Σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών

Πρόκειται για ένα ηλεκτρονικό σύστημα όπου οι επαγγελματίες που δουλεύουν σε μια περίπτωση θα μπορούν να έχουν ευκολότερη και αμεσότερη πρόσβαση σε πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν. Θα μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες και απόψεις με άλλους επαγγελματίες, χρησιμοποιώντας μια κοινή και κατανοητή σε όλους γλώσσα (Scottish Executive, 2006).

Για τα παιδιά, τους εφήβους και τις οικογένειές τους, η ανταλλαγή πληροφοριών σημαίνει ότι δεν θα είναι πλέον απαραίτητο να επαναλαμβάνουν ξανά και ξανά την ιστορία τους, (πράγμα που δεν θεωρείται ιδιαίτερα ευχάριστο), με αποτέλεσμα να έρχεται πιο γρήγορα η βοήθεια όταν την χρειαστούν χωρίς τις ατελείωτες έρευνες και τις γραφειοκρατικές διαδικασίες που απαιτούνται.

Για τους επαγγελματίες σημαίνει, ότι θα είναι προετοιμασμένοι να αλλάξουν την τρέχουσα πρακτική και να εναρμονιστούν με το αναπτυξιακό μοντέλο. Θα διευκολυνθεί και θα συντομεύσει η διαδικασία της αρχικής συνέντευξης, προσφέροντας βοήθεια εκεί που την χρειάζονται και ενισχύοντας το αίσθημα ηθικής ικανοποίησης και επιβράβευσης που νιώθει ένας επαγγελματίας όταν πραγματικά προσφέρει.

Για τους διευθυντές υπηρεσιών παιδικής προστασίας σημαίνει κατανόηση του πως οι τοπικές αρχές θα αρχίσουν να στηρίζουν το μοντέλο καθώς και τις αλλαγές στην πράξη. Σωστή διανομή της δουλειάς και υποστήριξη ώστε να βελτιωθεί το σύστημα παιδικής προστασίας προς

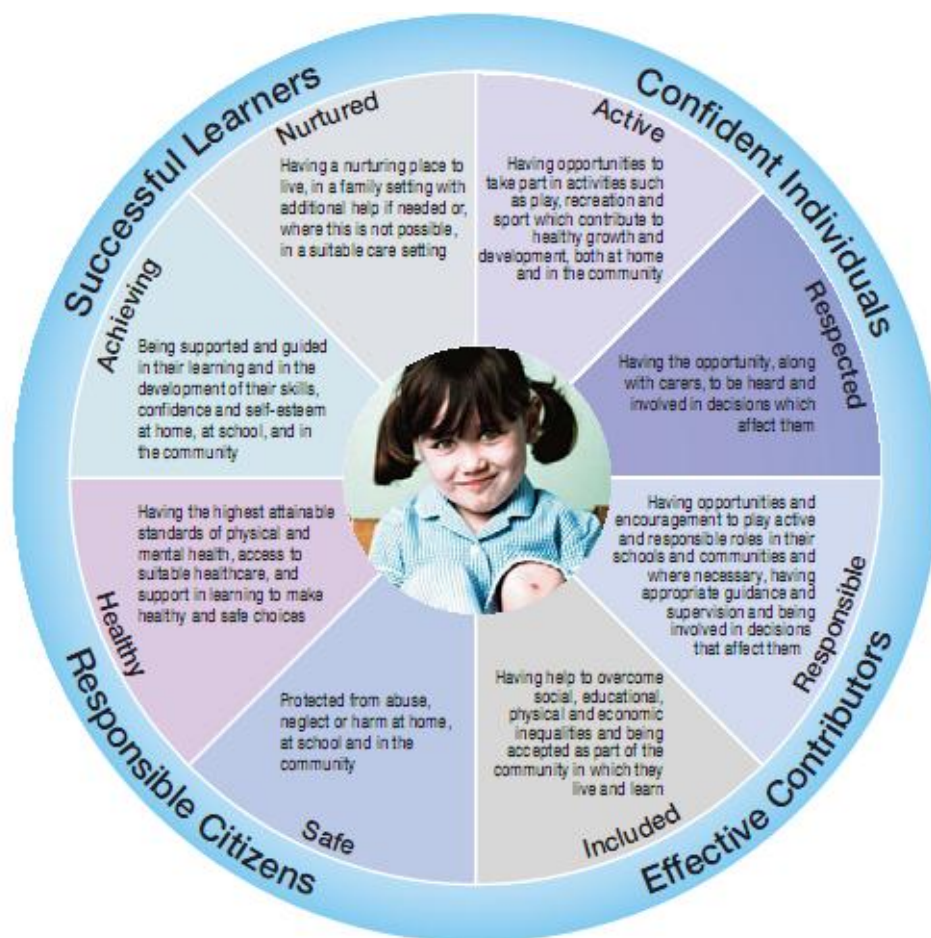
όφελος των παιδιών και των νεαρών ατόμων.

6.3 Η προσέγγιση GIRFEC

Το GIRFEC ενισχύει την δράση για την βελτίωση της ευημερίας όλων των παιδιών και των εφήβων. Οχτώ σημεία αναφοράς έχουν αναγνωρισθεί, σαν σημεία τα οποία τα παιδιά και τα νεαρά άτομα χρειάζονται για να προοδεύσουν στην τωρινή τους ζωή και στο μέλλον. Η ευημερία των παιδιών και των νεαρών ατόμων είναι το ζητούμενο της προσέγγισης αυτής και οι δείκτες για την ευημερία θεωρούνται οι ακόλουθοι:

1. Καλλιέργεια, ανατροφή, μόρφωση. Έχοντας ένα ασφαλές μέρος να ζουν, να μεγαλώνουν και να αναπτύσσονται, μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής και να έχουν τα σωστά εφόδια για το μέλλον.
2. Επίτευξη των στόχων τους. Να υποστηρίζονται και να καθοδηγούνται στην μάθηση και να αναπτύξουν τις ικανότητές τους στο σχολείο και στην κοινότητα.
3. Ισχυρή αυτοπεποίθηση. Η ανάπτυξη αξιών όπως αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση, είναι πολύ βασικές για την εξέλιξη του παιδιού στην εφηβεία αλλά και στην ενήλικη ζωή του. Κάθε άτομο πρέπει να σέβεται και να αγαπά τον εαυτό του, να αναγνωρίζει την αξία του και να πιστεύει σε αυτή.
4. Δράση-Ενεργητικότητα. Να έχουν τα παιδιά ευκαιρίες να παίρνουν μέρος σε δραστηριότητες, όπως το παιχνίδι, η δημιουργία και τα σπορ, που συμβάλλουν σε μια υγιή ανάπτυξη, στο σπίτι, στο σχολείο και στην κοινότητα.
5. Σεβασμός. Να τους δίνεται η ευκαιρία να ακούγεται η γνώμη τους, όταν το θέμα συζήτησης τους αφορά ή όταν πρόκειται να ληφθούν αποφάσεις που θα επηρεάσουν τη ζωή τους.
6. Υγεία. Να έχουν το υψηλότερο επίπεδο υγείας, τόσο σωματικά και ψυχολογικά, πρόσβαση στο σύστημα υγείας και υποστήριξη ώστε να μάθουν να κάνουν υγιείς και ασφαλείς επιλογές.

7. Υπευθυνότητα. Να έχουν ευκαιρίες και να ενθαρρύνονται να δραστηριοποιούνται σε υπεύθυνους ρόλους στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινότητα, να έχουν την κατάλληλη καθοδήγηση και να παίρνουν μέρος σε αποφάσεις που τους αφορούν.
8. Ασφάλεια. Να προστατεύονται από την κακοποίηση και την παραμέληση στο σπίτι, στο σχολείο και στην κοινότητα. Να έχουν βοήθεια ώστε να ανταπεξέλθουν σε κοινωνικές, εκπαιδευτικές, οικονομικές ανισότητες και να γίνουν αποδεκτά μέλη της κοινότητας στην οποία ζουν



Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2008/09/22091734/6>

Ανάκτηση στις: 08/05/10

Αυτοί είναι λοιπόν, οι 8 δείκτες ευημερίας που είναι βασικοί και απαιτούνται για όλα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα για να μεγαλώσουν, να

αναπτυχθούν και να φτάσουν στην ολοκλήρωσή τους. Το κάθε παιδί και νεαρό άτομο θα εξελιχθεί διαφορετικά, ανάλογα πάντα με τις περιστάσεις στις οποίες θα βρεθεί. Ωστόσο κάθε παιδί και νεαρό άτομο έχει το δικαίωμα να απαιτεί από τους ενήλικες, να του επιτρέψουν να αναπτυχθεί με όσους δυνατόν περισσότερους από τους δείκτες, που μπορούν να ολοκληρώσουν την ευημερία τους και την υγιή τους ανάπτυξη (Scottish Executive 2006).

Η κυβέρνηση της Σκωτίας, ευελπιστεί ότι όλα τα παιδιά που γίνονται δέκτες αυτού του νέου μοντέλου, θα γίνουν άτομα με αυτοπεποίθηση, μόρφωση, υγεία, καθώς και υπεύθυνοι πολίτες. Όλες οι υπηρεσίες που εργάζονται με παιδιά και νεαρά άτομα θα πρέπει να παίξουν τον ρόλο τους και να λάβουν ενεργό ρόλο στην επίτευξη των στόχων του GIRFEC.

Στην προσέγγιση αυτή, αντανακλώνται οι πολιτικές και οι στρατηγικές που σχεδιάστηκαν για να στηρίζουν τα παιδιά και τα νεαρά άτομα σε συγκεκριμένες καταστάσεις, μερικές από τις οποίες μπορεί να είναι:

- Προβλήματα ψυχικής υγείας, αυτοτραυματισμοί ή κίνδυνος αυτοκτονίας
- Επηρεασμός από σωματικές αναπηρίες ή θέματα μειονοτήτων
- Πρόσθετη ανάγκη ή στήριξη για μάθηση
- Φροντίδα, προσοχή σε ανάδοχες οικογένειες
- Ανάγκη συμβουλευτικής σεξουαλικής υγείας
- Χρήση ουσιών
- Ενδοοικογενειακή βία
- Έκθεση σε trafficking
- Νεανικές αναζητήσεις
- Κατηγορίες ή συλλήψεις για αντικοινωνική συμπεριφορά
- Γονείς νεαρής ηλικίας
- Πρόσφυγες
- Λαμβάνοντες επιδόματα ή στεγαστική υποστήριξη

6.4 Τα κύρια συστατικά μέρη

Το GIRFEC βασίζεται σε δέκα κεντρικά σημεία, τα οποία επιβάλλονται σε κάθε περίπτωση. Αυτά είναι η καρδιά του GIRFEC:

1. Επικέντρωση στην βελτίωση της ευημερίας για τα παιδιά, τους νέους και τις οικογένειές τους, βασιζόμενοι σε μια γενικότερη και κατανόηση του τι είναι ευημερία.
2. Μια κοινή προσέγγιση που συναινεί στο μοίρασμα πληροφοριών όπου αυτό απαιτείται.
3. Σωστή αξιολόγηση, σχεδιασμός και μεσολάβηση για βοήθεια.
4. Μια προσέγγιση συνεργασίας που αναγνωρίζει ανησυχίες, ανάγκες, ενέργειες και εκβάσεις βασισμένες στους δείκτες της ευημερίας,
5. Εξειδικευμένα πλάνα προστασίας, αξιολογήσεις και αποφάσεις που λαμβάνονται την κατάλληλη ώρα προσφέροντας την κατάλληλη βοήθεια.
6. Σταθερά υψηλά επίπεδα συνεργασίας και επικοινωνίας όταν συνεργάζονται υπηρεσίες σε τοπικό αλλά και σε εθνικό επίπεδο.
7. Ένας επικεφαλής επαγγελματίας προκειμένου να επιβλέπει και να συνεργάζεται με τους άλλους επαγγελματίες.
8. Μεγιστοποίηση των ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού των υπηρεσιών, ώστε να παρέχεται βοήθεια το συντομότερο δυνατό σε όποιον την χρειάζεται.
9. Ένα αξιόπιστο και ικανό προσωπικό σε όλες τις υπηρεσίες που αφορούν την παιδική προστασία.
10. Η ικανότητα ανταλλαγής δημογραφικών στοιχείων, αξιολογήσεων και πληροφοριών ηλεκτρονικά, μεταξύ των υπηρεσιών (The Scottish Government, (2006): Analysis and Getting it right for every child: A Discussion Paper)

6.5 Αρχές και αξίες του GIRFEC

Οι κοινές αρχές και αξίες, είναι τα θεμέλια της προσέγγισης GIRFEC. Μια από τις πηγές έμπνευσης του είναι το Children's Charter, το οποίο αντανακλά τη νομοθεσία ,τις διαδικασίες και την επαγγελματική εξειδίκευση. Οι αξίες και οι αρχές αυτές είναι:

Πρόωθηση της ευημερίας των παιδιών και των νεαρών ατόμων

Βασίζεται στην κατανόηση του πως τα παιδιά και τα νεαρά άτομα αναπτύσσονται μέσα στις οικογένειές τους και στις κοινότητες τις οποίες ζουν και απευθύνονται σε αυτές για την ικανοποίηση των αναγκών τους.

Ασφάλεια των παιδιών και των νεαρών ατόμων

Η συναισθηματική και σωματική ασφάλεια είναι θεμελιώδης για την παιδική προστασία.

Τοποθέτηση του παιδιού στο κέντρο του ενδιαφέροντος

Τα παιδιά και οι νέοι θα πρέπει να έχουν άποψη και ελευθερία λόγου και πάντα να λαμβάνονται υπ' όψιν όταν πρόκειται να ληφθούν αποφάσεις που τα αφορούν.

Εφαρμογή ολιστικής προσέγγισης

Αναγνωρίζοντας τι συμβαίνει σε ένα κομμάτι της ζωής του παιδιού είναι πολύ πιθανόν να επηρεάζονται και άλλοι τομείς της ζωής του.

Πρόωθηση δυνατοτήτων για απόκτηση δεξιοτήτων

Στήριξη παιδιών και νεαρών ατόμων όπου απαιτείται, ώστε να αποκτήσουν τα δέοντα για να πορευτούν στο μέλλον.

Ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους

Τα παιδιά και τα νεαρά άτομα θα πρέπει να νιώθουν σίγουροι για τον εαυτό τους ,ικανά να ανταπεξέλθουν και να χειριστούν κάθε τι που θα προκύψει στην ζωή τους.

Άμεση παροχή πρόσθετης βοήθειας όποτε χρειαστεί.

Παροχή βοήθειας από εξειδικευμένους επαγγελματίες και συνεργάτες το συντομότερο δυνατό όσον αφορά μόνιμες αλλά και έκτακτες ανάγκες.

Συνεργασία με την οικογένεια.

Υποστήριξη και συνεργασία με τους γονείς και τους κηδεμόνες των παιδιών, εφόσον εκείνοι γνωρίζουν καλύτερα από όλους, τι ακριβώς χρειάζεται το παιδί τους και τι είναι περισσότερο βοηθητικό ώστε να λειτουργήσουν σαν οικογένεια.

Εχεμύθεια.

Οι επαγγελματίες θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί με τις πληροφορίες που μοιράζονται όσον αφορά τα παιδιά και τις οικογένειές τους .οι πληροφορίες θα πρέπει να μεταφέρονται μόνο όπου είναι απαραίτητο και στους συνεργάτες που ασχολούνται άμεσα με την συγκεκριμένη υπόθεση.

Πρώθηση των αξιών σε όλες τις επαγγελματικές σχέσεις.

Σεβασμός, υπομονή, ειλικρίνεια, ευελιξία και ακεραιότητα είναι οι ποιοτικές αξίες που πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις επαγγελματικές αλλά και τις δι-επαγγελματικές σχέσεις.

Ισότιμη βοήθεια

Οι επαγγελματίες θα πρέπει να προσφέρουν την βοήθεια τους όπου τους ζητηθεί χωρίς να κάνουν διακρίσεις σε χρώμα, εθνικότητα, φύλο, θρησκευτικές πεποιθήσεις και σεξουαλικές προτιμήσεις.

Χτίσιμο ενός ανταγωνιστικού εργατικού δυναμικού που να προωθεί την ευημερία παιδιών και νέων.

Η σωστή επιλογή και εκπαίδευση του προσωπικού είναι πάρα πολύ σημαντική για την σωστή λειτουργία και αποδοτικότητα της υπηρεσίας.

6.6 Η εφαρμογή του GIRFEC

Τα θεμέλια της προσέγγισης GIRFEC, βρίσκονται στη στήριξη που παρέχεται στην οικογένεια και στην κοινότητα γενικότερα. Στην εφαρμογή του GIRFEC, χρειάζεται ένας επικεφαλής επαγγελματίας που να συντονίζει την δουλειά όταν δύο ή περισσότερες υπηρεσίες συνεργάζονται. Ο σωστός συντονισμός θεωρείται ο ακρογωνιαίος λίθος της εφαρμογής του GIRFEC

Το GIRFEC σκοπεύει στην ύπαρξη ενός δικτύου στήριξης που προωθεί την ευημερία τόσο για τα παιδιά και τους εφήβους όσο και για τις οικογένειές τους. Το δίκτυο αυτό θα περιλαμβάνει πάντα, τις οικογένειες, τους κηδεμόνες και τις εθνικές υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης (Scottish

Executive 2006).

6.6.1 Ο ρόλος του επικεφαλής επαγγελματία στην εφαρμογή του μοντέλου

Όπως προαναφέρθηκε, όταν δύο ή περισσότερες υπηρεσίες συνεργάζονται σε πλαίσιο παροχής βοήθειας σε παιδιά, νέους και στις οικογένειές τους, απαιτείται ένας καλός συντονισμός από έναν ικανό επαγγελματία. Ο ρόλος του είναι:

- Να επιβεβαιώσει ότι το παιδί, το νεαρό άτομο και η οικογένειά του, αντιλαμβάνονται τι ακριβώς συμβαίνει, ώστε να μπορέσουν να συμμετάσχουν στις αποφάσεις που τους αφορούν.
- Να είναι ο συνδετικός κρίκος μεταξύ εξυπηρετούμενων και επαγγελματιών. Να προωθεί την ομαδική εργασία μεταξύ των υπηρεσιών και των οικογενειών.
- Να θέτει σε εφαρμογή το πλάνο παιδικής προστασίας που αποφασίζεται για κάθε περίπτωση.
- Να έχει καλές επαγγελματικές σχέσεις με τους επαγγελματίες των άλλων υπηρεσιών.
- Να στηρίζει το προσωπικό και των άλλων υπηρεσιών που συνεργάζονται και που τους έχουν ανατεθεί δύσκολοι και απαιτητικοί ρόλοι.
- Να διαβεβαιώνεται τον εξυπηρετούμενο ότι θα συνεχίζει να λαμβάνει την στήριξη που χρειάζεται ακόμη και αν παραπεμφθεί σε άλλη υπηρεσία ή αναλάβει στην θέση του επικεφαλής, κάποιος άλλος επαγγελματίας.
- Να βεβαιωθεί ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στους φακέλους των παιδιών είναι ακριβείς και ισχύουν στην παρούσα φάση.
- Όταν η εκτίμηση, ο σχεδιασμός και η δράση είναι απαραίτητα οι επαγγελματίες σχεδιάζουν το μοντέλο GIRFEC το οποίο συνδυάζει γνώση, θεωρία και σωστή εφαρμογή της πρακτικής.

Το μοντέλο GIRFEC μπορεί να χρησιμοποιηθεί από επαγγελματίες σε όλες τις υπηρεσίες που δουλεύουν με παιδιά, νεαρά άτομα και με οικογένειες. Παρέχει ένα πλαίσιο ανάλυσης πληροφοριών για τις υπηρεσίες σε μια συνεχόμενη διαδικασία κατανόησης των αναγκών των παιδιών και των νέων. Ορίζει ανάγκες και κινδύνους σαν δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος. Παράλληλα προωθεί την συμμετοχή των εξυπηρετούμενων και των οικογενειών τους στην συλλογή πληροφοριών και στη λήψη αποφάσεων, σαν αναπόσπαστο κομμάτι της αξιολόγησης και του πλάνου δράσης.

Τα συστατικά μέρη αυτού του μοντέλου έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι χρηστικά για όλες τις υπηρεσίες. Αυτό θα βοηθήσει στην παροχή μια κοινής κατανόησης των αναγκών των παιδιών και των νεαρών ατόμων, θα αναγνωρίσει τις ανησυχίες τους και θα προσπαθήσει να δώσει λύσεις.

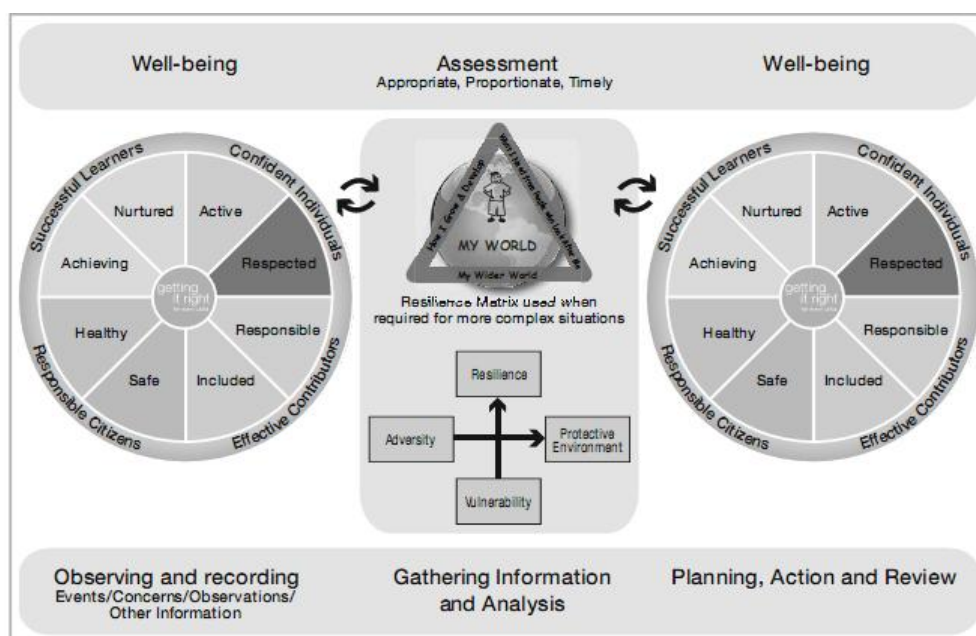
6.6.2 Τα εργαλεία εφαρμογής

Το μοντέλο GIRFEC περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

Βήμα 1^ο: Παρατήρηση και καταγραφή (γεγονότων, ανησυχιών και άλλων πληροφοριών)

Βήμα 2^ο: Συγκέντρωση πληροφοριών και ανάλυση

Βήμα 3^ο: Σχεδιασμός, δράση και απολογισμός



Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2008/09/22091734/10>

Ανάκτηση στις: 08/05/10

Υπάρχουν έξι εργαλεία στο GIRFEC από τα οποία οι επαγγελματίες μπορούν να διαλέξουν το κατάλληλο για κάθε περίπτωση ή να κάνουν συνδυασμούς.

- Χρήση των δεικτών ευημερίας για να καταγράψουν ή να μοιραστούν πληροφορίες που μπορεί να υποδηλώνουν ανάγκη ή ανησυχία και κατ' επέκταση να δράσουν .
- Χρήση του τριγώνου (ο κόσμος μου) για να ερευνήσουν τις πληροφορίες και ενδεχομένως συλλογή περισσότερων πληροφοριών

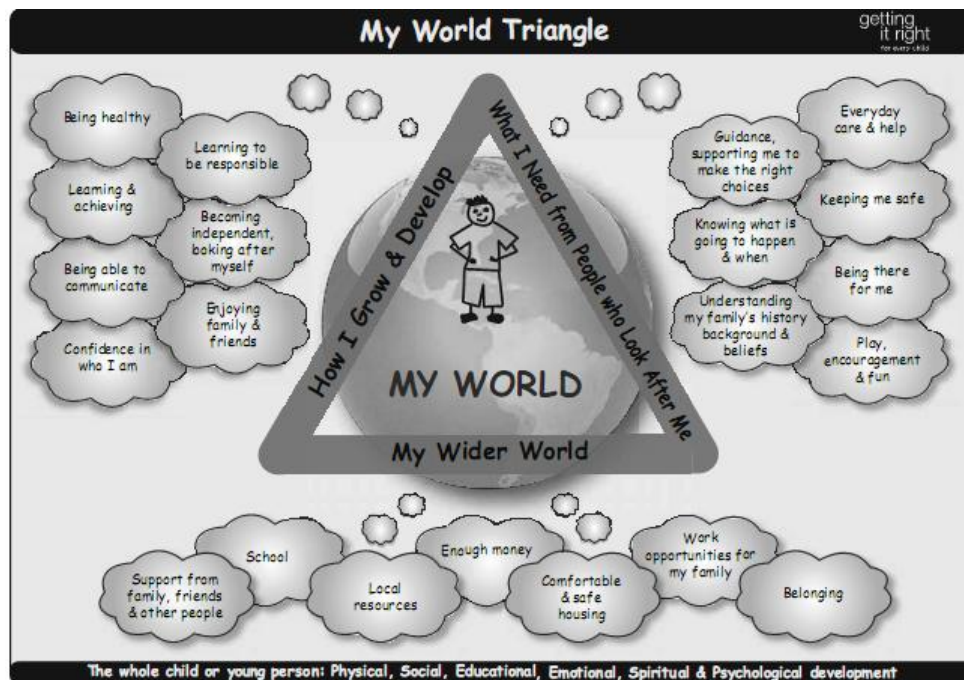
για τις ανάγκες των παιδιών.

- Χρήση του πλέγματος ευελιξίας ώστε να βοηθήσει στην οργάνωση και ανάλυση πληροφοριών .
- Συνοψίσεις αναγκών που δεν συνάδουν με τους δείκτες ευημερίας.
- Οικοδόμηση πλάνου και αντίστοιχη δράση.
- Ανασκόπηση / απολογισμός του πλάνου

Οι **οχτώ δείκτες ευημερίας** έχουν αναφερθεί παραπάνω και έχουν αναγνωριστεί σαν τα σημεία που απαιτούνται για μια υγιή και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των παιδιών. Είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις που χρειάζεται ένα παιδί για να έχει μια ευτυχισμένη παιδική ηλικία καθώς και τα εφόδια για ένα μέλλον που το παιδί θα μπορεί να ανταπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις της ζωής. Οι δείκτες ευημερίας χρησιμοποιούνται με διάφορους τρόπους:

- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή πληροφοριών για ένα παιδί ή νεαρό άτομο και να καταγράψουν την πρόοδο τους στις παγκόσμιες υπηρεσίες. Σε μερικές περιπτώσεις η πρόοδος καταγραφής που χρησιμοποιεί τους δείκτες ευημερίας θα επιτρέψει στους επαγγελματίες να προσδιορίσουν τις ανησυχίες που γίνονται προφανείς μόνο από τις συσσωρευτικές πληροφορίες ή τα ενιαία αρχεία των υπηρεσιών.
- Οι δείκτες ευημερίας μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να χτίσουν την καταγραφή μιας συγκεκριμένης ανησυχίας που μπορεί να προκληθεί και να χρειαστεί περαιτέρω αξιολόγηση και δράση από τους επαγγελματίες. Μια ανησυχία επίσης μπορεί να αφορά όχι άμεσα, αλλά έμμεσα το παιδί, όταν για παράδειγμα ένα μέλος της οικογένειας κάνει χρήση αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών.
- Οι δείκτες ευημερίας χρησιμοποιούνται επίσης όταν κατασκευάζεται ένα σχέδιο ή αναθεωρείται για να συνοψίσουν τις ανάγκες των παιδιών και των νεαρών ατόμων.

Το τρίγωνο (ο κόσμος μου) εισάγει έναν νοητό χάρτη που βοηθά τους επαγγελματίες να κατανοήσουν τον κόσμο των παιδιών και των νεαρών ατόμων. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εξερευνήσει τις εμπειρίες τους σε κάθε στάδιο της ανάπτυξής τους.



Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2008/09/22091734/10>

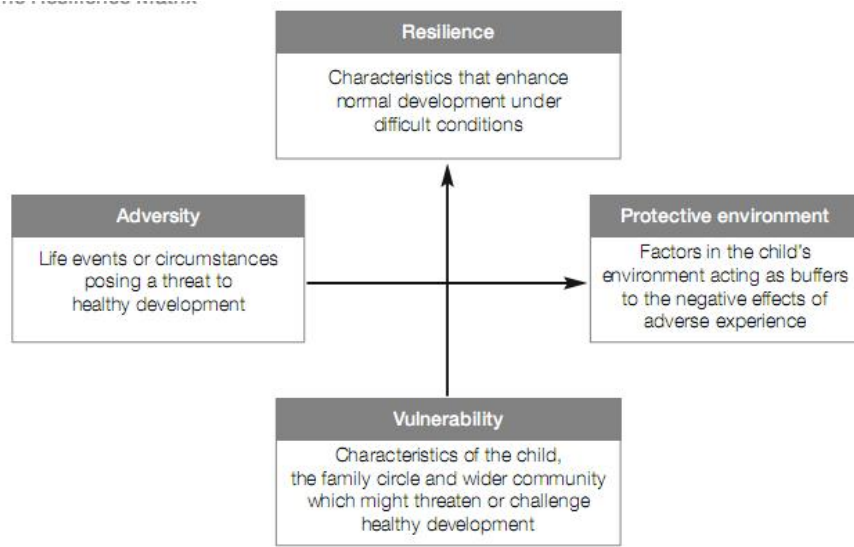
Ανάκτηση στις: 08/05/10

Χρησιμοποιώντας το τρίγωνο (ο κόσμος μου), επιτυγχάνεται η συλλογή πληροφοριών για τις ανάγκες του παιδιού ή του νεαρού ατόμου. Είναι ιδιαίτερα βοηθητικό να χρησιμοποιηθεί το τρίγωνο για να συγκεντρωθούν περισσότερες πληροφορίες από άλλους επαγγελματίες αλλά και από τα ίδια τα παιδιά. Πληροφορίες για την υγεία, την εκπαίδευση, τον τρόπο μάθησης, και τη συμπεριφορά τους. Η χρησιμοποίηση του τριγώνου επιτρέπει στους επαγγελματίες να εξετάσουν συστηματικά:

- Πως το παιδί ή το νεαρό άτομο μεγαλώνει και αναπτύσσεται
- Τι χρειάζεται από τους ανθρώπους που το φροντίζουν

- Τον αντίκτυπο που έχει στα παιδιά ο ευρύτερος κόσμος τους

Το πλέγμα ευελιξίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ένα απλό ή πολύ-υπηρεσιακό περιβάλλον. Στηρίζει τους επαγγελματίες να αναλύσουν τις σύνθετες πληροφορίες που έχουν συλλέξει.



Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2008/09/22091734/10>

Ανάκτηση στις 08/05/10

Το πλέγμα ευελιξίας χρησιμοποιείται για την ανάλυση των πληροφοριών. Η έννοια της ευελιξίας είναι θεμελιώδης στην ευημερία των παιδιών και των νεαρών ατόμων και χρησιμοποιείται στις αξιολογήσεις από τους επαγγελματίες από πολλές υπηρεσίες. Οι επαγγελματίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν το πλέγμα ευελιξίας για την κατανόηση των πιέσεων. Μπορούν να ομαδοποιήσουν τις πληροφορίες γύρω από τους τέσσερις τίτλους της ευελιξίας, της ευπάθειας, του προστατευτικού περιβάλλοντος και των αντιξοοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

7.1 Εισαγωγή

Ο θεσμός της αναδοχής και της υιοθεσίας αφορά τη φροντίδα παιδιών που δεν μπορούν να ζήσουν με την βιολογική τους οικογένεια για ποικίλους λόγους. Ο νόμος του 1995 (Children's (Scotland) Act 1995) απαιτεί τα τμήματα κοινωνικής εργασίας να έχουν σαν προτεραιότητα την επιστροφή των παιδιών στην βιολογική τους οικογένεια. Οι ανάδοχοι γονείς συνεργάζονται συχνά με το τμήμα κοινωνικής εργασίας, με άλλους επαγγελματίες και με τους βιολογικούς γονείς ώστε αυτό να επιτευχθεί.

7.2 Αναδοχή

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο δεν μπορεί να παραμείνει με την οικογένεια του: κακοποίηση, παραμέληση, χρήση ναρκωτικών, οικογενειακή κρίση κ.α.

7.2.1 Κριτήρια για να γίνει κάποιος ανάδοχος

- Πρέπει να είναι πάνω από 21 ετών
- Μπορεί να είναι ανύπαντρος, άντρας ή γυναίκα, παντρεμένο ζευγάρι ή ζευγάρι με σταθερή σχέση. Είναι επίσης σημαντικό όταν πρόκειται για ζευγάρι να είναι απόφαση και των δυο.
- Μπορεί οι αιτούντες για αναδοχή να μην έχουν οι ίδιοι παιδιά. Ωστόσο στην αίτηση τους πρέπει να δηλώσουν τις εμπειρίες που έχουν με παιδιά. Εάν οι αιτούντες έχουν παιδιά που ζουν μαζί τους τα παιδιά θα πρέπει και αυτά να συμφωνούν.
- Κάποιοι ανάδοχοι μπορεί να εργάζονται οπότε το πρόγραμμα προσαρμόζεται ανάλογα με το ωράριο τους. Για παράδειγμα αν ο

ανάδοχος εργάζεται πρωί, θα πρέπει να φροντίζει ένα παιδί που πηγαίνει σχολείο και όχι ένα παιδί προσχολικής ηλικίας.

Οι ανάδοχοι γονείς πληρώνονται και φορολογούνται. Πληρώνονται ξεχωριστά για κάθε παιδί ανάλογα με την ηλικία του και τις ανάγκες του.

7.2.2 Είδη αναδοχής

Επείγουσα αναδοχή

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου ένα παιδί μπορεί να απομακρυνθεί άμεσα από την οικογένεια του. Μπορεί να υπάρχει μια οικογενειακή κρίση, ή να γίνεται έρευνα για υπόθεση κακοποίησης ή -σπάνια- κάποιος άλλος ανάδοχος για κάποιο λόγο θέλει να αφήσει το παιδί. Στις επείγουσες αυτές περιπτώσεις εκείνη την στιγμή υπάρχουν πολύ λίγες πληροφορίες για το παιδί ή την οικογενειακή του κατάσταση. Οι ανάδοχοι θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι καθώς είναι πολύ πιθανόν να αντιμετωπίσουν από την πλευρά του παιδιού επιθετική συμπεριφορά λόγω της ξαφνικής απομάκρυνσης του από το σπίτι. Ο χρόνος που διαρκεί η επείγουσα αναδοχή μπορεί να είναι από δύο έως τρεις νύχτες έως και αρκετές βδομάδες ανάλογα με τις ανάγκες του παιδιού.

Βραχυπρόθεσμη αναδοχή

Είναι δύσκολο να καθοριστεί ο χρόνος τέτοιου είδους αναδοχής που μπορεί να συμβεί για διάφορους λόγους:

- Παράταση χρόνου της επείγουσας αναδοχής για λόγους συνεργασίας με την φυσική οικογένεια ώστε το παιδί να επιστρέψει στο σπίτι του!
- Μια συγκεκριμένη προσχεδιασμένη περίοδος για φροντίδα του παιδιού ώστε να εργαστούν οι γονείς πάνω στο πρόβλημα τους.

- Όταν υπάρξει απόφαση το παιδί να μην επιστρέψει τελικά στην φυσική του οικογένεια θα υπάρξει μια περίοδος προετοιμασίας για το παιδί, από την ανάδοχη οικογένεια έως ότου το παιδί υιοθετηθεί.

Μακροπρόθεσμη αναδοχή

Υπάρχουν περιπτώσεις μεγαλύτερων παιδιών που δεν μπορούν πλέον να γυρίσουν στις οικογένειες τους ωστόσο ούτε μπορούν να υιοθετηθούν. Ωστόσο τα παιδιά αυτά εξακολουθούν να έχουν την ανάγκη της υποστήριξης , της αποδοχής και της καθοδήγησης ώστε να μεταβούν επιτυχώς στην ενήλικη ζωή τους. Αυτά τα παιδιά θα χρειαστεί να παραμείνουν υπό αναδοχή σε μακροπρόθεσμη βάση.

7.3 Υιοθεσία

Τα άτομα που υποβάλλουν αίτηση για υιοθεσία είναι πιθανόν να μην μπορούν να αποκτήσουν δικά τους παιδιά ή για ποικίλους λόγους θέλουν να διευρύνουν την οικογένειά τους. Πολλές φορές ανάδοχοι γονείς που έχουν υπό την προστασία τους κάποιο παιδί για πολύ καιρό συνήθως, διεκδικούν την υιοθεσία τους.

7.3.1 Προϋποθέσεις για υιοθεσία

Οι αιτούντες για υιοθεσία πρέπει να είναι πάνω από 21 ετών. Δεν υπάρχει όριο στην ηλικία ωστόσο η ηλικία είναι ένας παράγοντας που θα ληφθεί υπ όψιν. Ένα άτομο που ζει μόνο του και δεν είναι παντρεμένο, μπορεί να υιοθετήσει, ωστόσο και ένα ζευγάρι που είναι παντρεμένο μπορεί να υιοθετήσει. Εάν ένα ανύπαντρο ζευγάρι συζεί και έχουν μια σταθερή σχέση μόνο ο ένας μπορεί να υποβάλλει αίτηση για υιοθεσία ωστόσο κατά την αξιολόγηση λαμβάνεται υπ όψιν και η γνώμη του άλλου. Μπορεί να έχει δικό του σπίτι αλλά μπορεί και να νοικιάζει. Στην περίπτωση που νοικιάζει γίνεται συζήτηση και με τον ιδιοκτήτη.

Σημαντικά σημεία που ορίζονται από το νόμο απαραίτητα για την προσαρμογή των παιδιών στο νέο οικογενειακό περιβάλλον είναι τα εξής:

- Τα παιδιά πάνω από την ηλικία των 12 πρέπει να έχουν δικό τους δωμάτιο.
- Τα παιδιά κάτω των 5 ετών , η ένα παιδί οποιασδήποτε ηλικίας με αναπνευστικά προβλήματα πρέπει να ζουν σε ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τον καπνό του τσιγάρου. Οι ανάδοχοι γονείς δεν πρέπει να καπνίζουν μπροστά στα παιδιά ούτε να επιτρέπουν στα παιδιά να καπνίζουν μέσα στο σπίτι. Επίσης πρέπει να τα συμβουλεύουν για τις βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος. Αυτό ισχύει και για τους ανάδοχους και για αυτούς που υιοθετούν παιδιά.
- Εάν κάποιος υποβάλλει αίτηση για αναδοχή ή υιοθεσία θα χρειαστεί να δώσει την συναίνεση του για να γίνουν κάποιοι έλεγχοι διαφόρων ειδών (έλεγχος υγείας, ποινικού μητρώου, οικονομικός έλεγχος, κα) όσον αφορά αυτόν αλλά και όποιον άλλον ενήλικα ζει μέσα στο ίδιο σπίτι.
- Ιατρικές πληροφορίες και εξετάσεις
- Έλεγχος του ποινικού μητρώου. Εάν κάποιος έχει προηγουμένα με τον νόμο αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να κάνει αίτηση αλλά κάποια είδη παραπτώματων μπορεί να συμβάλλουν στο να απορριφθεί η αίτηση. Όλα τα θέματα συζητούνται με πλήρη εχεμύθεια με τον αιτούντα.
- Συστάσεις από εργοδότες

Οι αιτούντες θα πρέπει να δώσουν τα ονόματα και τις διευθύνσεις τριών προσώπων (όχι συγγενών) που να τους γνωρίζουν καλά και να μιλήσουν ειλικρινά για αυτούς και τους λόγους που θέλουν να γίνουν ανάδοχοι ή να υιοθετήσουν (Dundee City Council, 2010: Fostering and adoption).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΣΚΩΤΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

8.1 Εισαγωγή

Στη Σκωτία υπάρχει πληθώρα υπηρεσιών που στηρίζουν τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Οι οργανισμοί που αναφέρονται στη συνέχεια, είναι κυρίως εθελοντικοί, μη κυβερνητικοί. Στην πλειοψηφία τους οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν στις οικογένειες.

8.2 Υπηρεσίες για τα παιδιά

Barnardo's Bridge Project

Το πρόγραμμα αυτό δουλεύει με παιδιά και εφήβους που παρουσιάζουν βίαη συμπεριφορά. Οι περισσότερες παραπομπές γίνονται απευθείας από τους κοινωνικούς λειτουργούς. Το πρόγραμμα παρέχει εκπαίδευση σε γονείς και επαγγελματίες.

Bookstart

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που στοχεύει να φέρει σε επαφή τα παιδιά ηλικίας 0-3 ετών με τα βιβλία. Το πακέτο αυτό διανέμεται δωρεάν από τους επισκέπτες υγείας μέσα στους πρώτους 12 μήνες. Επίσης οι γονείς μπορούν να τα προμηθευτούν από οποιαδήποτε βιβλιοθήκη στην πόλη τους ή από τους παιδικούς σταθμούς.

Child Protection Line

Πρόκειται για μια τηλεφωνική γραμμή ανοιχτή όλο το 24ωρο που ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο του 2007. Η κλήση είναι δωρεάν καθώς πρόκειται για κρατική υπηρεσία. Το προσωπικό κατάλληλα εκπαιδευμένο παραπέμπει στις αρμόδιες τοπικές υπηρεσίες.

Inclusion Group

Πρόκειται για μια κρατική υπηρεσία που σκοπός της είναι να προστατεύει παιδιά και εφήβους. Δρα σε διάφορους τομείς όπως προστασία, εκπαίδευση και στήριξη παιδιών με ειδικές ανάγκες, παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες και παιδιών με προβλήματα συμπεριφοράς.

Ardler toy library

Πρόκειται για την βιβλιοθήκη του Ardler όπου λειτουργεί αίθουσα παιχνιδιών. Όλα τα παιχνίδια είναι διαθέσιμα και μπορούν να νοικιαστούν.

Pre School Home Visiting Service

Η υπηρεσία αυτή επισκέπτεται τα σπίτια των οικογενειών με παιδιά έως και 5 ετών που χρειάζονται βοήθεια. Τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν ποικίλουν, και σχετίζονται είτε με την ανάπτυξη των παιδιών, είτε με την συμπεριφορά τους, είτε να αντιμετωπίζουν τα παιδιά μαθησιακές δυσκολίες. Το προσωπικό απαρτίζεται από δασκάλους προσχολικής αγωγής.

Little Gum team -Sports centers

Πρόκειται για ένα σύλλογο αθλητικών δραστηριοτήτων για παιδιά προσχολικής ηλικίας που σκοπό έχει να διδάξει στο παιδί να αγαπά την άθληση και να αναπτύξει κοινωνικές δεξιότητες μέσα από το παιχνίδι και την διασκέδαση.

Kids Unlimited

Ο χώρος απευθύνεται σε παιδιά 7-13 ετών προσφέροντας στήριξη και διασκέδαση δίνοντάς τους την ευκαιρία να ξεφύγουν από την καθημερινότητά τους η οποία ίσως να μην είναι και τόσο ευχάριστη. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν παιδιά που στην οικογένειά τους υπάρχουν άτομα με αναπηρία.

Spectrum

Η υπηρεσία απευθύνεται σε παιδιά και εφήβους με αυτισμό. Περιλαμβάνει προγράμματα εξωσχολικών δραστηριοτήτων, αναλόγως βέβαια με την κατάσταση, την ηλικία και την ικανότητα των παιδιών.

Speech and Language Therapy Service

Η υπηρεσία επικεντρώνεται στα παιδιά που έχουν προβλήματα με τον λόγο και την γλώσσα. Οι λογοθεραπευτές της υπηρεσίας συνεργάζονται με παιδικούς σταθμούς, σχολεία και κλινικές. Απαραίτητοι συνεργάτες τους είναι οι γονείς εφόσον η συγκατάθεσή τους για την έναρξη των συνεδριών είναι απαραίτητη, όπως επίσης και η στήριξη και ενθάρρυνση προς τα παιδιά τους είναι πολύ σημαντική και καθοριστική για την επιτυχία των θεραπειών.

8.3 Υπηρεσίες για την οικογένεια

Family Support Service – Social Work Department

Η ομάδα αυτή παρέχει ένα πλήθος υπηρεσιών για την στήριξη των παιδιών 0-12 ετών και των οικογενειών τους. Γονική στήριξη, δουλειά με όλη την οικογένεια, ατομικές και ομαδικές συνεδρίες με παιδιά, συνεργασία με άλλες εθελοντικές υπηρεσίες που μπορεί να παραπέμψουν περιπτώσεις, είναι μερικές από τις υπηρεσίες που παρέχουν.

Barnardo's Family Support Team

Υποστηρίζει οικογένειες που τα παιδιά τους αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες. Παρέχει βοήθεια και στήριξη στα παιδιά μέσα από δραστηριότητες, καθώς και εκπαίδευση και συμβουλευτική γονέων για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Barnardo's Polepark Family Service

Υποστηρίζει παιδιά (και τις οικογένειές τους), που έχουν κακοποιηθεί ή κινδυνεύουν να κακοποιηθούν. Προσφέρει στήριξη και θεραπεία στα παιδιά για όσο εκτιμάται ότι χρειάζεται. Οι παραπομπές γίνονται από το τμήμα κοινωνικής υπηρεσίας.

Barnardo's Space Project

Στηρίζει μικρά παιδιά και τις οικογένειές τους που αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στο σπίτι ή στο σχολείο. Οι δυσκολίες μπορεί να σχετίζονται με εκπαιδευτικά θέματα, συναισθηματικά θέματα, συμπεριφοράς ή υγείας. Εάν τα θέματα υγείας είναι πολύ σοβαρά, όπως παιδιά φορείς HIV ή πάσχοντα από χρόνιες σοβαρές παθήσεις, το πρόγραμμα συνεχίζει να στηρίζει τα παιδιά και σε μεγαλύτερη ηλικία.

Access to learning

Το πρόγραμμα αυτό συνεργάζεται και με άλλους οργανισμούς και επικεντρώνεται στους αλλοδαπούς γονείς με παιδιά από 0-5 ετών. Πρόκειται για πρόγραμμα εκμάθησης αγγλικής γλώσσας τόσο για τους γονείς όσο και τα παιδιά. Βοηθά τα παιδιά να αφομοιώσουν καλύτερα ότι μαθαίνουν στο σχολείο και βοηθά τους γονείς να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους, αναπτύσσοντας επικοινωνιακές ικανότητες με την κοινότητα. Το πρόγραμμα επίσης παρέχει μαθήματα υπολογιστή, μαθήματα νέων παιχνιδιών για γονείς και παιδιά, αθλητικές δραστηριότητες, ζωγραφική, συνεδρίες για βελτίωση της διάθεσης και πολλά ακόμη. Εάν υπάρχει ανάγκη οι επισκέψεις μπορούν να γίνουν από τους επαγγελματίες και στο σπίτι της οικογένειας.

Home Start

Πρόκειται για έναν εθελοντικό οργανισμό που σκοπός του είναι να στηρίζει οικογένειες με παιδιά κάτω των 5 ετών που βιώνουν δυσάρεστες καταστάσεις με αιτία το έντονο στρες.

Children 1st

Η αποστολή του είναι να προσφέρει σε κάθε παιδί στην Σκωτία μια ασφαλή και προστατευμένη παιδική ηλικία. Στηρίζει τα ευάλωτα παιδιά και τις οικογένειές τους. Στις υπηρεσίες που παρέχονται περιλαμβάνονται οικογενειακές συνεδρίες, ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσα στην οικογένεια, «χτίσιμο» μιας ικανής οικογένειας και οτιδήποτε άλλο αφορά το παιδί και την ανάπτυξή του.

Early Years Outdoor Project

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε γονείς και στα παιδιά τους (2-5 ετών) και ανήκει στο τμήμα εκπαίδευσης (education department early years team). Προσφέρει πολλές δραστηριότητες εκτός πόλης, εκδρομές και γνωριμία των παιδιών με το περιβάλλον.

Aberlour outreach in Dundee

Η υπηρεσία αυτή δουλεύει με οικογένειες στα σπίτια τους και σκοπός της είναι, να βοηθήσει τους γονείς που αντιμετωπίζουν προβλήματα χρήσης ουσιών καθώς και να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τόσο των ίδιων όσο και των παιδιών τους. Πρόκειται για γονείς που τα παιδιά τους είναι μικρότερα των 12 ετών. Όλα τα μέλη της οικογένειας είναι πολύ σημαντικό να εμπλακούν στη διαδικασία ώστε να υπάρξει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Οι οικογένειες μπορούν να παραπεμφθούν από μόνες τους ή από τον κοινωνικό λειτουργό που ήδη δουλεύει μαζί τους.

Brooksbank Child Safety Section

Το σχήμα αυτό έχει σκοπό να βοηθήσει τις οικογένειες με χαμηλό εισόδημα που δεν μπορούν να αγοράσουν τον εξοπλισμό του σπιτιού τους, καθώς και πράγματα που είναι αναγκαία σε ένα σπίτι ειδικά όταν υπάρχουν παιδιά. Οι αιτούντες θα πρέπει να είναι κάτοικοι της περιοχής και να έχουν ένα τέκνο τουλάχιστον κάτω των 5 ετών. Προτεραιότητα δίνεται στις μονό - γονικές οικογένειες και σε εκείνες με χαμηλό εισόδημα.

Childcare @ Home

Παρέχει φύλαξη παιδιών στο σπίτι τους, καθημερινά, από τις 7 το πρωί ως τις 10 το βράδυ. Αφορά γονείς που εργάζονται ή σπουδάζουν. Τη φύλαξη αναλαμβάνει εκπαιδευμένο προσωπικό (workers). Οι παραπομπές γίνονται και από το τμήμα κοινωνικής υπηρεσίας.

Family mediation

Η υπηρεσία αυτή βοηθά γονείς, που είναι είτε σε διάσταση είτε χωρισμένοι, να κάνουν τις απαραίτητες συμφωνίες όσον αφορά τον χρόνο που θα περνούν με τα παιδιά τους. Οι μεσολαβητές βοηθούν τους γονείς να

επικεντρωθούν στις ανάγκες των παιδιών τους και να τα προσαρμόσουν ομαλά στα νέα δεδομένα. Επίσης ένας οικογενειακός σύμβουλος είναι πάντα διαθέσιμος.

Welfare Rights

Πρόκειται για μια ομάδα που απαρτίζεται από ειδικούς επαγγελματίες, αρμόδιους να παρέχουν συμβουλευτική, πληροφόρηση και υπεράσπιση σε θέματα επιδομάτων και δικαιωμάτων πρόνοιας που έχουν οι γονείς. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την υπηρεσία ή να επικοινωνήσουν τηλεφωνικά.

8.4 Υπηρεσίες για τους γονείς

Parent's Services Team (Early Years)

Οι τοπικές αρχές με την βοήθεια εθελοντικών και ιδιωτικών υπηρεσιών έχουν καταφέρει να κινητοποιήσουν τους γονείς ώστε να δημιουργήσουν συλλόγους ιδιαίτερα χρήσιμους και βοηθητικούς για γονείς και παιδιά.

Οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται - μεταξύ άλλων - περιλαμβάνουν γκρουπ υποστήριξης για νέους γονείς, σχολή γονέων, ενθάρρυνση για διεξαγωγή κοινών δραστηριοτήτων γονέων και παιδιών, μαθήματα φωτογραφίας. Επίσης παρέχεται εκπαίδευση και στο νεοσύστατο προσωπικό.

Parent to Parent

Είναι ακόμη ένα πρόγραμμα που απευθύνεται σε γονείς παιδιών με ειδικές ανάγκες. Το πρόγραμμα προσφέρει εκπαίδευση 6 εβδομάδων σε γονείς που χρειάζονται στήριξη και καθοδήγηση στον τρόπο συμπεριφοράς τους. Οι παραπομπές μπορεί να γίνονται είτε από επαγγελματίες είτε από άλλους γονείς που αντιμετωπίζουν παρόμοιες καταστάσεις.

Couple Counselling Tayside

Πρόκειται για μια υπηρεσία που απευθύνεται σε ενήλικες αλλά και σε νεαρά άτομα ηλικίας 10-18 ετών. Προσφέρει υπηρεσίες συμβουλευτικής σε ζευγάρια που η σχέση τους δεν είναι καλή, επηρεάζοντας αρνητικά τα παιδιά. Επίσης συμβουλεύει νέους που αντιμετωπίζουν και δικά τους προβλήματα πέρα από την κακή σχέση των γονιών τους, όπως προβλήματα με τις δικές τους σχέσεις, προβλήματα στρες, προβλήματα συμπεριφοράς.

The 101 Project-One Parents Families Scotland

Σκοπός της υπηρεσίας είναι να σταθεί στο πλάι των μονό - γονικών οικογενειών και σε όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Στηρίζει τους γονείς, τους βοηθά να τονώσουν την αυτοεκτίμησή τους, να αποτελούν πρότυπο για τα παιδιά τους, να αναπτύξουν νέες δεξιότητες στην οικογενειακή και κοινωνική τους ζωή. Οι συνεδρίες μπορεί να είναι ατομικές ή ομαδικές.

Babes and go

Πρόκειται για υποστηρικτικό γκρουπ για νέους γονείς που σκοπό έχουν την επικοινωνία των γονιών με άλλους γονείς, την εκμάθηση απλών καθημερινών δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες όπως το τάισμα των μωρών, το άλλαγμα, τον ύπνο, την στοματική φροντίδα.

Babes in arms

Είναι επίσης ένα υποστηρικτικό γκρουπ για νέες μαμάδες που τους παρέχει την ευκαιρία να γνωριστούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν απόψεις σε μια ήρεμη και φιλική ατμόσφαιρα. Επίσης παρέχει πληροφορίες για τα επιδόματά τους, καθώς και ένα πλήθος εκμάθησης καθημερινών δραστηριοτήτων απαραίτητες για την ζωή μετά τη γέννηση του μωρού, συμβουλές για την ανάπτυξη των παιδιών, μαθήματα φωτογραφίας και ζωγραφικής.

Childcare Information Service

Η υπηρεσία αυτή ανήκει στο τμήμα εκπαίδευσης και παρέχει σε γονείς και κηδεμόνες πληροφόρηση όσον αφορά τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τα

παιδιά και την φροντίδα τους, ώστε να μπορούν να συνεχίζουν την δουλειά τους ή τις σπουδές τους. Η υπηρεσία προσφέρεται δωρεάν και η επικοινωνία μπορεί να γίνει και μέσω τηλεφώνου. Λειτουργεί ανοιχτή γραμμή παροχής πληροφοριών και συμβουλευτικής για διάφορα θέματα (εκπαίδευση, υγεία, οικογενειακή υποστήριξη, βιβλιοθήκες)

Dundee International Women 's Centre

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα στο οποίο μπορούν να συμμετέχουν γυναίκες όλων των ηλικιών και όλων των εθνικοτήτων. Περιλαμβάνει εκπαίδευση για την φροντίδα των μωρών - παιδιών, εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας για τις αλλοδαπές, συμβουλές υγείας, γυμναστική, μαγείρεμα, πολυεθνικές κουζίνες.

Early Years Dad's Project

Απευθύνεται αποκλειστικά σε νέους μπαμπάδες, δίνοντάς τους την ευκαιρία να μάθουν να συμμετέχουν στην φροντίδα των παιδιών τους.

Fairbridge

Προσφέρει μια νέα αρχή σε άτομα που θέλουν να βελτιώσουν την ζωή τους και έχουν ανάγκη κάποιον να τους στηρίξει και να τους εκπαιδεύσει για ένα νέο ξεκίνημα. Συνδυάζει ψυχολογική στήριξη καθώς και εκμάθηση δεξιοτήτων απαραίτητες για την καθημερινότητα. Απευθύνεται σε νέους 13-25 ετών. Πολλές φορές έχει σταθεί το έναυσμα για μια νέα ζωή.

Jigsaw Group

Απευθύνεται σε γονείς παιδιών 0-3 ετών που ανησυχούν για την ανάπτυξη των παιδιών τους, για μια ενδεχόμενη αναπηρία ή κάποιο άλλο πιθανό πρόβλημα. Οι γονείς έχουν την δυνατότητα να συναντήσουν και άλλους γονείς που αντιμετωπίζουν τις ίδιες ανησυχίες και φόβους. Μπορεί να ανταλλάξουν απόψεις και πληροφορίες με άλλους γονείς που μπορεί να είναι πολύ σημαντικές και βοηθητικές. Στον ίδιο χώρο υπάρχει παιδότοπος και εκπαιδευμένο προσωπικό για την φύλαξη των παιδιών.

Hot Wheels

Πρόκειται επίσης για έναν εθελοντικό σύλλογο που συνοδεύει τους γονείς, κάνοντας φιλική κουβέντα και κάποιο είδος συμβουλευτικής, στην διάρκεια της βόλτας με το καροτσάκι.

National Child Birth Trust

Παρέχει στήριξη στις μητέρες κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης αλλά και τους πρώτους μήνες μετά την γέννηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

9.1 Συμπεράσματα και προτάσεις

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας μελέτης με τη βιβλιογραφική διερεύνηση, προκύπτει ότι στη Σκωτία δίνεται μεγάλη έμφαση στο ζήτημα της προστασίας των παιδιών. Η κυβέρνηση έχει προωθήσει σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας των κοινωνικών υπηρεσιών και την παροχή υποστήριξης στις οικογένειες. Το σύστημα παιδικής προστασίας στην Σκωτία βασίζεται σε ένα σύστημα αρχών και αξιών όπου προτεραιότητα όλων είναι το παιδί. Σκοπός των υπηρεσιών είναι να κάνουν το καλύτερο δυνατό για την ευημερία του παιδιού και κατ' επέκταση για την οικογένειά του.

Επίσης στη Σκωτία σημαντικό ρόλο παίζει η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών για την προώθηση της ευημερίας των παιδιών και της οικογένειας του. Το παιδί τοποθετείται στο κέντρο του ενδιαφέροντος όλων των επαγγελματιών και προσεγγίζεται ολιστικά, για να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή ανάπτυξή του.

Παράλληλα η σχετική ανεπισημότητα του συστήματος ακρόασης των παιδιών, ενθαρρύνει τη συμμετοχή των μελών της οικογένειας στη λήψη των αποφάσεων που την αφορούν.

Ίσως θεωρηθεί ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί στη Σκωτία είναι αρκετά παρεμβατικοί στη ζωή του παιδιού και της οικογένειας, ωστόσο πρωταρχικός σκοπός τους είναι η οικογένεια να παραμείνει ενωμένη. Ακόμα και όταν ένα παιδί έχει απομακρυνθεί από την οικογένειά του για λόγους προστασίας, οι κοινωνικοί λειτουργοί συνεργάζονται στενά με τους γονείς προκειμένου αυτοί να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους και να επανασυνδεθούν με το παιδί.

Ωστόσο, η δουλειά του κοινωνικού λειτουργού που εμπλέκεται στο σύστημα παιδικής προστασίας στη Σκωτία δεν είναι εύκολη. Εκτός από την παρέμβασή του και την στήριξη στην οικογένεια ο Κοινωνικός Λειτουργός είναι επιβαρυνμένος και με το γραφειοκρατικό μέρος του συστήματος. Συντονισμός των διασκέψεων περίπτωσης, σύνταξη αναφορών, ενημέρωση

του δια-υπηρεσιακού ηλεκτρονικού συστήματος πληροφόρησης, είναι μερικές από τις αρμοδιότητες του. Συνεπώς, αν θα μπορούσαν να διατυπωθούν κάποιες προτάσεις, όσον αφορά την εργασία του κοινωνικού λειτουργού, αυτές θα ήταν οι ακόλουθες:

- Καλύτερη και αποτελεσματικότερη εποπτεία των κοινωνικών λειτουργών και γενικότερα των επαγγελματιών που δουλεύουν στα προγράμματα παιδικής προστασίας.
- Ομάδες συζήτησης των επαγγελματιών για αποτελεσματικότερη συνεργασία και συναισθηματική αποφόρτιση.
- Λιγότερη γραφειοκρατική δουλειά ώστε να μην χάνεται η ουσία των πραγμάτων και γίνονται άσκοπες καθυστερήσεις που μπορεί να αποβούν μοιραίες τόσο για την ζωή του παιδιού όσο και την καριέρα του κοινωνικού λειτουργού.
- Η συναδελφική αλληλεγγύη στους χώρους εργασίας θα μπορούσε ίσως να είναι πιο υπαρκτή και εμφανής ενώ οι κοινωνικοί λειτουργοί θα εφαρμόζουν μια περισσότερο ριζοσπαστική προσέγγιση της κοινωνικής εργασίας τόσο στις δι-επαγγελματικές τους σχέσεις όσο και απέναντι στους χρήστες υπηρεσιών.

Τέλος, θα μπορούσε να προταθεί, η παρούσα μελέτη να αποτελέσει αφορμή για μια συγκριτική έρευνα μεταξύ των συστημάτων παιδικής προστασίας της Σκωτίας και της Ελλάδας.

9.2 Επίλογος

Η προστασία των παιδιών από τη βία, την εκμετάλλευση και την κακομεταχείριση, είναι ένας από τους κυριότερους παράγοντες της προστασίας του δικαιώματος τους, για την επιβίωση, την ανάπτυξη και την εξέλιξή τους. Σκοπός όλων των επαγγελματιών και των υπηρεσιών της παιδικής προστασίας στη Σκωτία, είναι η δημιουργία ενός προστατευτικού περιβάλλοντος, όπου τα παιδιά και οι έφηβοι δεν θα κινδυνεύουν. Οι νόμοι, οι υπηρεσίες, οι συμπεριφορές και οι πρακτικές θα ελαχιστοποιούν την ευπάθεια των παιδιών, θα εξετάζουν τους παράγοντες κινδύνου και θα ενισχύουν τα μέτρα που θα λαμβάνονται για την προστασία τους.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την ιστορική αναδρομή, μπορεί να υποστηριχθεί ότι το θέμα της παιδικής προστασίας αποτελούσε και αποτελεί κύριο μέλημα της Σκωτσέζικης κυβέρνησης. Οι θέσεις της όπως φαίνεται και μέσα από το Children's Charter αλλά και το GIRFEC, είναι σαφείς, όσον αφορά τις προσδοκίες που έχουν για τους μελλοντικούς τους πολίτες. Άτομα με μόρφωση, αυτοπεποίθηση, υγεία και υπεύθυνους πολίτες είναι τα ζητούμενά της.

Η παιδική ηλικία είναι μια από τις τρυφερότερες και σημαντικότερες ηλικίες. Είναι δουλειά όλων να φροντίσουν τα παιδιά να έχουν την παιδική ηλικία που τους αξίζει. Να είναι υγιή, ασφαλή, προστατευμένα και ευτυχισμένα γιατί πάνω απ' όλα είναι δικαίωμά τους.

Βιβλία

Beckett, C. (2007), *Child protection: an introduction*. London: Sage

Cleaver, H. (1999), *Children's needs – parenting capacity: the impact of parental mental illness, problem alcohol and drug use and domestic violence on children's development*. Norwich: The Stationery Office

Howe, D. (2005), *Child abuse and neglect: attachment, development and intervention*. Basingstoke: Hampshire

Parrot, L. (2006), *Values and ethics in social work practice*. Exeter: Learning Matters

Shaw, C. (1995), *The Kilbrandon Report: Children and Young Persons in Scotland*. Edinburgh: HMSO

Stafford, A. and Vincent, S. (2008), *Safeguarding and protecting children and young people*. Edinburgh: Dunedin

Εγχειρίδια - Περιοδικά

Practice Government Group, (2004), *Codes of practice for Social Services workers*. Edinburgh: *Scottish Social Services Council*

Tayside Educational Department, (1995), *Child protection guidelines and procedures*. Dundee: *Tayside Regional Council*

The Scottish Executive, (1997), *The Children (Scotland) Act 1995 regulations and guidance / Support and protection for children and their families*. *Social Work Services Group*. Vol. 1

The Scottish Executive, (2004), Protecting Children – A Shared Responsibility. Guidance on Inter-Agency Co-operation. Edinburgh: *The Stationery Office*

The Scottish Executive, (2005), *National care standards. Early education and childcare up to the age of 16*. Edinburgh: *Scottish Executive*

The Scottish Executive, (2006), Getting it right for every child: an implementation plan. Edinburgh: *Scottish Executive*

The Scottish Parliament Information Center, (1999), Social Work Services. Edinburgh: *Scottish Executive*

Εκθέσεις – Αναφορές

Corby, B. (2006), The role of childcare social work in supporting families with children in need and providing protective services: past, present and future. Child Abuse Review. Vol. 10, No. 4, pp. 43-45

Donnelley, R. (2007), A report on implementation of the UN convention on the rights of the child in Scotland. Edinburgh: *Scottish Executive*

Kendrick, A. (2004), Recent Developments in Child Protection Policy and Practice in Scotland and the U.K. *International Overview, Observatoire National de l'Enfance en Danger (ONED), Paris*

Pepper, J. (2009), Join inspections of services to protect children and young people in the Dundee City Council area. Dundee: Dundee Social Work Council

Πηγές από το διαδίκτυο

Batty, D. (2005), Timeline: a history of child protection.

Ανάκτηση από:

<http://www.guardian.co.uk/society/2005/may/18/childrenservices2>

Ανάκτηση στις 03/06/10

Children (Scotland) Act 1995, Part I: Parents children and guardians.

Ανάκτηση από:

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1995/36/contents>

Ανάκτηση στις 03/07/10

Dundee City Council, (2010), Fostering and adoption

Ανάκτηση από:

<http://www.changetheirlives.com/general.htm>

Ανάκτηση στις 01/09/10

Ελληνική Παιδιατρική Εταιρία, (2010), Παιδική κακοποίηση.

Ανάκτηση από:

<http://www.e-child.gr/content/παιδική-κακοποίηση>

Ανάκτηση στις 15/05/10

Office for National Statistics, (1999), Prevalence of mental disorders among children: by gross weekly household income and age of child, 1999: Social Trends 31

Ανάκτηση από:

<http://www.statistics.gov.uk/STATBASE/ssdataset.asp?vlnk=3532>

Ανάκτηση στις 21/04/10

Scottish Association of children's Panel, (2004), The foundation of the Children's Hearing System

Ανάκτηση από:

<http://www.chscotland.gov.uk/background.asp>

Ανάκτηση στις 17/07/10

The City of Edinburgh Council, (2005), Child Protection Procedures

Ανάκτηση από:

http://www.edinburgh.gov.uk/internet/council/council_publications/council_policies_and_plans/cec_child_protection_procedures

Ανάκτηση στις :11/08/10

The Scottish Government, (2002), Child protection in Scotland: Policy

Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Topics/People/Young-People/children-families/17834/10238>

Ανάκτηση στις 10/05/10

The Scottish Government, (2004), Protecting children and young people:
The Charter

Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2004/04/19082/34410>

Ανάκτηση στις 29/08/10

The Scottish Government, (2004), Protecting children and young people:
Framework for Standards

Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2004/03/19102/34603>

Ανάκτηση στις 15/05/10

The Scottish Government, (2004), Protection of Children (Scotland) Act
2003

Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Topics/People/Young-People/children-families/17834/10258>

Ανάκτηση στις 10/05/10

The Scottish Government, (2005), Health for all children: Guidance on
implementation in Scotland

Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2005/04/15161325/13312>

Ανάκτηση στις 10/05/10

The Scottish Government, (2006), Analysis and Getting it Right for Every Child: A Discussion Paper

Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Topics/People/Young-People/childrenservices/girfec/Practitioners/ToolsResources/AnalysisPaper>

Ανάκτηση στις 03/08/10

The Scottish Government, (2008), Getting it Right for Every Child.

Ανάκτηση από:

<http://www.scotland.gov.uk/Topics/People/Young-People/childrenservices/girfec>

Ανάκτηση στις 30/08/10

Wikipedia, the Free Encyclopaedia, (2003), Sheriff

Ανάκτηση από

<http://en.wikipedia.org/wiki/Sheriff>

Ανάκτηση στις 08/09/10

Wikipedia, the Free Encyclopaedia, (2010), Murder of Victoria Climbié.

Ανάκτηση από:

http://en.wikipedia.org/wiki/Murder_of_Victoria_Climbi%C3%A9

Ανάκτηση στις 23/05/10

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ



Social Work related legislation in Scotland

A summary current legislation

August 2005

Social work related legislation in Scotland

Introduction

This report is a précis of existing social work legislation relevant to Scotland. Its purpose is to provide the Review Group with a comprehensive briefing on social work and related legislation.

Summary

This section summarises the main provisions of the relevant legislation.

General Provisions

Local Government (Scotland) Act 1973 Local Government etc (Scotland) Act 1994 Local Government in Scotland 2003 Social Work (Scotland) Act 1968 Qualifications of Chief Social Work Officers (Scotland) Regulations 1996	These Acts regulate the performance of local authorities functions more generally. They allow for the discharge of functions through committees. They also give fairly wide powers to local authorities to do things which promote well-being.
National Assistance Act 1948 Social Work (Scotland) Act 1968 Community Care and Health (Scotland) Act 2002 Carers (Recognition of Services) Act 1995 Community Care (Direct Payments) Act 1996	These Acts regulate the provision of welfare services and community care more generally. They require local authorities to promote the welfare of persons in need in their area, and to assess need and provide services in order to do this. There are specific provisions relating to nursing care, residential care and offenders. These functions are to be supervised by the Scottish Ministers.
Regulation of Care (Scotland) Act 2001	This Act establishes the Scottish Commission for the Regulation of Care and the Scottish Social Services Council. It also provides for the registration by these bodies of care services and of social workers and social service workers. Finally, it makes provision for the training and qualification of social workers and social care workers.
Sex Discrimination Act 1975 Race Relations Act 1976 Human Rights Act 1998 UN Convention on the Rights of the Child	These Acts require local authorities and others to act in a way that is non-discriminatory and protects person's human rights.

Specific Provisions

Children

Children (Scotland) Act 1995	Local authorities are given specific duties in relation to the promotion of the welfare of children in need and the provision of services for them. In relation to looked after children there are more specific duties. A local authority may provide residential care for children, and also refuge where a child is at risk. The Act also regulates the children's hearing system. It then goes on to provide for the making of compulsory measures of supervision where a child is in danger or at risk. These include supervision requirements, assessment orders, child protection orders, emergency orders and exclusion orders. Local authorities can also apply for parental responsibilities orders under this Act.
------------------------------	---

Adoption

Adoption (Scotland) Act 1978 Adoption (Inter-Country Aspects) Act 1999	The 1978 Act requires local authorities to provide for the needs of those involved in adoptions. It also requires them to appoint an adoption panel. It provides for the making of adoption and freeing for adoption orders. Where a child is placed for adoption, local authorities are given particular duties in assessing the suitability of the premises and the persons with whom the child is placed.
---	--

Fostering

Foster Children (Scotland) Act 1974	This Act regulates the placing of children in foster homes. It requires local authorities to ensure that the place where the child is to be kept and the foster parents are suitable, and to make regular checks. They have a duty to provide advice.
-------------------------------------	---

Disability

Chronically Sick and Disabled Persons Act 1970 Disabled Persons (Services, Consultation and Representation) Act 1986	These Act requires local authorities to assess the needs of disabled persons and to provide assistance and services for them. They then go on to make more specific provisions. There are requirements in terms of equal opportunities.
---	---

Chronically Sick and Disabled Persons Act 1970 Disabled Persons (Services, Consultation and Representation) Act 1986	These Act requires local authorities to assess the needs of disabled persons and to provide assistance and services for them. They then go on to make more specific provisions. There are requirements in terms of equal opportunities.
Disabled Persons (Services, Consultation and Representation) Act 1986	This Act allows an authorised representative to be appointed for a disabled person.
Disabled Persons (Employment) Act 1944	This Act allows special provisions to be made for the employment and training of disabled persons, where they are unable to obtain employment due to their disability.
Disability Discrimination Act 1995 Disability Rights Commission Act 1999	These acts prohibit discrimination against disabled persons and promote equal opportunities.

Mental Health

Mental Health (Care and Treatment)(Scotland) Act 2003	Local authorities have a duty to provide services to meet the needs of mentally disordered persons. They can provide residential care. They also have a duty to provide care in the community and after-care services. Local authorities must also appoint mental health officers to discharge their duties under this Act. The Act goes on to regulate the detention of mentally disordered persons in hospital where this is necessary. Applications for these orders can be made by mental health officers.
Adults with Incapacity (Scotland) Act 2000	This Act regulates the intervention into the affairs of adults with incapacity. It provides for intervention orders, guardianship orders, and continuing and welfare powers of attorney. It also places general duties on those intervening, in order to protect the adult.

Housing

Housing (Scotland) Act 1987 Housing (Scotland) Act 2001	These Acts require local authorities to provide adequate housing for their area, and regulate them as landlords. They also list who is to receive priority in getting housing. Particular provisions are made in relation to homeless persons, whom local authorities have a duty to assist.
--	--

Offenders

Criminal Procedure (Scotland) Act 1995. Criminal Justice (Scotland) Act 2003	Local authorities have two main roles in relation to offenders. Firstly they have a duty in certain circumstances to provide social enquiry reports to assist courts in the disposal of cases. They have also to supervise certain non-custodial sentences.
Children (Scotland) Act 1995	This Act regulates the children's hearing system, and also the arrest, trial, conviction and detention of children.
Mental Health (Care and Treatment) (Scotland) Act 2003	This Act provides for the detention in hospital of persons with a mental disorder who have committed a crime.
Antisocial Behaviour etc. (Scotland) Act 2004	This Act regulates the making of antisocial behaviour orders, parenting orders and other related orders. It also requires local authorities to make an antisocial behaviour strategy.

Annex 1

Summary of legislation relating to the themes of the 21st Century Review of Social Work

Role of the Social Worker

On the whole, the legislation does not make provision regarding social workers. Instead it gives the role to the local authorities, who will then discharge their duties through social workers and social care workers. But how they discharge their duties is not specifically provided for. The main exception to this is in the area of mental health, where specific roles are given to mental health officers.

Mental Health (Scotland) Act 1980	Amongst other things, this Act requires a local authority to appoint sufficient mental health officers to discharge its duties under the Act. Mental Health Officers are then given specific functions throughout the Act, primarily to make assessments and produce reports into persons with mental disorders and their circumstances, and also to make applications for orders for detention etc under the Act.
-----------------------------------	--

Role of Social Work and Local Authorities

National Assistance Act 1948 Social Work (Scotland) Act 1968, Community Care and Health (Scotland) Act 2002	These acts regulate the general provision of welfare services by local authorities under the general guidance of the Scottish Ministers. They require the provision of assistance and community care services for persons in need. The 1968 Act goes on to provide for more specific provision, in the form of nursing care, supervision of offenders, and in residential accommodation. Local authorities may arrange for other bodies to provide care services for them.
Local Government (Scotland) Act 1973 Local Government (Scotland) Act 1994 Local Government in Scotland Act 2003	These acts regulate the role and functions of local authorities more generally. It is important to consider them in relation to social work. These Acts give local authorities the power to discharge their functions, including social work, through committees, although they are not required to have social work department. They also confer wide general powers on local authorities including the power to advance well-being which was introduced by the 2003 Act.

Leadership and Management

Social Work (Scotland) Act 1968 s3 (as amended by the Local Government (Scotland) Act 1994 s45) Qualifications of Chief Social Work Officers (Scotland) Regulations	The 1994 Act introduced the requirement for local authorities to appoint a chief social work officer, who is responsible for the social work functions of the local authority. He must be a qualified in social work.
--	---

Regulation of Care (Scotland) Act 2001	This Act makes provision for the registration of care services, through the Scottish Commission for the Regulation of Care. It also provides for the registration of social workers and social care workers by the Scottish Social Services Council, and for their qualification and training.
--	--

Service Provision

Children (Scotland) Act 1995	This is a very important Act, which regulates social service provision in respect of children. Local authorities have a duty to promote the welfare of children in need and provide appropriate services. They have particular duties in relation to children looked after by them. Where necessary, a local authority must provide accommodation for a child. Where the child is at risk, the local authority can also remove him to a safe place for a period. The Act goes on to make provisions regarding the Children's Hearing System. It also regulates here measures of compulsory supervision, for which the local authority is responsible, including child protection orders. Then it provides for the making of parental responsibilities orders in respect of local authorities.
Adoption (Scotland) Act 1978 Adoption Agencies (Scotland) Regulations 1996 A.S. (Childcare and Maintenance Rules) 1997	These enactments regulate adoptions in Scotland. Local authorities have a duty to provide and maintain a service for parties to adoption. Provision is made for adoption orders and freeing for adoption orders. The placement of a child with a view to his adoption is also regulated here.
Foster Children (Scotland) Act 1984	This Act regulates the fostering of children. The local authority has a duty to safeguard the welfare of foster children, and in doing so must ensure that any foster parents, and the home where they propose to keep the child, are suitable.

<p>Chronically Sick and Disabled Persons Act 1970 Chronically Sick and Disabled Persons (Scotland) Act 1972 Disabled Persons (Employment) Act 1944 Disabled Persons (Services, Consultation and Representation) Act 1986 Concessionary Travel for Handicapped Persons (Scotland) Act 1980</p>	<p>Local authorities have the duty to provide services to meet the needs of the disabled. More specifically, they have duties to provide for their education and training, for concessionary travel and disabled badges, and for residential care. There is also a requirement to consider any carer of the disabled person. Additionally, an authorised representative may be appointed for a disabled person.</p>
<p>Mental Health (Care and Treatment)(Scotland) Act 2003</p>	<p>Local authorities also have specific duties in respect of those suffering from mental disorders. They may provide residential care, or care in the community, including after-care services and training or occupation. The Act goes on to regulate the compulsory detention of persons with mental disorders.</p>
<p>Housing (Scotland) Act 1987 Housing (Scotland) Act 2001</p>	<p>These Acts require local authorities to provide housing in their area. Other services can be provided along with this. People can apply to be on the housing list, but certain persons are given priority. There is specific provision in relation to the homeless. For the most vulnerable homeless people, who are given priority, there is a duty to provide accommodation. For other homeless persons, there is a duty to provide temporary accommodation while assisting them to find other accommodation.</p>
<p>Criminal Procedure (Scotland) Act 1995 Criminal Justice (Scotland) Act 2003 Social Work (Scotland) Act 1968 ss27-27B</p>	<p>Local authorities are required in a number of circumstances to make enquiries into the character and social circumstances of offenders and produce reports for the courts, or for children's hearings, to assist them in the disposal of cases. Local authorities are also responsible for the supervision of many non-custodial sentences. They also have a duty to provide advice for offenders under their supervision, and also those recently released from custody. In relation to child offenders and those suffering from a mental disorder there are also specific provisions, in addition to those found in the Children (Scotland) Act 1995 and the Mental Health (Care and Treatment) (Scotland) Act 2003</p>

What is the Children's Hearing System?

The Children's Hearing System is for children and young people who are experiencing difficulties in their lives. The Hearing System is designed to take decisions which will be in the best interests of the child.

Children and young people can become involved with the Hearing System for a variety of reasons. These reasons, which are called 'grounds for referral' include:

- the child being outwith control of any relevant person;
- the child being at risk of harm, such as abuse;
- the child having been abused;
- the child being likely to suffer from a lack of parental care;
- the child failing to attend school regularly without a reasonable excuse;
- the child committing an offence; and
- the child misusing alcohol, drugs or solvents.

The Hearing System is Scotland's juvenile justice and welfare system and has been in operation since 1991.

What should I do if I am concerned about the welfare of a child?

If you are worried about a child, there are a number of options open to you. These include contacting your local Social Work Department, or contacting the Police. These agencies may contact the Reporter to the Children's Panel if they think that the child requires support on a compulsory basis, and the Police will also contact the Reporter if the child has been charged with an offence.

However, anybody can contact the Reporter, including members of the general public. Even the child or young person concerned, or the parent, can contact the Reporter if they have concerns they wish the Reporter to consider.

Who is the Reporter?

The Reporter is independent in that he or she is there to make sure that the process is fair. The Reporter makes sure everyone gets copies of all the right paperwork and that the hearing runs smoothly.

What will the Reporter do?

The Reporter has a duty to carry out an investigation before deciding what action, if any, to take. This will usually involve

the Reporter requesting reports from the Social Work Department, the School or Nursery School, and any other agencies, such as Health, who are involved with the child. Children and their parents/carers will be interviewed by a social worker and they will receive a copy of the social worker's report and other relevant reports and papers. The Reporter will consider this information, and if he or she thinks most any of the grounds for referral do exist, and that the child does require support on a compulsory basis, the Reporter will arrange a Children's Hearing.

This is not the only option available to the Reporter. He or she may decide that no further action is required, or may refer the child to the Social Work Department for voluntary care and support for them and their family.

What is the Children's Hearing?

This is a meeting arranged by the Reporter, who will be present at the meeting. The decisions in the Children's Panel consists of 3 members of the public who have had training to allow them to carry out this function.

A Children's Hearing is confidential.

The child, parent(s)/carer(s) and any other relevant adults, for example the social worker and sometimes a teacher will attend.

The Hearing is usually held in the child's home area. The layout of the room is informal, with everyone gradually sitting around a table.

People invited to the Hearing include the child or young person, the parent(s)/carer and other persons, for example, the social worker, representatives (if requested by the child and/or parent/carer, and other appropriate agencies, such as a guidance teacher from the child's school.

The purpose of a Hearing is to decide what needs to be done in the best interests of the child. There are different kinds of hearing available for children and young people and the Children's Panel will try to decide what is best for them. The panel members will listen, provide support and always have the best interests of the child at heart.

What can a Children's Hearing do?

The panel members can decide:
1. To place the child under the supervision of a social worker. This can happen whilst the child remains at home or the Supervision Requirement may require the child to live away from home for a while.

A Supervision Requirement lasts for up to one year. Within that time a review of the Supervision Requirement can be requested. This request can be made by, for example, the family, including the child, or other person such as the social worker. The Reporter arranges for a Review Hearing to be held within one year to allow the panel members to consider the child's progress and to decide if further support is required. The Supervision Requirement can be continued at this Hearing, if necessary. The panel members will review each supervision requirement, and they can be continued until the child is eighteen years old.

If the panel members decide that the child does not need supervision, they will discharge the referral. This means they will not make a Supervision Requirement. The child and family would not continue to have contact with the Social Work Department unless they wanted this on a voluntary basis.

Do children or their parents or carers ever go to court?

There are times when children and their parents/carers may have to go to court. This includes:

- If a child has been charged with a serious offence.
- If a child is of an age where he or she is unable to understand the reasons - "grounds for referral" - why he or she has been referred to the Children's Hearing System.
- If the child and/or the parent(s)/carer disagree with the grounds for referral.

However, even when children do go to court, they are often referred back to a Hearing for disposal of the case, i.e. for the panel members to decide what is in the child's best interests.

How do I contact the Reporter?

If you wish to refer a child or young person to the Reporter to the Children's Panel, here are the contact details:

Tel: phone: **01698 543330/543340**

Children (Scotland) Act 1995

Children (Scotland) Act 1995

Drawing on a number of inquiries, reviews and reports on child care law and policy, the Children (Scotland) Act 1995 was the first major piece of children's legislation to be passed in Scotland since 1968. The passing of the Act also followed the UK's ratification of the United Nations Convention on the Rights of the Child, some of the principles of which are to be found in the Scottish legislation. In setting out a legislative framework for matters relating to children, the Act focuses on the needs and rights of children.

CONTENT AND STRUCTURE

The Act features 105 sections and five schedules, and is divided into four main parts:

Part I - Children, Parents and Guardians

The first Part of the Act (sections 1 to 15) defines the responsibilities and rights of parents and guardians in relation to children. It also deals with decisions about family matters, for example, where children should live when their parents separate.

Part II - Promotion of Children's Welfare by Local Authorities and Children's Hearings

Part II (sections 16 to 93) deals with the promotion of children's welfare by local authorities, covering such matters as the provision of support and services to children and families. Part II also governs the operation of the children's hearings system.

PART III - Adoption

Part III (sections 94 to 98) makes changes to the law on adoption and requires, for example, the courts to have regard to the child's views.

PART IV - General Provision

Part IV (sections 99 to 105) makes general provisions in relation to the Act.

PRINCIPLES AND THEMES

The Act is founded on the principles that:

- each child has the right to be treated as an individual;
- each child who can form views on matters affecting him or her has the right to express those views if he or she wishes;
- parents should normally be responsible for the upbringing of their children and should share that responsibility;
- each child has the right to protection from all forms of abuse, neglect and exploitation, and
- in decisions relating to the protection of the child, every effort should be made to keep the child in the family home.

In support of these principles, the following three themes are present throughout the Act.

1. Welfare paramount

The welfare of the child is the most important consideration when his or her needs are considered by courts and children's hearings.

2. No order principle

No court should make an order relating to a child and no children's hearing should make a supervision requirement unless the court or hearing considers that to do so would be better for the child than making no order or supervision at all.

3. The child's views must be considered

The child's views should be taken into account where major decisions are to be made about his or her future.

KEY PROVISIONS

Some of the key provisions from Parts I and II of the Act are noted below:

Children (Scotland) Act 1995

Part I - Children, Parents and Guardians

- Parents have responsibilities towards children, including the responsibility to maintain contact if the child is not living with the parent. Parents also have rights, but only in order that they can fulfil their responsibilities towards their children.
- When making any major decision affecting a child, parents should consider the views of the child, taking into account the child's age and maturity.
- When dealing with cases concerning children, courts must take account of the views of the child. In doing so, they should have regard to the child's age and maturity. A child of 12 years of age would normally be considered sufficiently mature to form and express views.
- When making an order relating to parental responsibilities or rights, a court must make the welfare of the child its paramount concern.
- A child has the right to sue if he or she has sufficient maturity – legal aid will be available.
- When the parents of a child are not married, only the mother automatically acquires parental responsibilities and rights. However, unmarried fathers can obtain parental responsibilities and rights by agreement.
- The Act replaces 'custody' and 'access' orders with 'residence' and 'contact' orders. These are thought to be more child-centred.

Part II - Promotion of Children's Welfare by Local Authorities and Children's Hearings

- When a local authority, children's hearing

or court makes a decision affecting a child, the child's welfare is their paramount consideration.

- Local authorities, children's hearings and courts must take account of the views of the child.
- The term 'in care' for those children in the care of the local authority has been replaced with 'looked after'.
- Local authorities have a duty to publish information about children's services and to publish children's service plans.
- Local authorities have a duty to provide services for 'children in need' and the power to promote early years services to all children.
- Children with or affected by disabilities are specifically provided for in the Act. Local authorities are obliged to provide services which will minimise the effects of the disability and give children the opportunity to live as normal lives as possible.
- Local authorities have extended duties to provide support to young people up to the age of 19 who have previously been in care. Local authorities have further powers to provide support to such young people until they reach the age of 21 and beyond that age to finish a course of education.
- Children and young people have the right to attend their own children's hearing.
- Protective measures for children are introduced through Child Protection Orders, Child Assessment Orders and Exclusion Orders. Legal aid will be available for children in respect of proceedings relating to these Orders.

CHILDREN 1ST is the working name of the Royal Scottish Society for Prevention of Cruelty to Children. Registered Charity No. SC 018092

CHILDREN 1ST

For further information about CHILDREN 1ST and to order any of our publications, please contact:

CHILDREN 1ST, 83 Whitehouse Loan, Edinburgh EH9 1AT
Tel: 0131 446 2300 Fax: 0131 446 2339
E-mail: info@children1st.org.uk
Web: www.children1st.org.uk

For over 120 years CHILDREN 1ST, the Royal Scottish Society for Prevention of Cruelty to Children, has been working to give every child in Scotland a safe and secure childhood.



Giving Scotland's vulnerable and disadvantaged children a brighter future

Children.Pub.Fwd.Policy029

The Protection of Children (Scotland) Act 2003

(Disqualified from Working with Children List)

Appendix 10

**Suggested core content of organisation's Child
Protection Procedures**

Appendix 10: Suggested core content of an organisation's Child Protection Procedures.

Section 1: Introduction.

This section should include:

- The purpose of the procedures (i.e. to ensure that all concerns about the care and protection of children/young people are effectively managed).
- The workers who are required to implement the procedures (i.e. all workers (both paid and volunteer) and not solely those who work with children and young people under the age of 18 years).
- The Duty of Care on all those who work with children and young people (i.e. Section 5 of the *Children (Scotland) Act 1995* which states that "it shall be the responsibility of a person who is 16 or over and who has care and or control of a child under 16, to do what is reasonable to safeguard the child's health, development and welfare."
- A commitment to children's rights, notably their right to be protected from harm, abuse and exploitation and to be involved in any decisions which directly affect them.
- The names of the individual(s) responsible for developing and reviewing the organisation's Child Protection Policy Statement and Procedures and other care and protection policies and guidelines.
- A reference to the organisation's commitment to equal opportunities (should include a reference to the recruitment of ex-offenders).

Section 2: The recruitment of workers to child care positions (as defined by Schedule 2 of the *Protection of Children (Scotland) Act 2003*).

This section should include:

- A reference to the legal obligations on the organisation to ensure that:
 - an individual recruited to a child care post (as defined by the *Act*) is not named on the List (other than provisionally);
 - an individual who is appointed to a child care position who, at a later date is found to be named on the List (other than provisionally), is removed from such a position;
 - an individual is referred to the List where the grounds for referral under the *Act* are met.

Section 3: Types of abuse and a summary of signs and indicators.

This section should include:

- General definitions of abuse and neglect
- The way in which abuse/neglect are categorised for child protection purposes (i.e. physical injury; neglect; sexual abuse; emotional abuse and non-organic failure to thrive)

- Summary of other issues which can lead to the abuse and neglect of children (for example, Domestic Abuse; children and families affected by substance abuse; severe and on-going bullying and harassment).
- Summary of signs and indicators of abuse and neglect.

Section 4: Procedures for responding to concerns about abuse/neglect.

This section should include:

1. Procedure to be followed where a concern is raised that a child/young person may be experiencing abuse/neglect by an individual outwith the organisation. A concern of this nature may come to light because (for example):

- a child/young person has alleged that they are being abused; or
- the organisation has received a third party report that a child/young person is being abused/neglected;
- or**
- there are signs and indicators which could point to abuse/neglect.

The procedure should state that all of these concerns will be referred to the child protection agencies (i.e. local area Police and/or Social Work).

2. Procedure to be followed where a concern is raised that a child/young person is being harmed or abused by a worker from within the organisation. A concern of this nature may come to light because (for example):

- a child/young person alleges that they have been harmed by a worker;
- or**
- a parent/carer or other individual from outwith the organisation alleges that their/a child has been harmed by a worker;
- or**
- other workers may have witnessed or have concerns about a worker's behaviour towards children/young people.

The procedure should state that all of these concerns will be referred to the child protection agencies (i.e. local area Police and/or Social Work). In addition, the procedure should also state that where the grounds for a referral are met, the worker will be referred to the List.

3. Procedure to be followed where an individual makes an allegation about historical abuse.

NB/ A pro-forma for recording concerns/allegations of abuse, harm and neglect should be attached to the guidelines. The person who receives the allegation or has the concern should complete the pro-forma.

Section 5: Summary of the referral process including contact with the child protection agencies where required.

- It is important that the referral process is as short as possible and involves as few individuals as possible. This section should stress that the organisation must never attempt to investigate any child protection concern (including allegations made against a worker).

- It should also summarise when it is/is not appropriate to discuss child protection concerns with a child/young person's parent/carer. Organisations should seek advice on this issue from the child protection agencies when they report a child protection concern to them.

Section 6: Protection of workers who report care and protection concerns.

- Should give reassurance to a worker that the law protects them from actions by those individuals who have been implicated in the abuse, harm and/or neglect of a child or young person AS LONG AS the worker's report was not malicious or vexatious.

Section 7: Data Protection and management of confidential information.

This section should include:

- A summary of the organisation's commitment to manage confidential information.
- A statement about the rights of children and young people to confidentiality unless the organisation considers they could be at risk of abuse and/or harm.

Section 8: Review of Child Protection Policy and Procedures.

Should include a brief statement on when and how the guidelines will be reviewed and who will be responsible for this task.

Questions and answers for young people

What is a children's reporter?

The Children's Reporter is the person who will decide if you need to go to a Children's Hearing. They will get some information about you to help them make a decision. They might speak to a social worker if you have one, or your teacher or the people who look after you at home. Anyone who is worried about serious problems that you have can tell the Children's Reporter.

What is a referral?

A referral is information received by the Children's Reporter from anybody about a young person who may need help on a compulsory basis, rather than on a voluntary basis.

Most of the information about young people is received from the police, social work departments or schools. However, anyone, including you, can contact the Children's Reporter if there are particular concerns about a young person and their circumstances.

If the Children's Reporter receives information about you, they may want to find out more about you before making a decision.

What is a children's hearing?

A Children's Hearing is a legal meeting arranged to make decisions about children and young people who are having problems in their lives. Children's Hearings are held in private.

Do I have to go to the children's hearing?

Yes, unless the Children's Reporter has told you that you do not have to go. The Children's Hearing is about you. It is important that you are there to let the people at the Children's Hearing know what you think.

What information will I receive before the hearing?

Generally speaking, children over the age of 12 years automatically receive the same reports as Panel Members and relevant persons*. Children between eight and 12 years may receive reports, if they wish to see them. Report writers can indicate to the Reporter, on a separate sheet, information which they feel would be detrimental to the child – this information is not sent with the child's papers.

*Relevant person is a legal term for those persons (usually parents) who have a legal right and duty to attend and take part in a children's hearing.

Who will be there?

- You, unless the Children's Reporter has told you that you do not have to go.
- The people who look after you.
- Three people called Panel Members who will decide what to do next.
- The Children's Reporter who will record what has been decided.
- A social worker.
- There may be a person called a Safeguarder – they are there to help the panel make the right decisions for you.

If you want to, you may bring someone along, like a friend.

Remember - you are the most important person at a Children's Hearing.

Sometimes the Panel Members can ask some people to leave the Children's Hearing if this would help you.

What will happen at the children's hearing?

One of the Panel Members will introduce everyone and read out the legal reasons for the Hearing (these are sometimes called the "grounds for

referral"). You will be asked whether you accept that these reasons are correct. They will also ask your parents or carers if they accept that these reasons are correct.

Where these reasons are not accepted or you do not understand them, the Panel Members may ask a court to decide if they are correct. This will mean that you may have to go to court.

Where these reasons are accepted, or have been proved to be correct at court, the Panel Members will go on to have a discussion with everyone present. The Panel Members will also have read reports about you and your family.

If you want to tell them what you think you can use the "[Having Your Say](#)" form. This will be sent to you by the Children's Reporter.

The Panel Members will listen to everyone, especially you. They will consider all the information, and then make a decision. The Panel Members must give reasons for their decision. You will be sent a copy of the decision and reasons for the decision in writing.

What decisions can be made at the hearing?

- The Hearing can decide that formal, compulsory supervision measures are not required and discharge the case.
- The Panel Members can decide that they need more information to help them make a decision about what is best for you and they can continue the hearing until a later date.
- The Hearing can decide to issue a warrant to keep you in a safe place for up to three weeks, until the next Hearing but only if this is necessary.
- The Hearing can decide that compulsory measures of supervision are needed to help you, and can make a Supervision Requirement.

What is a supervision requirement?

A Supervision Requirement can be made at a Children's Hearing. It can contain conditions stating where you are to live and other conditions with which you must comply.

The local authority is responsible for making sure that what is stated in the Supervision Requirement is happening, and that you are getting the help that you need. A Supervision Requirement has no set time limit, but should last only as long as is necessary. It must be reviewed by a Children's Hearing at least once a year when it can be continued, varied or stopped.

What if I'm not happy with the decision?

If you do not agree with the decision of the Hearing you should tell someone immediately. You can appeal the decision, but you should also consider taking legal advice before deciding whether to appeal.

What do young people have to say about the hearings system?

Billy aged 15, said: "I was always in trouble with the police for being drunk and vandalising cars. The people at the Hearing made me understand that if I carried on like that, I would end up in jail. There's no way that I wanted that to happen."

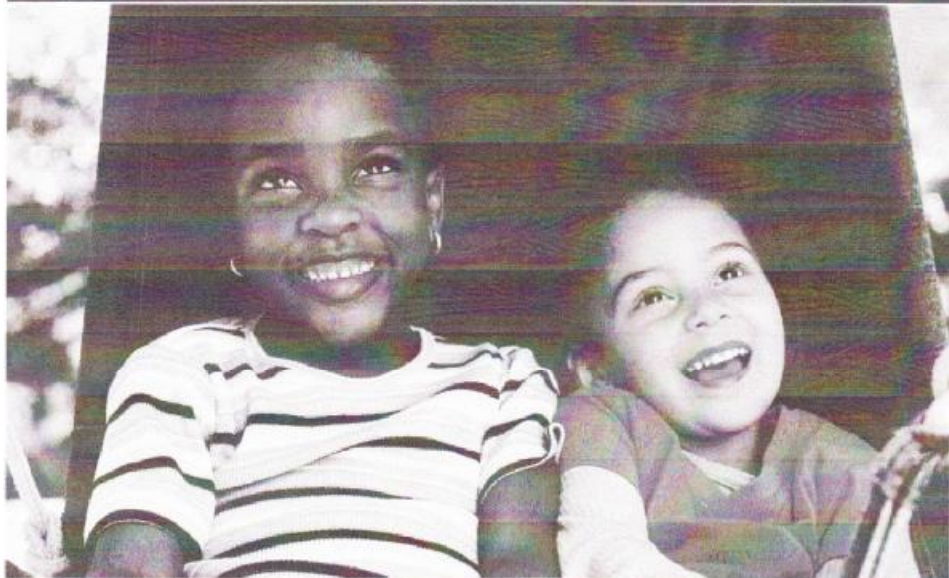
David said: "I was expecting it to be like court. I was surprised that it was just really ordinary people at the other side of the table. They really do care about young people."

If you have any comments about the Hearing you have attended, please complete the [Having Your Say](#) form and return it to communications@scra.gsi.gov.uk

- [Children](#)
- [Young People](#)
 - [Questions and Answers](#)
- [Parents & Carers](#)
- [Children's experiences of Hearings](#)
- [Useful Contacts](#)



Fife Child Protection Committee



Child Protection Case Conferences
Information for Practitioners

"child protection is everyone's job...it's our job"

www.fifechildprotection.org.uk

Fife Partnership...Strengthening Fife's Future

Contents

- What is a Child Protection Case Conference?
- Who attends?
- What does the Conference do?
- What is the Child Protection Register?
- What is a Child's Plan?
- What is a Core Group?
- What is my role at a Child Protection Case Conference?

What is a Child Protection Case Conference?

A Child Protection Case Conference (CPCC) is an important stage in the child protection process. It is a meeting to discuss concerns about a child who may be at risk of harm. The people who attend can share their concerns and draw up plans to protect the child.

Any agency may request a Case Conference and Social Work Services are responsible for responding to the request.

Who attends?

Everyone who is invited will know the child or the child's family and may include the following people: -

- The child – if they are old enough to understand and take part in the meeting
- The child's parents and/or other adult family members
- Carers
- Social worker
- Educational psychologist
- Teacher, nursery school worker
- Public health nurse (such as health visitor or school nurse), GP, midwife, paediatric staff, child assessment centre staff or another medical practitioner
- Police
- Housing worker
- Youth worker
- Worker from a voluntary organisation such as Barnardo's or Women's Aid
- Children's rights worker
- Substance misuse worker

What does the Conference do?

The conference is chaired by a Reviewing Officer, who is independent from the workers involved, and they ensure that the meeting is run well and that everyone: -

- Listens to all the information about the concerns
- Listens to what the child wants
- Shares information about their involvement
- Discusses their concerns
- Discusses the assessment of risk
- Identifies what the child needs and who should provide that help
- Decides if the child's name should be placed on the Child Protection Register.
- Draws up a child's plan

What is the Child Protection Register?

Every area in Scotland has a child protection register, which is a list of children who may be at risk of current or future harm. A child's name may be put on the register under one or more of the following categories: -

- Physical abuse
- Physical neglect
- Sexual abuse
- Failure to thrive
- Emotional abuse

The register is highly confidential and only certain staff from Social Work, Police, Education and Health who have been given permission can get information from the register.

The register is a list which includes the child's name, any name that they are known by, the child's date of birth, address and what the concerns are.

What is a Child's Plan (sometimes known as a Child Support/Protection Plan)

When a decision is made at a Child Protection Case Conference to put a child's name on the Child Protection Register, the parents, carers, social workers and other practitioners who have contact with the child will create a Child's Plan.

Every child on the Child Protection Register will have a Child's Plan. The Child's Plan identifies what is required to meet the child's needs and reduce risk in their lives. All the people who know and work with the child will be involved in making the plan to keep the child safe. The Plan sets out what needs to be done to support the child and their family and reduce the risk of further harm.

What is a Core Group?

The core group is a meeting for a number of key practitioners and family who will meet regularly to ensure that the Child's Plan is being followed and decide if it needs to be changed. The child may be involved if this is felt to be appropriate. The practitioners at the Child Protection Case Conference will decide who should be in the core group and will meet monthly. The core group will also be responsible for updating the Plan based on information shared and also for calling an early case conference if the Child Protection Plan is not working.

What is my role at a Child Protection Case Conference?

All the practitioners who attend the Child Protection Case Conference have been invited because they have knowledge about the child and/or their home circumstances. It is important that everybody who is involved with the Child Protection Case Conference takes an active role in protecting the child.

You may be asked to submit a report. The letter you receive will detail who the report goes to and what is required. It is important that you include the following information:-

- Your history of involvement - how long you have worked with the family, how often you have seen them, details of the involvement of other workers from your service
- The purpose of your involvement – who are you working with/supporting, are there any particular areas of their lives that you are involved with, who referred the child and their family to you and for what reason
- Factual information where there is clear evidence to support your information
- An analysis or interpretation of the situation using your professional judgement
- A judgement about risks and strengths

Case Conferences are deliberately designed to get everyone's opinion and each practitioner has a responsibility to share their professional opinion.

Some people feel that they do not have the necessary experience to say if a child is safe or not, but their view is an important part of the group decision.

To prepare for a Child Protection Case Conference you may wish to think about how you will be able to discuss the following areas: -

- The strengths in the situation
- Your concerns in the situation
- What needs to change to reduce risk for the child
- What can your agency do to help

It is important to remember that you must share your report with the child's parents before the Child Protection Case Conference.

If you are concerned about matters relating to the Case Conference or are unable to attend, you can discuss the matter with the Chair of the Conference and you can contact them at the address on your invitation letter, or the social worker will be able to give you the contact details. Alternatively, you may wish to contact the Lead Child Protection Officer for your agency. Further details about Child Protection Case Conferences can be found in the Fife Child Protection Committee Guidelines, which are available online at www.fifechildprotection.org.uk.

If you have a worry or concern about a child contact the Social Work Service or the Police.

Social Work Contact Numbers

Cowdenbeath	01383 602201
Cupar	01334 659322
Dunfermline	01383 609111
Glenrothes	01592 583321
Kirkcaldy	01592 583322
Leven	01334 659323
Rosyth	01383 602203
Social Work Out of Hours	08451 550099

Police Family Protection Unit 01383 312910



"child protection is everyone's job....it's our job"

www.fifechildprotection.org.uk



SCOTTISH EXECUTIVE

Statistics Publication Notice

Health and Care Series

ISSN 1479-7569 (online)

CHILD PROTECTION STATISTICS 2005/06

29 September 2006

A Scottish Executive National Statistics Publication

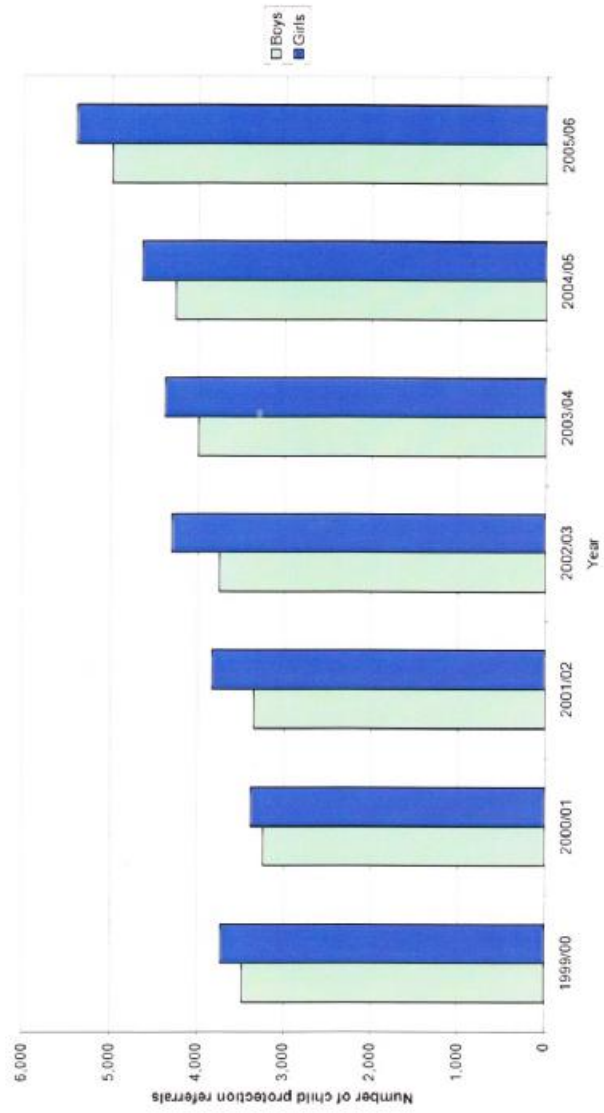
This publication presents statistics on Child Protection. Headline messages are:

- In 2005/06, there were 10,527 child protection referrals, of which 47 per cent were for boys and 51 per cent were for girls.
- Thirty-eight per cent of child protection referrals resulted in an inter-agency case conference in 2005/06. This compares to 36 per cent in the previous year.
- Over 80 per cent of children who were subject to a case conference were living at home prior to being referred. In 79 per cent of cases where the child's primary known/suspected abuser was known, the primary known/suspected abuser was the child's birth parent.
- Of the 3,996 case conferences, 70 per cent resulted in the child being placed on the local child protection register (2,791 children), compared to 69 per cent in the previous year (2,294 children).
- In 2005/06, there have been increases in the number of registrations on to child protection registers in all categories of abuse/risk, except failure to thrive. Those registered because of sexual abuse are up 33 per cent from 2004/05, physical injury are up 24 per cent, physical neglect are up 20 per cent and emotional abuse cases are up 18 per cent.
- Fourteen per cent of registrations on to child protection registers in 2005/06 were of children who were known to have been previously on a child protection register.
- The number of de-registrations from child protection registers between 1st April 2005 and 31st March 2006 was 2,774. Over 70 per cent of these de-registrations were for children who had been on the register for less than one year.

A SCOTTISH EXECUTIVE NATIONAL STATISTICS PUBLICATION

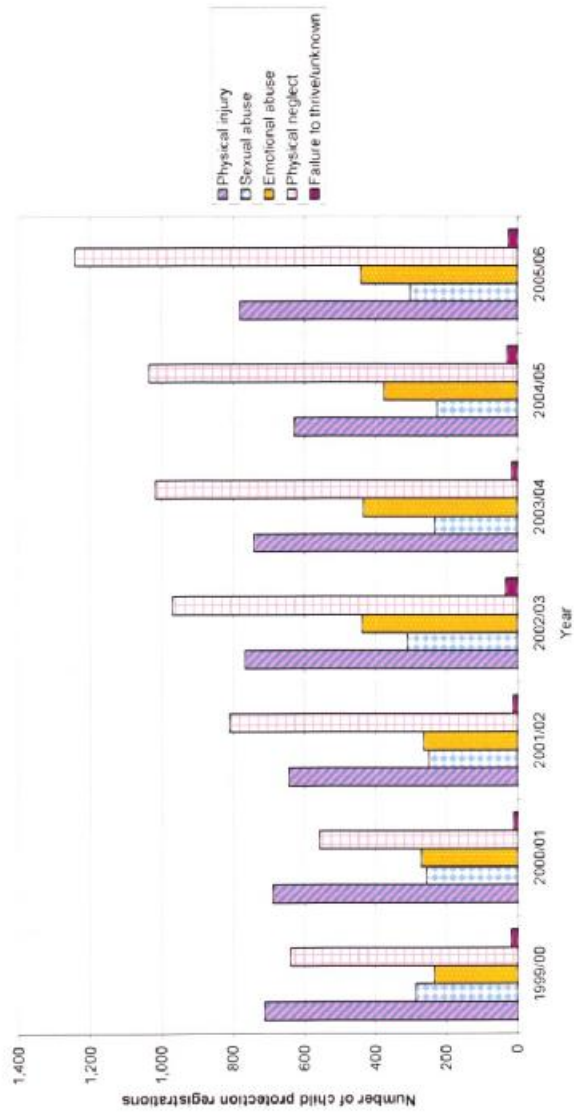
- As at 31 March 2006, there were 2,288 children on Child Protection Registers, an increase of 6% compared with the previous year. A similar number of boys and girls were on child protection registers, and just over 80 per cent of children are under the age of 11 years old.
- At 31st March 2006, 45 per cent of all children on local child protection registers were registered because of physical neglect, 27 per cent because of physical injury, 16 per cent because of emotional abuse and 12 per cent because of sexual abuse.

Chart 1: Number of child protection referrals by gender, 1999/00-2005/06



Note (1): 2005/06 referrals data are not comparable with previous years due to definitional change (see background notes).

Chart 2: Number of registrations to child protection registers following a case conference by category of abuse/risk, 1999/00-2005/06



Note: (1) 2005/06 figures may have been affected by the definitional change in counting child protection referrals (see background notes)

TABLE 1
NUMBER OF CHILD PROTECTION REFERRALS: 1995/00-2005/06
BY GENDER AND AGE GROUP

Age/gender	Year Ended 31 March							% of total population	% change 2005-2006
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006		
Boys									
Unborns							49	0%	N/A
0-4	1,288	1,053	1,023	1,292	1,260	1,444	1,551	15%	7%
5-10	1,250	1,142	1,267	1,400	1,555	1,515	1,862	10%	23%
11-15	907	1,002	1,003	1,044	1,114	1,169	1,400	13%	20%
16+	34	41	53	50	61	83	55	1%	14%
Unknown						46	33	0%	N/A
Total	3,477	3,239	3,345	3,746	3,990	4,257	4,990	47%	17%
Girls									
Unborns							56	1%	N/A
0-4	1,152	915	1,035	1,232	1,240	1,331	1,450	14%	11%
5-10	1,216	1,121	1,215	1,436	1,396	1,462	1,666	16%	14%
11-15	1,313	1,282	1,496	1,536	1,589	1,675	1,966	19%	15%
16+	43	62	81	83	150	117	156	1%	33%
Unknown						58	52	0%	N/A
Total	3,724	3,380	3,827	4,287	4,376	4,643	5,386	51%	16%
Gender Unknown									
Total						233	141	1%	-39%
All people									
Unborns							198	2%	N/A
0-4	2,438	1,968	2,058	2,485	2,500	2,837	3,042	29%	7%
5-10	2,466	2,263	2,482	2,835	2,951	3,021	3,530	34%	17%
11-15	2,220	2,264	2,498	2,580	2,704	2,865	3,388	32%	17%
16+	77	103	134	134	211	205	251	2%	22%
Unknown						185	118	1%	N/A
Total	7,201	6,619	7,172	8,033	8,366	9,133	10,527	100%	15%

NOTE (1) Aberdeen City recorded an increase in the number of referrals, from 303 in 2001-02 to 701 in 2002-03. This was due to a refurbishment of what is counted as a referral.

NOTE (2) General Register Office (Scotland), 2005 mid-year population estimates.

NOTE (3) For Age 16+ relevant population used was 16-17 years old.

NOTE (4) In 2004/05, home type and sliding were unable to provide information on referrals so 2003/04 data were used.

NOTE (5) From 1996/97 to 2003/04, unknowns were allocated to a category other than being registered as unknown.

NOTE (6) In 2005/06, referrals for unborns were collected for the first time.

NOTE (7) In 2005/06, Sliding revised the 2004/05 data for unborns.

NOTE (8) 2005-06 unborns data are not comparable to previous years due to definitional change on form (see background notes).

Statistics Publication Notice

Health and Care Series

ISSN 1479-7569 (online)

CHILD PROTECTION STATISTICS 2006/07

25 September 2007

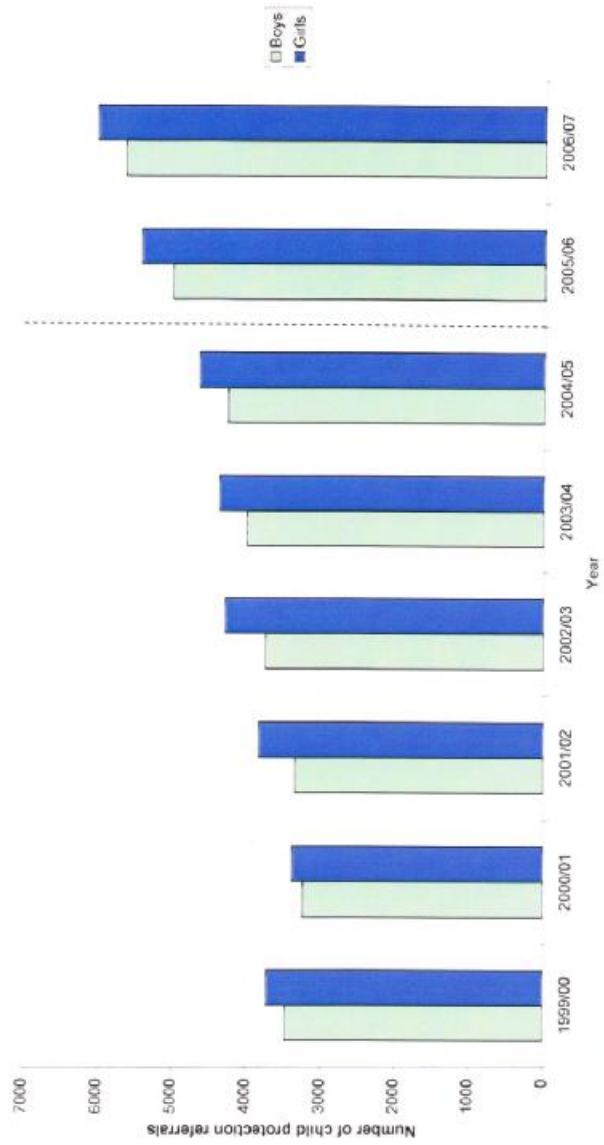
A National Statistics Publication for Scotland

This publication presents statistics on Child Protection in Scotland. Headline messages are:

- In 2006/07, there were 11,960 child protection referrals, of which 47% were for boys, 50% were for girls, and 2% were for children whose gender was not known (largely due to being unborn). (Table 1, Chart 1)
- Thirty-nine per cent of child protection referrals resulted in an inter-agency case conference in 2006/07. This compares to 38% in 2005/06 and 36% in 2004/05. (Table 1, Table 2)
- Over 80% of children who were subject to a case conference were living at home prior to being referred. (Table 2)
- For eighty-five per cent of children who were subject to a case conference, the primary known/suspected abuser was the child's birth parent (where this was known). (Table 3)
- Of the 4,608 case conferences, 68% resulted in the child being placed on the local child protection register compared to 70% in the previous year. (Table 3, Table 4)
- In 2006/07, the number of registrations on to child protection registers as a result of emotional abuse were up by 26%, and by physical neglect were up by 21%. The number of registrations due to sexual abuse were down by 11%. (Table 4, Chart 2)
- Twelve per cent of registrations on to child protection registers in 2006/07 were of children who were known to have been previously on a child protection register. This compares with 14% in 2005/06. (Table 5)

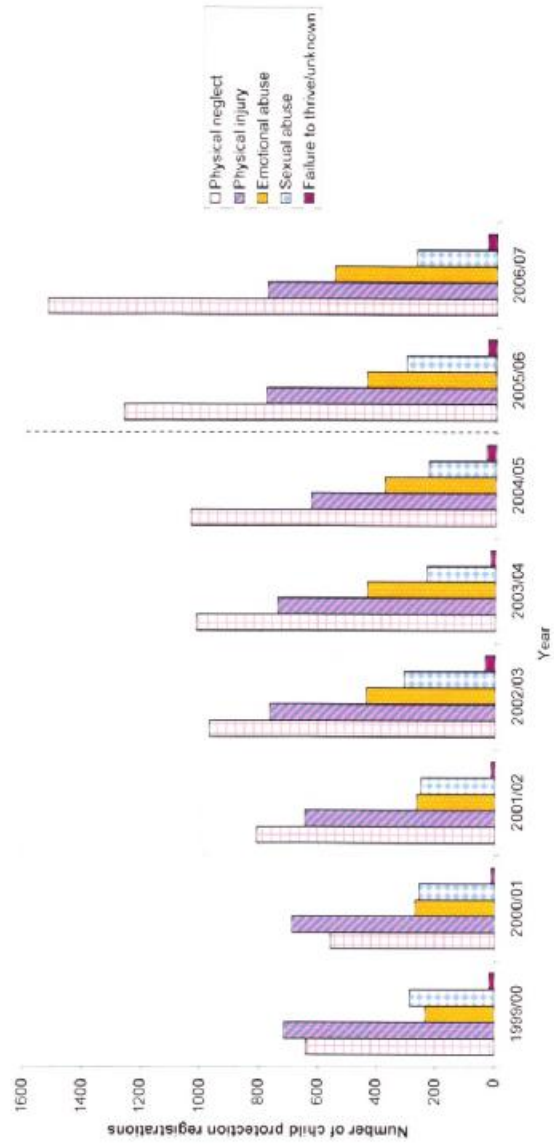
- The number of de-registrations from child protection registers between 1st April 2006 and 31st March 2007 was 3,084. Nearly 80% of these de-registrations were for children who had been on the register for less than one year. (Table 6)
- As at 31 March 2007, there were 2,593 children on Child Protection Registers, an increase of 13% compared with the previous year. A similar number of boys and girls were on child protection registers, and just over 80 per cent of children were under the age of 11 years old. (Table 7)
- At 31st March 2007, 49% of all children on local child protection registers were registered because of physical neglect, 23% because of physical injury, 18% because of emotional abuse and 9% because of sexual abuse. (Table 8)

Chart 1: Number of child protection referrals by gender, 1999/00-2006/07



Note: Figures prior to 2005/06 may not be directly comparable due to a definitional change in counting child protection referrals made in 2005/06.

Chart 2: Number of registrations to child protection registers following a case conference by category of abuse/risk, 1999/00-2006/07



Note: Figures prior to 2005/06 figures may not be directly comparable due to a definitional change in counting child protection referrals made in 2005/06.

**TABLE 1
NUMBER OF CHILD PROTECTION REFERRALS: 1999/00-2006/07
BY GENDER AND AGE GROUP**

Age/gender	Year Ended 31 March										% of total 2007	% change 2006-2007	
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007					
Boys													
Unborns	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0-4	1,266	1,053	1,023	1,252	1,260	1,444	1,816	49	1,554	1,816	15%	17%	
5-10	1,250	1,142	1,267	1,400	1,565	1,515	1,862	1,554	1,862	2,108	18%	13%	
11-15	507	1,002	1,003	1,044	1,114	1,169	1,407	1,407	1,407	1,621	14%	15%	
16+	34	41	53	50	61	83	95	81	95	81	1%	-15%	
Unknown	-	-	-	-	-	-	-	33	33	16	0%	-45%	
Total	3,477	3,239	3,345	3,746	3,990	4,257	5,000	5,000	5,000	5,644	47%	13%	
Girls													
Unborns	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
0-4	1,152	915	1,035	1,232	1,240	1,331	1,488	56	1,488	1,805	15%	21%	
5-10	1,216	1,121	1,215	1,436	1,396	1,462	1,677	1,677	1,677	1,837	15%	10%	
11-15	1,313	1,282	1,456	1,536	1,589	1,675	1,955	1,955	1,955	2,192	18%	10%	
16+	43	62	81	83	150	117	156	117	156	159	1%	2%	
Unknown	-	-	-	-	-	-	52	52	52	29	0%	-44%	
Total	3,724	3,380	3,827	4,287	4,376	4,643	5,424	5,424	5,424	6,022	50%	11%	
Gender Unknown													
Total													
All people													
Unborns	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
0-4	2,438	1,968	2,058	2,485	2,500	2,837	200	200	200	270	2%	35%	
5-10	2,456	2,263	2,482	2,835	2,951	3,021	3,541	3,541	3,541	3,634	30%	19%	
11-15	2,720	2,264	2,458	2,580	2,704	2,885	3,404	3,404	3,404	3,817	33%	12%	
16+	77	103	134	134	211	205	251	251	251	240	2%	4%	
Unknown	-	-	-	-	-	-	118	118	118	47	0%	-60%	
Total	7,201	6,519	7,172	8,033	8,365	9,133	10,567	10,567	10,567	11,960	100%	13%	

Note: From 1999/00 to 2003/04, 'unknowns' were allocated to a category rather than being reported as unknown.

Note: In 2006/07, the gender split for unborns was not requested so these are all allocated as 'unknown gender'.

Note: Data prior to 2002/06 are not comparable to previous years due to definitional change for referrals (see background notes).

Note: Figures are not available.

Note: Some revisions to 2005/06 data (see background notes).



Statistics Publication Notice

Health and Care Series

ISSN 1479-7569 (online)

A National Statistics Publication for Scotland

CHILD PROTECTION STATISTICS 2007/08

24 September 2008



Scotland's Chief Statistician today published the [Child Protection Statistics 2007/08](#). This publication contains the latest figures on the number of child protection referrals, number of child protection referrals that resulted in a case conference, number of registrations, number of de-registrations and number of children on child protection registers

The main findings are:

- In 2007/08, there were 12,382 child protection referrals, an increase of 4% compared with the previous year. Forty-six per cent of these referrals were for boys, 50% were for girls, and 4% were for children whose gender was not known (largely due to being unborn). (Table 1, Chart 1)
- Thirty-five per cent of child protection referrals resulted in an inter-agency case conference in 2007/08. This compares to 39% in 2006/07 and 38% in 2005/06. (Table 1, Table 2, Chart 4)
- Seventy-nine per cent of children who were subject to a case conference were living at home prior to being referred, compared with 83% the previous year. (Table 2)
- For 86% of children who were subject to a case conference, the primary known/suspected abuser was the child's natural parents (where this was known), the same as in the previous year. (Table 3)
- Of the 4,298 case conferences, 65% resulted in the child being placed on the local child protection register. This compares to 68% in 2006/07 and 70% in 2005/06. (Table 3, Table 4, Chart 4)

- The total number of registrations on to child protection registers between 1st April 2007 and 31st March 2008 was 2,814, a fall of 11% compared with the previous year. The number of registrations on to child protection registers as a result of emotional abuse were up by 12%, for sexual abuse were down by 30%, for physical neglect were down by 17%, and for physical injury were down by 8%. (Table 4, Chart 2)
- Sixteen per cent of registrations on to child protection registers in 2007/08 were of children who were known to have been previously on a child protection register. This compares with 12% in 2006/07 and 14% in 2005/06. (Table 5)
- The total number of de-registrations from child protection registers between 1st April 2007 and 31st March 2008 was 3,197, an increase of 4% compared with the previous year. Seventy-five per cent of these de-registrations were for children who had been on the register for less than one year compared with 79% in the previous year. (Table 6)
- Twenty-six per cent of all de-registrations from child protection registers were because of an improved home situation. A further 13% were because the child was taken into care and risk reduced, 7% were because the child was with other carers, 4% were because the perpetrator was removed, and 5% were because the child moved away and there was no continued risk or the child was transferred to another local authority. The remaining 45% were because of an 'other' reduced risk. (Table 6)
- As at 31 March 2008, there were 2,437 children on Child Protection Registers, a decrease of 6% compared with the previous year. A similar number of boys and girls were on child protection registers, and 83% of children were under the age of 11 years old (including unborns). (Table 7)
- At 31st March 2008, 48% of all children on local child protection registers were registered because of physical neglect (down 1 percentage point compared with the previous year), 23% because of emotional abuse (up 5 percentage points compared with the previous year), 21% because of physical injury (down 2 percentage points compared with the previous year) and 7% because of sexual abuse (down 2 percentage points compared with the previous year). (Table 8)